

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย
EAU Heritage Journal

ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
Social Science and Humanities

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-เมษายน 2567 / Vol. 14 No. 1 January-April 2024 ISSN 2286-6183 (Print) ISSN 2822-1427 (Online)

นโยบายการจัดพิมพ์

วารสาร EAU Heritage เป็นวารสารราย 4 เดือน มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียจัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ในสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้าและเปิดโอกาสให้นักศึกษา นักวิจัย คณาจารย์ ตลอดจนนักวิชาการทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานให้เป็นที่รู้จักต่อสาธารณชน และได้แลกเปลี่ยนความรู้ในวิทยาการด้านต่างๆ

บทความที่เสนอเพื่อตีพิมพ์

บทความที่เสนอเพื่อพิจารณาต้องเป็นบทความวิชาการหรือบทความวิจัยทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่น เรื่องที่จะได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านกระบวนการพิจารณากลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และเป็นการพิจารณาแบบ Double-blind peer review ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องก่อนลงตีพิมพ์ และต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาในวารสารอื่นๆ (การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ส่งบทความโดยตรง) บทความที่ได้รับการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิและทำการปรับแก้ให้ถูกต้องแล้ว จึงจะได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสารฯ

การเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับที่เสนอเพื่อพิจารณาลงตีพิมพ์ ต้องมีรูปแบบดังต่อไปนี้

1. พิมพ์ด้วยกระดาษ A4 ความยาวไม่เกิน 15 หน้า
2. รูปแบบตัวอักษรให้ใช้ TH Sarabun New ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และขนาดของตัวอักษร หากเป็นชื่อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 20 หัวข้อต่างๆ ใช้ตัวอักษรขนาด 16 และส่วนเนื้อหาทั่วไปใช้ตัวอักษรขนาด 15
3. รูปแบบการจัดหน้า และจัดแนวข้อความชัดเจน (ไม่ต้องปรับขวา)
4. เขียนชื่อ ตำแหน่ง สถานที่ทำงานและที่อยู่ของผู้เขียนอย่างชัดเจน โดยแยกออกจากส่วนต้นฉบับและบทคัดย่อ
5. แนบบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษมาพร้อมกับบทความ โดยกำหนดความยาวของบทคัดย่อไม่เกิน 15 บรรทัด พร้อมทั้งกำหนดคำสำคัญ (key words) ไม่เกิน 6 คำ
6. แยกไฟล์ตาราง รูปภาพ ที่ประกอบในเนื้อหาบทความ และส่งมาพร้อมกับไฟล์บทความ

การอ้างอิงและการเขียนเอกสารอ้างอิง

ในกรณีที่ผู้เขียนต้องการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนามปี (APA) โดยระบุชื่อผู้แต่ง ปีพิมพ์ และเลขหน้าที่ข้อมูลปรากฏอยู่ (ชื่อ นามสกุล, ปีพิมพ์, เลขหน้า) ตัวอย่างเช่น (รัชชชัย สันติวงษ์, 2540, น. 142)

(Fuchs, 2004, p. 21)

ส่วนการเขียนรายการอ้างอิงท้ายเล่ม ให้ใช้ระบบการอ้างอิงแบบ APA ตัวอย่างการเขียนรายการอ้างอิง มีดังนี้

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือหน่วยงานที่พิมพ์.

ประคอง กรรณสูต. (2541). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

Sharp, W. F. (1985). *Investment* (3rd ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

2. ชื่อบทความในหนังสือรายงานการประชุม

Hay, S. P. (1975). Political parties and the community-society continuum. In W. N. Chambers & W. D. Burnham (Eds.), *The American party systems Stage of political development* (2nd ed.). New York: Oxford University Press.

สุไร พงษ์ทองเจริญ. (2539). สารระสำคัญเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2, หน่วยที่ 9). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

3. วารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า.

สุจินต์ สิมาร์กซ์. (2550) หลากหลายปัญหาการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย. *วารสารเศรษฐกิจการเกษตร*, 27(2), 53-57.

4. หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปี, เดือน วันที่). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, หน้า. ศรีสกุล สีวาทีระพันธ์. (2545, กรกฎาคม 11). จับทีวีใส่กระเป่า เขาทำกันอย่างไร?. *มติชน*, หน้า 19.

5. วิทยานิพนธ์

กอบกุล สรรพกิจจางง. (2541). การวิจัยเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา นโยบายการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

6. สารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่เผยแพร่เอกสาร). ชื่อเรื่อง. ค้นจาก (ระบุ URL ที่สืบค้นบนอินเทอร์เน็ต).

มานพ แก้วผกา. (2549). เศรษฐกิจพอเพียง กับการค้าเสรีไปด้วยกันได้จริงหรือ. ค้นจาก <http://www.ftawatch.org>

Prizker, T. J. (1989). *An early fragment from central Nepal*. Retrieved from <http://www.ingress.com/-astranart/prizker.html>

สถานที่ติดต่อ

ผู้สนใจเสนอบทความหรือบอกรับเป็นสมาชิก สามารถติดต่อได้ที่

กองบรรณาธิการวารสาร EAU Heritage

อาคาร ขวน ขวนิชย์ ชั้น 4

200 หมู่ 1 ถ.รังสิต-นครนายก ต.รังสิต อ.ธัญบุรี

จ.ปทุมธานี 12110

โทรศัพท์: 0-2577-1028 ต่อ 377

e-mail address: EAUheritage_social@EAU.ac.th

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

EAU Heritage Journal

ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

Social Science and Humanities

ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-เมษายน 2567 / Vol. 14 No. 1 January-April 2024

ISSN 2286-6183 (Print) ISSN 2822-1427 (Online)

ความเป็นมา

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย (EAU Heritage) ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เดิมมีกำเนิดพร้อมฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ด้วยความหลากหลายของบทความและต้องการให้มีความชัดเจนของการเป็นแหล่งข้อมูล จึงได้มีการบริหารจัดการแยกออกจากฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2554 โดยใช้การนับเวลาการเผยแพร่ต่อเนื่องเป็นปีที่ 5 ฉบับที่ 1 เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ในปี พ.ศ. 2557 ได้เริ่มเผยแพร่วารสารเป็นฉบับออนไลน์จนถึงปัจจุบัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2559 ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มการออกเผยแพร่วารสารเป็นปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน) และในปีที่ 7 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม 2560) ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตวารสารจากตัวเล่มหนังสือเป็นการผลิตแบบ CD ในปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2561) ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตอีกครั้ง โดยการผลิตเป็น Flash Drive ส่งมอบให้สมาชิก ในปี 2564 ได้มีการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ่วงน้ำหนักบทความ จำนวน 3 ท่าน/1 บทความ ในปี 2565 ได้ยกเลิกการผลิต Flash Drive และยกเลิกการสมัครสมาชิก แต่ยังสามารถสืบค้นเพื่ออ้างอิงหรืออ่านบทความได้ที่ <https://eauheritage.eau.ac.th/> หรือสืบค้นได้จากฐานข้อมูล Thai Jo ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Center: TCI)

ปัจจุบันวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ได้ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) โดยได้รับการรับรองคุณภาพจัดให้เป็นวารสารกลุ่มที่ 2 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2567

ในปี พ.ศ. 2566 วารสารฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ได้ดำเนินการยกเลิกการใช้เลข ISSN (Online) ชุดเดิมคือ E ISSN 2651-172X และได้ดำเนินการขอเลข ISSN ชุดใหม่จากสำนักหอสมุดแห่งชาติ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2566 โดยเริ่มใช้เลข ISSN 2822-1472 (Online) ตั้งแต่ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (พ.ค.-ส.ค. 2566) เป็นต้นไป ส่วนเลข ISSN ที่ใช้กับวารสารที่เป็นฉบับพิมพ์ยังคงใช้เลขเดิมคือ ISSN 2286-6183 (Print) กองบรรณาธิการของวารสารฯ ได้มีการโยกย้ายที่ปฏิบัติงานจากห้อง 423 ชั้น 4 อาคารชวนชนวิชัย มาตั้งอยู่ที่ บริเวณโซนหน้าของสำนักวิชาการ ตั้งแต่วันที่ 4 ตุลาคม 2566

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย (Research Paper) บทความวิชาการ (Academic Paper) ที่มีคุณภาพของอาจารย์ประจำ บุคคลภายนอก ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ได้แก่ สาขาบริหารธุรกิจ บัญชี เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ วิทยาการจัดการ ภาษาศาสตร์ ศีรษะศาสตร์ ปรัชญา ศาสนา และสาขาที่เกี่ยวข้อง

2. เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการแก่สังคม โดยสนับสนุนให้อาจารย์ประจำ และบุคคลภายนอกนำเสนอผลงานวิชาการในสาขาวิชา บริหารธุรกิจ บัญชี เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ วิทยาการจัดการ ภาษาศาสตร์ ศีรษะศาสตร์ ปรัชญา ศาสนา และสาขาที่เกี่ยวข้อง

นโยบายการรับบทความ

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียฉบับสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มีความยินดีรับตีพิมพ์บทความสาขาบริหารธุรกิจ บัญชี เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ วิทยาการจัดการ ภาษาศาสตร์ ศีรษะศาสตร์ ปรัชญา ศาสนา และสาขาที่เกี่ยวข้อง เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. ผลงานวิชาการที่ส่งมาขอตีพิมพ์ ต้องไม่เคยเผยแพร่ในสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และต้องไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

2. การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้ส่งบทความโดยตรง กองบรรณาธิการฯ ขอสงวนสิทธิ์ในการรับหรือปฏิเสธบทความเข้าสู่กระบวนการประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการพิจารณากลับกรองคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Double Blind Review) จำนวน 3 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องมีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาของบทความ และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ

3. ข้อความที่ปรากฏภายในบทความแต่ละเรื่องที่ดีพิมพ์ในวารสารเล่มนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนแต่ละท่านไม่เกี่ยวข้องกับกองบรรณาธิการและคณาจารย์ท่านอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยแต่อย่างใด ความรับผิดชอบด้านเนื้อหา และการตรวจร่างบทความแต่ละเรื่องเป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน หากมีความผิดพลาดใดๆ ผู้เขียนจะต้องรับผิดชอบบทความของตนเอง

4. ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวารสาร

5. ผู้ประสงค์จะส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารฯ สามารถส่งบทความออนไลน์ได้ที่ eausheritage_social@eau.ac.th หรือ <https://www.tci-thaijo.org/> หากต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อกองบรรณาธิการวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย อาคาร ชวน ชวนิชย์ ชั้น 4

เลขที่ 200 หมู่ 1 ถ.รังสิต-นครนายก ต.รังสิต อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

โทรศัพท์ 0-2577-1028 ต่อ 377, 378 อีเมล eausheritage_social@eau.ac.th

ผู้สนใจส่งบทความกรุณาอ่านรายละเอียดการส่งบทความ ซึ่งระบุไว้ใน website <https://eausheritage.eau.ac.th/> และ <https://www.tci-thaijo.org/>

กำหนดการเผยแพร่

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
กำหนดออกเผยแพร่ราย 4 เดือน ปีละ 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1: มกราคม-เมษายน (กำหนดออก เมษายน)

ฉบับที่ 2: พฤษภาคม-สิงหาคม (กำหนดออก สิงหาคม)

ฉบับที่ 3: กันยายน-ธันวาคม (กำหนดออก ธันวาคม)

การจัดพิมพ์

เผยแพร่ฉบับ Online ที่ website <https://eauheritage.eau.ac.th/> และ
<https://www.tci-thaijo.org/>

แหล่งผลิต

แผนกผลิตเอกสาร สำนักบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย/
กองบรรณาธิการวารสารฯ

ที่ปรึกษา

อาจารย์โชติรัส ชวนิชย์	อธิการบดี
อาจารย์สุภกัญญา ชวนิชย์	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
อาจารย์บัณฑิต รัตนไตร	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

คณะที่ปรึกษากองบรรณาธิการ**(Editorial Advisory Board)****บรรณาธิการ****กองบรรณาธิการ**

รองศาสตราจารย์ ครรชิต มาลัยวงศ์	ราชบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ บุญมี เณรยอด	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อาจารย์นันทยา จรุงแสง	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุเทพ เชาวลิท	เลขที่ 3 ซ.จินตเวช ๓.สุทธิสารวินิจฉัย ห้วยขวาง กรุงเทพฯ (นักวิชาการอิสระ)
รองศาสตราจารย์ กิติมา อินทร์พรหม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ พลอย สืบวิเศษ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ศิริพงษ์ เสาภายน	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประภาส พาวินันท์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โอปอล์ สุวรรณเมฆ	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ ทหารลาดกระบัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อภิวรรณ กรมเมือง	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ ทหารลาดกระบัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนกฤต สังข์เฉย	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริวิจิตร รวมศิลป์	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
นางสาวสุจิตรา สัตบุศย์	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
นางสาวสุจิตรา สัตบุศย์	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
นางสาวสุจิตรา สัตบุศย์	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
นางสาวเสาวลักษณ์ ชัยสิทธิ์	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ
ออกแบบปก/จัดรูปเล่ม
พิสูจน์อักษรประจำฉบับ

จรรยาบรรณการตีพิมพ์

บทบาทและหน้าที่ของผู้พิมพ์

1. ผู้พิมพ์ต้องรับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้นเป็นผลงานใหม่ และไม่เคยตีพิมพ์ที่ใดมาก่อน
2. ผู้พิมพ์ต้องรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ
3. ผู้พิมพ์ต้องอ้างอิงผลงานของผู้อื่น หากมีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในผลงานตัวเอง รวมทั้งจัดทำรายการอ้างอิงท้ายบทความให้ครบถ้วน
4. ผู้พิมพ์ต้องเขียนบทความวิจัยให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ใน Template ของวารสาร
5. ผู้พิมพ์ที่มีรายชื่อปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยจริง

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร

1. บรรณาธิการวารสารมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่ตนรับผิดชอบ
2. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้พิมพ์ และ ผู้ประเมินบทความ แก่บุคคลใดๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
3. บรรณาธิการต้องตัดสินใจคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความสำคัญ ความใหม่ ความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ
4. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว
5. บรรณาธิการต้องไม่ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความ เพราะความสงสัยหรือไม่แน่ใจ โดยต้องหาหลักฐานมาพิสูจน์ข้อสงสัยนั้น ๆ ก่อน
6. บรรณาธิการต้องไม่มีประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์ ผู้ประเมิน และทีมบริหาร
7. บรรณาธิการต้องมีการตรวจสอบบทความในด้านการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง โดยใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ คือ Copy catch ที่อยู่ในระบบ Thai Jo เพื่อให้แน่ใจว่าบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น ไม่เกินกว่าที่กำหนดในโปรแกรมที่ตรวจจับการคัดลอก
8. หากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่นในกระบวนการประเมินบทความ บรรณาธิการต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้พิมพ์หลักทันทีเพื่อขอคำชี้แจงประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

**จรรยาบรรณการตีพิมพ์
(Publication Ethics)**

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
2. หลังจากได้รับบทความจากกองบรรณาธิการวารสารฯ ผู้ประเมินบทความตระหนักว่าตัวเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ เช่น เป็นผู้ร่วมโครงการ หรือรู้จักผู้นิพนธ์เป็นการส่วนตัว หรือเหตุผลอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบ และปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ
3. ผู้ประเมินบทความ ควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่มีต่อสาขาวิชานั้น ๆ คุณภาพของการวิเคราะห์และความเข้มข้นของผลงาน ไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความวิจัย
4. ผู้ประเมินต้องระบุผลงานวิจัยที่สำคัญ ๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้นิพนธ์ไม่ได้อ้างถึง เข้าไปในการประเมินบทความด้วย นอกจากนี้ หากมีส่วนใดของบทความที่มีความเหมือน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ประเมินต้องชี้แจงให้บรรณาธิการทราบด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

รองศาสตราจารย์ พันตำรวจโท ศิริพงษ์ เสาภายน

รองศาสตราจารย์ พลอย สีวิเศษ

รองศาสตราจารย์ เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธ์

รองศาสตราจารย์ เมธินี วงศ์วานิช รัชมภาภรณ์

รองศาสตราจารย์ จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ

รองศาสตราจารย์ กนกพร นุ่มทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โอปอล์ สุวรรณเมฆ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนกฤต สังข์เฉย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิพาดา ไตรรัตน์

อาจารย์ ธนพล อินประเสริฐกุล

อาจารย์ วศิน ศาตพรวรชิต

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทบรรณาธิการ

สวัสดีปีใหม่ค่ะ วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2567) ออกเผยแพร่ในช่วงของการเฉลิมฉลองเทศกาลปีใหม่นานาชาติ จีน ไทย ของปี พ.ศ. 2567 และค.ศ. 2024 ยังเป็นช่วงของการบอวอวันแห่งความรัก (Valentine's Day) ปิดท้ายด้วยวันสำคัญทางพุทธศาสนาคือวันมาฆบูชา เป็นฉบับที่รวมความสนุกไว้แบบหลากหลายของเทศกาล ในขณะที่เดียวกัน เหตุการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับ สังคม มนุษย์ก็ยังคงดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง ท่ามกลางโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เราต้องเผชิญกับความท้าทายรอบด้าน ปฏิเสธไม่ได้ว่าทุกประเทศและทุกองค์กรของโลกต้องปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ หากมีปัญหาเชิงโครงสร้างจะต้องหาทางพลิกโฉมปรับเปลี่ยน (Transformation) กันเลยทีเดียว ซึ่งโครงสร้างองค์กรจะปรับเปลี่ยน ปรับตัวอย่างรวดเร็วได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย แต่สิ่งที่เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในวารสารฯ ฉบับนี้คือ จำนวนบทความลดลงอย่างรวดเร็วจากเดิมก็อาจจะมาจากหลายปัจจัยเช่นกัน อย่างไรก็ตามบรรณาธิการและกองบรรณาธิการยังคงดำเนินการคัดกรองบทความที่มีคุณภาพมีประโยชน์ต่อยอดของการเรียนรู้จากบทความทั้งสิ้น จำนวน 6 เรื่อง เป็นบทความวิชาการ 1 เรื่อง บทความวิจัย จำนวน 5 เรื่อง และอีก 1 เรื่องที่ไม่เคยขาดหายไปเลยคือ Book Review ในส่วนของบทความ บรรณาธิการจะได้ให้ข้อมูล จุดเด่นเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ เพื่อให้เกิดความสนใจและติดตามรายละเอียดภายในเล่ม ดังนี้ บทความวิชาการ 1 เรื่อง คือเรื่อง การบริหารจัดการการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าข้าวสารบรรจุกระสอบในการขนส่งทางทะเล ชื่อยวณะคะเนื้อหาที่เป็นจุดน่าสนใจคือได้ความรู้เกี่ยวกับระบบการขนส่งระบบโลจิสติกส์ห่วงโซ่อุปทาน ส่วนบทความวิจัย 5 เรื่อง ที่มีความหลากหลายเกี่ยวกับการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่น การบริหารจัดการด้านการศึกษา ได้แก่ 1. เรื่องการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ด้านการบริหารการศึกษาเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ เรื่องที่ 2. ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี: กรณีศึกษางานบริการ ประจำปีงบประมาณ 2566 เป็นบทความวิจัยที่ใช้เวลาทำการศึกษาคิดความพึงพอใจเก็บข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแต่ละปีงบประมาณ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งผู้รับบริการและผู้ให้บริการนำผลไปสู่การปรับปรุงและพัฒนา หากผู้อ่านเคยอ่านผ่าน อาจจะคิดว่าเป็นบทความที่เคยตีพิมพ์ซ้ำซ้อน ความแตกต่างในงานตีพิมพ์เผยแพร่ในงานวิจัยเรื่องนี้ คืองานวิจัยที่ศึกษาต่อเนื่องแต่ศึกษาแต่ละด้านในพื้นที่เดิมตามปีงบประมาณนั้นไม่ใช่เรื่องที่เคยตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว 3. การบริหารจัดการระบบประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นบทความวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารส่วนท้องถิ่นว่า ได้มีแนวปฏิบัติจัดการเรื่องระบบประปาให้กับประชาชน ได้อย่างทั่วถึงหรือไม่อย่างไร 4. International Schoolteachers' Competencies in China=ความสามารถเชิงศักยภาพของครูโรงเรียนนานาชาติในประเทศจีน เป็นบทความวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของครูที่ทำการสอนในโรงเรียนนานาชาติในประเทศจีน ควรต้องมีศักยภาพหรือต้องมีความสามารถด้านใดบ้าง และบทความวิจัยเรื่องสุดท้ายเรื่อง 5. คือเรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส เป็นการศึกษาเรื่องการบริหารจัดการที่ต้องพัฒนารูปการบริหารจัดการเพื่อให้ครูได้เพิ่มรู้ความสามารถที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีสู่ผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทันต่อการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 บทความทั้งหมดที่กล่าวไว้น่าสนใจนะค่ะ ทุกบทความที่น่าเสนอตีพิมพ์เผยแพร่ เป็นบทความที่ผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญสอดคล้องตรงกับเนื้อหาทุกเรื่อง โดยพิจารณาแบบ 3 ท่าน/1 บทความ ทุกบทความผ่านการตรวจการคัดลอกงาน (plagiarism) ผ่านโปรแกรม Copy Catch จากฐานข้อมูล Thai JO มาโดยตลอด

และที่ไม่เคยขาดเลยในส่วนท้ายของวารสารคือ Book Review ประจำฉบับเป็นเรื่องชวนอ่านที่น่าสนใจคือเรื่อง Makoto Marketing=หลักสูตรการตลาดแบบจริงจังสไตล์ญี่ปุ่น เขียนโดย ดร.กฤตินี พงษ์ธนเลิศ เป็นหนังสือหมวดการบริหารจัดการธุรกิจ มีเนื้อหาคล้ายหนังสืออ่านประกอบการเรียนวิชาเกี่ยวกับการตลาด เป็นหนังสือที่ทุกคนที่สนใจอ่านได้ด้วยความเพลิดเพลินไม่ว่าจะมีพื้นฐานด้านการตลาดมาก่อนหรือไม่ก็ตาม และมีบทสรุปจุดสำคัญที่ผู้ประกอบการชาวไทยหยิบจับไปประยุกต์ใช้ได้เลยไม่ว่าจะอยู่ในธุรกิจใดก็ตามติดตามอ่านนะคะ

สุดท้ายนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าทุกเรื่องราวจะมีประโยชน์และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ให้กับผู้สนใจได้ในระดับหนึ่งค่ะ หากท่านใดมีความสนใจที่อยากนำเสนอผลงานเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ที่มีคุณค่าสามารถส่งบทความมายังกองบรรณาธิการเพื่อให้อ่านกันได้ที่ e mail: EAUheritage_social@EAU.ac.th โทร. 02-577-1028 ต่อ 377 รอพบกันอีกครั้ง ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2567) ขอขอบคุณค่ะ

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิชาการ

- 1 ■ การบริหารจัดการ การป้องกัน และการควบคุมความเสี่ยงต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าข้าวสารบรรจุกระสอบในการขนส่งทางทะเล
Management, Prevention and Control of Risks of Damage That May Occur in Bagged Rice in Sea Transportation
ผสันต์ อัมปราชญ์, มัธยะ ยุวมิตร และ สุรชัย บุรพานนทชัย

บทความวิจัย

- 15 ■ การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
A Synthesis of Thesis and Master Project of Master Degree in Education in Educational Administration, Eastern Asia University
อิชยา ทิมเกตุ และ ปองสิน วิเศษศิริ
- 26 ■ ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอบึงบุรี จังหวัดปทุมธานี: กรณีศึกษางานบริการ ประจำปีงบประมาณ 2566
Survey of Clients' Satisfaction with Service Deliveries of Bueng Yitho Municipality in 2023
อรทิณี ทวยนาค, เยาวภา ปฐมศิริกุล, เกียรติชัย เวชฎาพันธ์ุ, ประภัสสร ทองยินดี และ ฐานิสร์ โรจนดิลก
- 37 ■ การบริหารการจัดการระบบประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
Water Supply Management of Local Administrative Organizations in Southernmost Provinces
มานะ ทะสาเมาะ, สะหลัน สามะ และ มารีนี โด
- 50 ■ International Schoolteachers' Competencies in China
ความสามารถเชิงศักยภาพของครูโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย
Wang Yunsi and Pornphan Verapreyagura

- 68 ■ การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้
สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส จังหวัดเพชรบุรี
The Development of Administrative Model to Promote Competency
in Learning Management Toward The 21st Century of Teachers at
Tessaban 3 Chumchonwatjantrawas School Phetchaburi Province
รัชณี พันรอด

แนะนำหนังสือ

- 81 ■ Makoto Marketing หลักสูตรการตลาดแบบจริงใจสไตล์ญี่ปุ่น
ปนัดดา เจริญศักดิ์

การบริหารจัดการ การป้องกัน และการควบคุมความเสี่ยงต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น
กับสินค้าข้าวสารบรรจุกระสอบในการขนส่งทางทะเล
Management, Prevention and Control of Risks of Damage That May
Occur in Bagged Rice in Sea Transportation

ผสันต์ ทัมปราชญ์¹, มัธยม ยูวามิตร¹ และ สุรชัย บุรพานนท์ชัย²
Phasan Thamparj¹, Matthaya Yuvamit¹ and Surachai Burapanontachai²

¹คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา

¹Faculty of Logistics, Burapha University

²ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี กรมเจ้าท่า

²Merchant Marine Training Centre, Marine Department

Received: September 8, 2023

Revised: September 28, 2023

Accepted: September 28, 2023

บทคัดย่อ

การขนส่งสินค้าทางทะเลนั้นมีความสำคัญต่อการค้าระหว่างประเทศของไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการส่งออกสินค้าข้าวสารบรรจุกระสอบ (Bagged Rice) ที่ส่งออกไปยังประเทศต่าง ๆ ในแถบทวีปแอฟริกาและทวีปอื่น ๆ ทางเรือเดินทะเล ที่ต้องใช้เวลาในการเดินทางในทะเลนานนับเดือนจึงจะไปถึงเมืองท่าปลายทาง ดังนั้น นายเรือจะต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ในการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับสินค้า พร้อมทั้งรู้วิธีการดูแลรักษาสินค้าตั้งแต่เริ่มทำการบรรทุกลงเรือ ระหว่างการเดินทางในทะเล จนกระทั่งขนถ่ายสินค้าขึ้นที่เมืองท่าปลายทางให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่ตลอดเวลาเพื่อส่งมอบให้กับผู้รับสินค้า แต่อย่างไรก็ตามการขนส่งทางเรือก็มีความเสี่ยงที่ต้องเผชิญกับสภาพอากาศแปรปรวนรวมถึงความชื้นของอากาศและอุณหภูมิของน้ำทะเลในระหว่างการเดินทางจนทำให้สินค้าบางส่วนเกิดความเสียหายได้ ดังนั้น นายเรือสินค้าจะต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่งในการบริหารจัดการและควบคุมความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสินค้าอย่างถูกต้อง ในฐานะที่ผู้เขียนชื่อแรกเคยปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนายเรือของเรือขนส่งสินค้าระหว่างประเทศมาก่อน จึงขอเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติของผู้ขนส่งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับสินค้านี้ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของระวาง เครื่องพัดลมระบายอากาศและวัสดุที่ใช้รองสินค้าอย่างเพียงพอรวมถึงการจัดเรียงสินค้าที่ให้อากาศหมุนเวียนได้อย่างทั่วถึงและทำการระบายอากาศอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ทางเรือยังต้องซ่อมบำรุงรักษาให้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ขนถ่ายสินค้าสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงการทำหนังสือคัดค้านหรือรายงานปกป้องเจ้าของเรือเพื่อป้องกันการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับสินค้าด้วย

คำสำคัญ: การขนส่ง; เรือเดินทะเล; ข้าวสารบรรจุกระสอบ; ความเสี่ยง; ความเสียหาย

Abstract

Maritime transportation plays an important role in Thailand's international trade, particularly for the export of bagged rice, destined for various continents, including Africa, for which the transit time probably takes months. Consequently, the ship's master must leverage their knowledge and expertise to mitigate the potential risks of cargo damage, along with ensuring that the goods remain in pristine condition through the entirety of the sea voyage until they are discharged and delivered at the destination port. Nevertheless, maritime transport is at risk of facing inclement weather, air humidity and sea water temperature which significantly impact the integrity of the cargo. In light of these potential threats, diligent management and control are to be dedicated to prevent cargo damage through high efforts. Upon the first author's extensive experience as a former ship's master, this article aims to provide carriers with comprehensive guidelines aimed at both preventing and resolving issues that may arise in the transportation, namely, the preparation of the holds, ventilation fans and supporting materials, as well as the correct arrangement of goods that allow air to circulate evenly and ventilate properly. In addition, the vessel must do maintenance on the tools and equipment used for loading and unloading cargo to work efficiently, including making a letter of protest or make a report to protect the vessel owner in order to prevent claims from the consignee.

Keywords: Transportation; Vessel; Bagged Rice; Risks; Damage

บทนำ

การขนส่งสินค้าข้าวทางเรือเดินทะเลนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ยิ่งเพราะข้าวเป็นสินค้าส่งออกที่ทำรายได้ให้กับประเทศมาเป็นเวลาช้านาน ประกอบกับสถานการณ์ที่ประชากรโลกในยุคปัจจุบันเกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลกระทบของปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ที่กระทบต่อการผลิตสินค้าข้าวของบางประเทศ รวมไปถึงการบังคับใช้มาตรการของรัฐบาลบางประเทศ เช่น ประเทศอินเดีย ที่ได้มีประกาศห้ามส่งออกข้าวขาวในสายพันธุ์หลักเพื่อเป็นหลักประกันด้านความเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ (รัตนางค์พิทักษ์ และ กัลยาณี ชิวะพานิช, 2566) ในขณะที่ประเด็นด้านความมั่นคงทางอาหารและการยกระดับโภชนาการและการส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืนก็ยังคงเป็นหนึ่งในสิบเจ็ดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs; Goal 2 – End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture)

ที่ทางสหประชาชาติมุ่งหมายที่จะให้เกิดสัมฤทธิ์ผลภายในปี ค.ศ. 2030 (ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ, 2566, น.15) ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนสำคัญต่อการปรับเพิ่มสูงขึ้นของราคาข้าวในตลาดโลก และเมื่อข้าวสารเป็นสินค้าที่นิยมซื้อขายกันโดยใช้รูปแบบการขนส่งทางทะเลเป็นหลัก เนื่องจากเรือเดินทะเลเป็นยานพาหนะที่สามารถบรรทุกสินค้าได้ในปริมาณที่สูงนับหมื่นตันต่อเที่ยวการเดินทาง ดังนั้น กระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานในช่วงเวลาการบรรทุก การขนถ่าย การจัดเก็บบนเรือและการดูแลรักษาสินค้าในระหว่างการเดินทางให้เกิดความปลอดภัยนับว่ามีความยุ่งยากซับซ้อน โดยมีข้อพิจารณาที่นายเรือพึงปฏิบัติในการรับขนส่งสินค้าข้าวทางเรือเดินทะเลที่ถูกต้องเพื่อให้การขนส่งข้าวสารบรรจุกระสอบไปถึงผู้รับสินค้า ณ เมืองท่าปลายทางมีคุณภาพที่ดีเหมือนกับขณะรับขนส่งลงเรือที่เมืองท่าต้นทาง ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอใช้กรณีศึกษาของเรือขนส่งสินค้าที่เดินทางระหว่างประเทศซึ่งได้เคยขนส่งสินค้าข้าวสารบรรจุกระสอบเป็นจำนวนสองหมื่นตันจากท่าเรือกรุงเทพ

และไปบรรทุกเพิ่มเติม (Top up) ที่เกาะสีซังไปส่งยังเมืองท่าลากอส ประเทศไนจีเรีย ที่อยู่ในทวีปแอฟริกาตะวันตก โดยที่เรือต้องเดินทางผ่านเส้นทางเดินเรือที่มีสภาพอากาศเลวร้าย มีฝนตกหนักและทะเลมีคลื่นลมแรงจัด ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดความเสียหายของสินค้าที่อยู่บนเรือเป็นอย่างมาก ผู้เขียนจึงมีวัตถุประสงค์ที่จะถ่ายทอดประสบการณ์เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อผู้ที่ศึกษาและปฏิบัติงานด้านพาณิชย์นาวีในการขนส่งสินค้าข้าวสารบรรจุกระสอบ ตั้งแต่การเตรียมระวางเรือ การทำความสะอาดระวาง การเตรียมวัสดุรองสินค้าและอุปกรณ์ที่ใช้ในการยกขนข้าวสารบรรจุกระสอบลงเรือ การบรรทุก การขนถ่าย การจัดเก็บสินค้าบนเรือและการดูแลสินค้าในระหว่างการเดินทาง จนกระทั่งขนสินค้าขึ้นจากเรือที่เมืองท่าปลายทางให้เกิดความปลอดภัยกับเรือ สินค้าและคนประจำเรือรวมถึงคนงานกรรมกร (Stevedores) ซึ่งการปฏิบัติงานดังกล่าวมีความเสี่ยงต่อความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับสินค้าได้ตลอดเวลา ซึ่งในหลายกรณีความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสินค้าข้าวสารนั้นก็นำมาสู่ความรับผิดชอบในทางกฎหมายของผู้ขนส่ง เพราะโดยพื้นฐานแล้ว กฎหมายว่าด้วยการรับขนของทางทะเล ไม่ว่าจะ เป็นกฎหมายไทย กฎหมายต่างประเทศ หรือกฎหมายระหว่างประเทศ ก็มักจะมิมีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันที่กำหนดให้ผู้ขนส่งพึงต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายที่เกิดแก่สินค้า เช่น พระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534 ที่มีบทบัญญัติให้ผู้ขนส่งต้องจัดระวางบรรทุกและส่วนอื่น ๆ ที่ใช้บรรทุกของให้เหมาะสมและปลอดภัยตามสภาพแห่งของที่จะรับขนส่งและรักษา ซึ่งหากไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวตามวิสัยและพฤติการณ์ของผู้ประกอบอาชีพรับขนของทางทะเล ผู้ขนส่งนั้นก็อาจต้องชดเชยค่าเสียหายเพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยไม่สามารถยกเว้นความรับผิดได้ (มาตรา 51 ประกอบมาตรา 8) ซึ่งก็เป็นหลักการเดียวกันกับข้อกำหนดใน Article III แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการทำให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแห่งกฎเกณฑ์บางประการเกี่ยวกับใบตราส่ง ค.ศ. 1924 ที่ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพิธีสาร ค.ศ. 1968 (The Hague Rules as amended by the Brussels Protocol 1968: Hague-Visby Rules, 1968) หรือกฎหมายการรับขนของทางทะเลของสหรัฐอเมริกา (Title 46 of the United States Code, Chapter 28 – Carriage of Goods by Sea: 46 U.S.C. § 1304 (1)) ที่ภาระการพิสูจน์นั้น

ย่อมตกแก่ผู้ขนส่ง (“...the burden of proving the exercise of due diligence shall be on the carrier...”)
ทั้งนี้ ตามหลักที่ว่าผู้ขนส่งย่อมถูกสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผิด (presumption of liability) (Kenyon, T., 2001) ซึ่งโดยหลักการนี้ ศาลมักจะยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่ผู้ฟ้องคดี เช่น กรณีที่พบว่ามึน้ำทะเลปรากฏอยู่ในระวางเรือ ก็มักจะกลายเป็นหลักฐานเบื้องต้นสำหรับการเรียกร้องค่าเสียหายเพื่อความเสียหายต่อสินค้าอันเนื่องมาจากความสามารถออกปฏิบัติการในทะเลได้อย่างปลอดภัย (prima facie evidence of unseaworthiness in cargo claims) (Green, J. and Vasiliou, R., 2018)

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการขนส่งสินค้าข้าวสารบรรจุกระสอบทางเรือที่มีการบรรทุกสินค้าเป็นจำนวนมากและใช้เวลาในการเดินทางในทะเลเป็นเวลานานหลายสัปดาห์จึงจะถึงเมืองท่าปลายทาง ทำให้สินค้าบางส่วนอาจเกิดความเสียหายขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาของผู้ควบคุมเรือเพื่อป้องกันมิให้เรือของตนนั้นต้องถูกกักเรือตามมาตรการแห่งพระราชบัญญัติการกักเรือ พ.ศ. 2534 หรือกฎหมายว่าด้วยการกักเรือของประเทศอื่น ๆ ซึ่งเป็นมาตรการทางกฎหมายที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้เป็นเจ้าของสินค้า ที่ได้รับความเสียหายอาจเลือกใช้เพื่อประโยชน์ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้ขนส่ง จึงมีข้อพิจารณาที่นายเรือสมควรคำนึงและพึงปฏิบัติในการรับขนสินค้าข้าวสารเรือเดินทะเลอย่างถูกต้อง ซึ่งจะมีผลต่อการรักษาสภาพของสินค้าให้คงคุณภาพที่ดีตั้งที่ระบู่ไว้ในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศด้วย

ลักษณะการขนส่งข้าวสารบรรจุกระสอบทางเรือเดินทะเล

การขนส่ง การบรรทุกการขนถ่ายและการจัดเก็บสินค้าข้าวสารบรรจุกระสอบ (Bagged Rice) ทางเรือ นั้น ผู้ส่งสินค้า (Shipper) จะลำเลียงสินค้ามาทางเรือโป๊ะ (Barge) ซึ่งมีเรือลากจูง (Towing Boat) มาส่งให้กับเรือใหญ่ที่ข้างเรือ ณ ท่าเรือกรุงเทพ (Bangkok Port) โดยใช้วิธีการขนถ่ายข้างเรือ (Overside) ที่หลักกลางแม่น้ำหน้าท่า โดยจะบรรทุกให้ได้จำนวนที่เรือกินน้ำลึก (Draught) 7.8 เมตร เพื่อให้เจ้าพนักงานนำร่องสามารถนำเรือผ่านร่องน้ำเจ้าพระยาไปแวะจอดทอดสมอที่เกาะสีซัง (Koh Sri Chang) ได้อย่างปลอดภัยเพื่อรับสินค้าเพิ่ม (Top up) จากเรือโป๊ะที่ถูกลากมาส่งเทียบข้างเรือใหญ่อีกจำนวนหนึ่งเพื่อให้เรือ

สินค้าสามารถบรรทุกให้ได้สูงสุดเต็มที่ (Maximum Load) ตามข้อกำหนดของเส้นแนวน้ำบรรทุก (Load Line) โดยที่ นายเรือ (Ship's Master) หรือกัปตันเรือ คือผู้ที่ต้อง ปกป้องรักษาผลประโยชน์ของเจ้าของเรือ (Ship's Owner) ด้วยการลดความสูญเสียหรือความเสียหายของสินค้าตั้งแต่ สินค้าผ่านกราบเรือบรรทุกลงในเรือ ด้วยการดูแลเอาใจใส่ และหมั่นตรวจสอบสินค้าอยู่เป็นประจำเนื่องจากข้าวเป็น สินค้าที่มีคุณสมบัติพิเศษอ่อนไหวต่อการเก็บรักษาให้อยู่ ในสภาพที่ดีอยู่ตลอดเวลา ประกอบกับสินค้ามีการคาย ความร้อนออกจากตัวสินค้านั้นเองทำให้มีความชื้นเกิดขึ้นภายในระวางและด้วยจำนวนสินค้านับหมื่นตันที่มีอยู่ในแต่ละระวาง ก็ยิ่งทำให้ความชื้นที่เกิดขึ้นจากการคาย ความร้อนของข้าวสารในทุก ๆ ระวางมีจำนวนมากทำให้ มีการกลั่นตัวเป็นหยดน้ำเกิดขึ้นบนเพดานของฝาระวาง และหยดลงมาที่กระสอบข้าวสารทำให้เกิดการเปียกชื้น และเป็นเชื้อราในกระสอบกระจายไปทั่วจากชั้นบนลงสู่ชั้น ล่างของระวาง ทำให้สินค้าเกิดความเสียหายและถ้ายังคง เกิดขึ้นต่อไปเรื่อย ๆ อีกเป็นจำนวนมาก เมื่อเรือเดินทาง ถึงเมืองท่าปลายทางผู้รับสินค้าอาจปฏิเสธการรับสินค้า หรือเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสินค้าต่อเจ้าของเรือเป็นเงินจำนวนมากศาลโดยใช้ อำนาจศาลในการออกหมายกักเรือไม่ให้เรือออกจากท่า เพื่อต่อรองการชดใช้ค่าเสียหายกับเจ้าของเรืออีกด้วย ดังนั้น สิ่งที่นายเรือ (Master) ควรทำเพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสินค้านี้คือการดูแลและระมัดระวัง ไม่ให้สินค้าเกิดความเสียหายขึ้นในระวางด้วยการทำการ ระบายความชื้นออกจากระวางให้มากที่สุดทุกวัน ด้วยการ ใช้พัดลมระบายอากาศ (Ventilation Fan) ดูดอากาศแห้ง (Dry and Clean Air) จากภายนอกเข้ามาในระวางทางหัว ระวางด้านบนและใช้พัดลมเป่าความชื้นภายในระวางออกไปทางท้ายระวาง โดยวิธีการและขั้นตอนในการป้องกัน และลดความเสียหายที่เกิดกับสินค้าจะเริ่มขึ้นตั้งแต่การ เตรียมระวางสินค้าก่อนการบรรทุกด้วยการทดสอบการผิมน้ำของฝาระวาง (Host Test) และการฉีดย่น้ำล้าง ทำความ สะอาดระวางทุกซอกมุมไม่ให้มีสินค้าค้างเก่าหลงเหลืออยู่ เลย แล้วเปิดฝาระวางตากแดดให้แห้งโดยปราศจากความชื้น และกลิ่นในทุก ๆ ระวาง โดยเฉพาะถึงระบายน้ำในระวาง (Bilge well) ต้องสะอาด โดยผ่านการตรวจสอบจากต้นเรือ (Chief Officer) และนายเรือให้เรียบร้อยก่อน แล้วจึงแจ้ง

ให้เจ้าของสินค้า (Shipper) ส่งผู้ตรวจสำรวจ (Surveyor) มาตรวจความพร้อมของระวางเรือก่อนการบรรทุกและ ออกใบรับรองการผ่านระวางให้กับเจ้าของเรือก่อนจึงจะ เริ่มทำการบรรทุกสินค้าได้ จากนั้นทางเรือต้องเตรียมวัสดุ ในการปูพื้นระวาง (Dunnage) โดยเลือกใช้วัสดุจำพวก ไม้อัด ไม้ไผ่ เสื่อต้นกก กระจดาขม่วน ตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้สินค้าสัมผัสกับแผ่นเหล็กบนพื้นระวางเรือ (Tank Top) เพราะจะทำให้สินค้าเปียกชื้นได้ ในปัจจุบัน ไม้อัดมีราคาแพงและต้องใช้เป็นจำนวนมากในการปูพื้น ระวางและผนังภายในตัวเรือของแต่ละระวาง ทำให้ผู้ขนส่ง ใช้ไม้ไผ่ลำเล็ก ๆ มาผูกเป็นตาข่ายวางที่พื้นระวางและผนัง ข้างเรือแล้วติดตั้งเสื่อต้นกกไว้ที่พื้นและผนังข้างเรือและปู พลาสติก ปิดทับด้วยกระจดาขม่วนบนพื้นเสื่อแทนการปูพื้น ด้วยไม้อัดทั้งหมดเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย การยกขนสินค้า ข้าวสารบรรจุกระสอบจะใช้เครนเรือ (Ship's Crane) ร่วมกับ เชือกสลิง (Sling rope) ผู้รััดกระสอบข้าว โดยวิธีการ วางเรียงกระสอบข้าวสารลงบนเชือกสลิงซ้อนทับกัน 4 ชั้น สลึงละ 25 กระสอบ แล้วใช้ขอเกี่ยว (Cargo hook) ของ เครนเรือเกี่ยวเชือกสลิงรััดกระสอบข้าวจนแน่นแล้วยกขึ้น จากเรือลำเลียงลงไป ในระวางของเรือใหญ่ครั้งละ 4 สลึง โดยมีคนงานคอยปลดเชือกสลิงออกจากเครน แล้วยก กระสอบข้าวจัดเรียงเป็นแถวภายในระวางโดยมีการเว้น ช่องห่าง (Ventilation channel) ระหว่างกองข้าวสาร ประมาณ 20 เซนติเมตร ทั้งตามความกว้างและแนวยาว ของระวางเรือเพื่อเป็นทางให้พัดลมระบายอากาศหมุนเวียน ผ่านไปตามช่องว่างระหว่างแนวการจัดเรียงกระสอบข้าว ได้อย่างทั่วถึง ตลอดแนวจากพื้นระวางถึงส่วนบนสุดของ สินค้าของทุก ๆ ระวางที่ทำการบรรทุก โดยระหว่างการ บรรทุกสินค้านี้ในระวางเรือแต่ละวัน นายยามจะต้อง เปิดพัดลมระบายอากาศไล่ความชื้นออกจากระวางทุกครั้ง จนกระทั่งเรือบรรทุกสินค้าเสร็จ

การเข้ายามของนายยาม (Duty Officer) และ ลูกยามสินค้าในขณะที่เรือทำการบรรทุกสินค้าที่สำคัญคือ ในช่วงเวลากลางคืน นายยามจะต้องเปิดเรดาร์ (Radar) ตรวจสอบหากกลุ่มเมฆฝนที่จะเข้ามาใกล้กับเรือเพื่อคอย ระวังฝนตกและมีการเตรียมความพร้อมที่จะต้องรีบปิด ฝาระวางให้ทัน โดยที่ไม่ให้น้ำฝนตกลงไปในระวางสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นมักเกิดจากการที่ฝนตก แล้วปิดฝาระวางไม่ทัน ทำให้สินค้าข้าวสารเปียกฝนเสีย

หายต้องทำการเรือสินค้าที่เปียกน้ำในระวางขึ้นมากให้
แห้งซึ่งเสียค่าใช้จ่ายและเวลาในการขนขึ้นลงอย่างมีนัย
สำคัญ นอกจากนี้ นายยามสินค้าของเรือที่เข้ายามในแต่ละ
ผลิตภัณฑ์ลูกยามจะต้องคอยสุ่มตรวจนับจำนวนกระสอบข้าว
ของแต่ละเชือกสลิงว่ามีจำนวนครบ 25 กระสอบหรือไม่
เพื่อป้องกันการขาดจำนวนของสินค้าที่คำนวณโดยคนงาน
นับจำนวนสินค้า (Tally) ที่จะคอยนับจำนวนสลิงแล้วนำมา
คำนวณเป็นจำนวนกระสอบที่บรรทุกลงเรือได้ในแต่ละวัน
และในระหว่างการบรรทุกข้าวสารขณะที่เรือจอดทอดสมอ
บริเวณเกาะสีชังโดยมีเรือลำเลียงขนข้าวสารและใช้เรือลาก
จูงลากมาจากอยุธยาเข้ามาเทียบข้างเรือใหญ่ที่ทอดสมอ
อยู่บริเวณเกาะสีชังแล้วทำการขนสินค้าขึ้นที่ข้างเรือ
(Over side) โดยในแต่ละวันเจ้าของเรือจะส่งผู้ตรวจสอบ
(P&I Surveyor) มาทำการสุ่มตรวจคุณภาพของข้าวสาร
ที่บรรจุอยู่ในกระสอบ (Random) ด้วยการนำท่อสแตน
เลสปลายแหลมสุ่มแทงเข้าไปในกระสอบเมื่อดึงออกมา
ก็จะมีข้าวติดมาในท่อเพื่อเก็บตัวอย่างข้าวไปวิเคราะห์
คุณภาพว่าเป็นข้าวหอมมะลิตามที่ได้ระบุไว้ในสัญญา
ซื้อขายหรือไม่ หรือมีการปลอมปนข้าวหักหรือมีสิ่งปน
เปื้อน (Contaminant) ในกระสอบด้วยหรือไม่และตรวจ
สอบความชื้นของข้าวให้อยู่ตามเกณฑ์ที่กำหนดอีกด้วย
รวมถึงการนับจำนวนข้าวสารบรรจุกระสอบ (Tally) ที่
บรรทุกลงเรือทั้งหมด โดยผู้ตรวจสอบฝ่ายเจ้าของเรือ
จะทำรายงานการตรวจสอบคุณภาพของข้าว จำนวนที่
บรรทุกและความชื้นรวมถึงลักษณะและสีของเมล็ดข้าว
ภายในกระสอบส่งให้กับบริษัทเรือและเจ้าของสินค้าทราบ
เมื่อเรือทำการบรรทุกสินค้าเต็มลำเรือ ต้นเรือและผู้ตรวจ
สำรวจฝ่ายเจ้าของสินค้า (Shipper) จะร่วมกันอ่านค่า
การกินน้ำลึกของเรือ (Draught) อย่างละเอียดเพื่อนำมา
คำนวณหาน้ำหนักของสินค้าที่บรรทุกจริงบนเรือ (Draught
Survey) เพื่อเป็นหลักฐานแจ้งให้ผู้ส่งสินค้าทราบและดำเนินการ
การอบรมยา (Fumigation) เพื่อกำจัดแมลงหรือมอดใน
ระวางที่บรรทุกข้าวสารและออกใบรับรองการอบรมยา
(Fumigation Certificate) ส่งให้กับผู้รับสินค้าที่เมืองท่า
ปลายทาง เพราะหากไม่มีการอบรมยาข้าวบนเรือหรือไม่มี
ใบรับรองการอบรมยาข้ามมอดหรือแมลงผู้รับสินค้าที่เมือง
ท่าปลายทางอาจจะปฏิเสธการรับสินค้าได้เช่นกัน

การดูแลสินค้าระหว่างการเดินทางในทะเล

ต้นเรือ (Chief Officer) ภายใต้การกำกับของ
นายเรือ (Master) จะเป็นผู้รับผิดชอบการดูแลสินค้าใน
เรือด้วยการมอบงานให้สร้างเรือ (Bosun) ทำการตรวจ
สอบวัดระดับน้ำในถังเตรนน้ำ (Bilge Tank) ในระวาง
เรือทุกวันเพื่อตรวจสอบดูว่ามีน้ำรั่วเข้าไปในระวางหรือไม่
เพื่อป้องกันสินค้าเปียกเสียหาย นอกจากนี้ทางเรือจะ
วัดค่าอุณหภูมิและความชื้นภายในระวางด้วยการหย่อน
เทอร์โมมิเตอร์ชนิดดุ่มแห้งและดุ่มเปียกลงไปในระวางทุก
ระวางเพื่ออ่านค่าที่วัดได้เปรียบเทียบกับเพื่อหาค่าอุณหภูมิ
จุดน้ำค้าง (Dew Point) ภายในระวาง และต้องทำการวัด
ค่าอุณหภูมิจุดน้ำค้าง (Dew Point) ภายในระวางด้วย
มาเปรียบเทียบกับ เพื่อตัดสินใจว่าจะทำการระบายอากาศ
ภายในระวางสินค้าหรือไม่ โดยหลักการนี้ทางเรือจะพบ
ว่าถ้าอากาศภายในระวางมีค่าความชื้นสูงกว่าอากาศ
ภายนอกระวาง โดยตรวจพบว่าอากาศภายนอกเป็นอากาศ
แห้ง (Dry Air) แล้วนั้น ทางเรือจะทำการระบายอากาศ
ด้วยการเปิดพัดลม (Ventilation Fan) ระบายความชื้น
ภายในระวางออกไปแล้วดูอากาศแห้งเข้ามาแทนที่ใน
ระวางทุกวัน ยกเว้นวันที่ฝนตกและอากาศภายนอกระวางมี
ความชื้นสูงกว่าอากาศภายในระวางก็จะหยุดทำการระบาย
อากาศ แล้วจวบจนที่เวลาเปิดและปิดเครื่องพัดลมระบาย
อากาศลงในสมุดปั๊มเรือและสมุดบันทึกอุณหภูมิประจำวัน
(Temperature Record Book) ไว้ด้วยและในกรณีที่
ไม่สามารถระบายอากาศได้เนื่องจากทะเลมีคลื่นลมแรงจัด
ทางเรือจะใช้วิธีการเปิดพัดลมหมุนเวียนอากาศภายใน
ระวาง (Circulation Air) และหาโอกาสเปิดฝาระวางเรือ
บางส่วนในวันที่อากาศดีท้องฟ้าแจ่มใสเพื่อให้แสงแดดส่อง
เข้าไปในระวางตากสินค้าให้แห้งอยู่ตลอดเวลา แต่ทั้งนี้ต้อง
คอยเฝ้าระวังฝนที่จะตกลงมาในทันทีทันใดหรือคลื่นซัดน้ำ
ทะเลเข้าไปในระวางด้วยตลอดเวลาเพื่อไม่ให้สินค้าเสียหาย
และเมื่อเรือเดินทางผ่านน้ำทะเลที่มีความเย็นต่ำกว่า
18 องศาเซลเซียสจะทำให้ผนังตัวเรือในระวางมีไอน้ำมาเกาะ
อยู่เป็นจำนวนมาก (Ship's Sweat) เพราะเรือเดินทาง
ผ่านน้ำทะเลที่มีความเย็นในเขตหนาว (Winter Zone)
การแก้ปัญหานี้จะยากมากทำให้สินค้าเปียกชื้นเพราะหยด
น้ำมาเกาะที่ผนังข้างเรือในระวางเป็นจำนวนมากตลอดเส้น
ทาง ทำให้ทางเรือต้องเร่งการระบายอากาศให้มากที่สุด
ด้วยการใช้พัดลมเคลื่อนที่เข้ามาเป่าระบายอากาศเสริม

ให้มากขึ้นภายในระยะเวลาเท่าที่จะทำได้ รวมถึงการเปิดฝา
ระวางตากสินค้าให้หายขึ้นเท่าที่สภาพอากาศจะเอื้ออำนวย
ในกรณีที่พบว่ามีความชื้นในระวางมีการเปียกชื้น
ขึ้นรา ซึ่งเกิดจากหยดน้ำที่ผนังภายในระวาง ทางเรือต้อง
รีบให้คนประจำเรือเลือกยกขนกระสอบที่เสียหายดังกล่าว
ขึ้นมาวางไว้บนปากระวางบนดาดฟ้าเรือแล้วนับจำนวน
กระสอบและถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐาน จากนั้นให้ดำเนินการ
การถ่ายถุงกระสอบด้วยการแยกข้าวสารที่ดีใส่กระสอบ
ใหม่ส่วนที่ขึ้นราและเน่าเสียก็แยกไว้ต่างหากหรือทิ้งไป
การขนถ่ายสินค้าข้าวสารบรรจุกระสอบขึ้น ณ เมืองท่า
ปลายทาง นายยามต้องคอยดูการใช้อุปกรณ์การขนถ่าย
ของคนงานภายในแต่ละระวางด้วยการห้ามการใช้ตะขอ
หรือมือเสื่อช่วยในการลากหรือยกกระสอบเพราะจะทำให้
กระสอบแตกและฉีกขาด และต้องเข้มงวดให้คนงานยกขน
กระสอบข้าวบริเวณด้านในปีกระวางด้านข้างเรือ (Wing
Side) ทั้งทางด้านกราบซ้ายและกราบขวา หัวระวางท้าย
ระวางและบริเวณกึ่งกลางระวาง (Hatch Square) ลงไป
เป็นชั้น ๆ เสมอกันไปในแนวระนาบที่เท่ากันหรือใกล้เคียง
กันจากบนลงล่างของระวางเพื่อป้องกันการพังทลายของ
สินค้าขณะเรือเอียงแล้วลงมาทับคนงานที่กำลังขนถ่าย
สินค้าได้รับบาดเจ็บรวมถึงสินค้าได้รับความเสียหายด้วย
ดังเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นกล่าวคือ ขณะที่เรือของบริษัท
กำลังขนถ่ายสินค้าข้าวสารบรรจุกระสอบอยู่ที่เมืองท่าหนึ่งใน
ในประเทศแถบตะวันออกกลางโดยมีคนงานและกรรมกร
ทำการยกขนข้าวสารบรรจุกระสอบ (Bagged Rice) เฉพาะ
บริเวณกึ่งกลางระวาง (Hatch Square) จนเป็นหลุมลึก
ลงไปเรื่อย ๆ ส่วนข้าวสารที่อยู่ด้านในระวางข้างเรือทั้ง
กราบซ้ายและกราบขวากับหัวระวาง ท้ายระวาง มีสินค้า
อัดแน่นอยู่ในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะดึงสินค้า
ออกยากทำให้คนงานไม่ให้ความสนใจในการขนถ่ายสินค้า
ด้านในออกมาและยังถูกละเลยไม่ใส่ใจโดยนายยามและ
ลูกยามของเรือที่เข้ายามและปฏิบัติหน้าที่อยู่ขณะนั้น ทำให้
สินค้าข้าวสารบริเวณกึ่งกลางระวางเป็นหลุมลึกเกือบทุก
ระวางจนกระทั่งในจังหวะที่เครนเรือของทุกระวางยกสลิง
ของสินค้าแคว่งไปยังหน้าท่าพร้อม ๆ กันเกือบทุกระวาง
มีผลทำให้เรือเอียงไปจนสินค้าที่อยู่ด้านข้างระวางด้านใน
ฝั่งตรงข้ามกับที่เรือเอียงพังทลายลงมาทับคนงานที่กำลัง
ขนถ่ายสินค้าได้รับบาดเจ็บและสินค้าได้รับความเสียหาย
โดยมีกระสอบแตกเป็นจำนวนมาก ทำให้เจ้าของเรือใน

ฐานะผู้ขนส่งต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย จากเหตุการณ์
ดังกล่าวถึงแม้ว่าเป็นการขนถ่ายสินค้าที่ขนถ่ายผิดวิธีโดย
ผู้รับเหมา (Stevedores) ก็ตาม แต่การที่ต้นเรือและนาย
ยามไม่ยอมทักท้วง ทิ้ง ๆ ที่คอยเดินตรวจตราการทำงาน
สินค้าในระวางเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อสินค้าและคน
งานที่ปฏิบัติงานบนเรือ นั้น ถือเป็นความละเลยของทางเรือ
ที่นายเรือและเจ้าของเรือต้องร่วมกันรับผิดชอบ

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการทำให้เรืออยู่ในสภาพที่สามารถเดิน
ทะเลได้อย่างปลอดภัย (Seaworthiness) เป็นหลักการ
ที่ส่งผลให้เกิดการกำหนดหน้าที่ขั้นพื้นฐานของผู้ให้บริการ
ในฐานะผู้ขนส่งในอันที่จะต้องจัดเตรียมความพร้อมของเรือ
ให้สามารถปฏิบัติการขนส่งทางทะเลได้อย่างปลอดภัยและ
ตลอดรอดฝั่ง โดยหลักการเช่นนี้เป็นแนวคิดที่ปรากฏอยู่ใน
ในคดีจำนวนมากที่อยู่ในขอบเขตการบังคับใช้ของระบบ
กฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ซึ่งมีอยู่ตั้งแต่
ก่อนการมีผลใช้บังคับของอนุสัญญาระหว่างประเทศฉบับ
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น Hague Rules, 1924 หรือ
Hague-Visby Rules, 1968 และแม้ว่าในอนุสัญญาที่ใช้
บังคับหลังจากนั้นอย่าง Hamburg Rules, 1978 จะมีได้
กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ขนส่งต้องมีหน้าที่ในการทำให้เรือ
อยู่ในสภาพที่สามารถเดินทะเลได้อย่างปลอดภัยเหมือน
อย่าง Hague Rules, 1924 กับ Hague-Visby Rules,
1968 (ก่าชัย จงจักรพันธ์, 2564, น. 229) แต่ผลในทาง
กฎหมายก็ได้แตกต่างออกไปอย่างมีนัยสำคัญเนื่องจาก
ว่า Hamburg Rules, 1978 นั้นใช้ระบบความรับผิดใน
ลักษณะที่ผู้ขนส่งพึงต้องรับผิดชอบไว้ก่อนเสมอเว้นเสียแต่ว่า
ตนจะสามารถพิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังอย่าง
เต็มที่แล้ว ทั้งนี้ ตามหลักที่ว่าผู้ขนส่งย่อมถูกสันนิษฐาน
ไว้ก่อนว่าผิด (presumption of liability) ดังที่ได้อ้าง
ถึงไว้แล้วในบทนำของบทความนี้ อนึ่ง หลักการนี้เป็นที่มา
ของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล
พ.ศ. 2534 มาตรา 8(1) และ (2) ที่กำหนดหน้าที่ของ
ผู้ขนส่งให้ต้องทำให้เรืออยู่ในสภาพที่สามารถเดินทะเล
ได้อย่างปลอดภัยในเส้นทางเดินเรือ นั้น รวมถึงคน
ประจำเรือที่พึงต้องได้รับการจัดอัตราค่าจ้างให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 และกฎหมาย
ลำดับรองฉบับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ประกาศกรมเจ้าท่า

ที่ 23/2562 เรื่องการจัดอัตราค่าจ้างสำหรับเรือเดินทะเล (ประกาศ ณ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562) (กรมเจ้าท่า, 2562) และนอกจาก Seaworthiness จะเป็นหลักการที่ผู้ขนส่งต้องปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว ในทางประกันภัยทางทะเลยังถือเป็นคำรับรองโดยปริยาย (Implied warranty) อีกด้วย ดังนั้น แม้ว่าจะไม่มีข้อความของคำรับรองเกี่ยวกับสภาพของเรือที่สามารถเดินทะเลได้อย่างปลอดภัยระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย แต่หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าสินค้าเสียหายอันเนื่องมาจากการที่เรือไม่อยู่ในสภาพที่จะเดินทางในทะเลได้อย่างปลอดภัย กรมธรรม์ประกันภัยสินค้า (Institute Cargo Clauses) ก็จะไม่คุ้มครองความเสียหายของสินค้าที่เกิดขึ้นจากเหตุดังกล่าว (ประมวล จันทรชีวะ, 2561, น. 31)

2. หลักความพร้อมของเรือและอุปกรณ์ของเรือที่พึงจัดเตรียมให้เหมาะสมกับการรับขนส่งสินค้าที่มีลักษณะพิเศษ (Cargoworthiness) เป็นหลักการที่สืบเนื่องกันกับหลักการในข้อก่อนหน้า โดยหลักการนี้มีเป้าประสงค์คือถ้าหากว่าสินค้าที่จะต้องขนส่งนั้นมีลักษณะพิเศษเรือและอุปกรณ์ของเรือก็ต้องมีความเหมาะสมที่จะทำการขนส่งของนั้นเป็นไปอย่างปลอดภัยตลอดทางจนกว่าจะถึงจุดหมายปลายทาง (ไผทชิต เอกจริยกร, 2552, น. 259) เช่น ถ้าเป็นการทำสัญญาขนส่งเนื้อสัตว์หรืออาหารแช่แข็ง เรือ เครื่องทำความเย็นและเครื่องแช่แข็งก็จะต้องมีความเหมาะสมที่จะเก็บและรักษาเนื้อสัตว์หรืออาหารแช่แข็งดังกล่าวไปให้ถึงจุดหมายปลายทางได้อย่างปลอดภัย (ไผทชิต เอกจริยกร, 2541, น. 193) อนึ่ง หลักการนี้เป็นที่มาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534 มาตรา 8(3)

3. หลักการดำเนินการด้วยความระมัดระวัง (Due Diligence) เป็นหลักการที่มุ่งไปที่การปฏิบัติต่อตัวสินค้าโดยตรง ซึ่งแตกต่างไปจากหลักการทั้งสองประการดังที่ได้กล่าวถึงในข้อก่อนหน้า เพราะหลัก Due Diligence นั้นจะมีผลทำให้ผู้ขนส่งต้องใช้ความระมัดระวังและปฏิบัติ การให้เหมาะสมทั้งในเรื่องการบรรทุกลงเรือ การยกขน การเคลื่อนย้าย การเก็บรักษา การดูแล รวมไปถึงการขนถ่ายสินค้าซึ่งตนทำการขนส่ง (ไผทชิต เอกจริยกร, 2552, น. 263) เช่น การเก็บสินค้าหลายชนิดที่จะต้องทำการขนส่งไว้ด้วยกัน ก็พึงต้องระมัดระวังมิให้สินค้าชนิดหนึ่งไปก่อให้เกิดปฏิกิริยาทางเคมีต่อสินค้าอีกชนิดหนึ่ง หรือเพื่อป้องกัน

มิให้สินค้าเกิดการกระทบกระทั่งกันผู้ขนส่งก็พึงต้องมีวัสดุที่จำเป็นต่อการจับยึดสินค้า รวมไปถึงการจัดให้มีการระบายอากาศในบริเวณที่เก็บสินค้าอย่างเหมาะสม อนึ่ง หลักการนี้เป็นที่มาของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534 มาตรา 10

4. หลักการประกันคุณภาพการบริหารจัดการเรือตามประมวลข้อบังคับ ISM Code โดย “ISM Code” นั้นย่อมาจาก “International Safety Management Code for the Safe Operation of Ships and for Pollution” ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดความผิดพลาดของมนุษย์ (Human Error) โดยมุ่งเน้นกระบวนการให้บริษัทเรือ (Shipping Companies) ทั้งในส่วนสำนักงานบนฝั่งและผู้ทำการในเรือมีการบริหารจัดการและการประสานงานที่ดีด้วยเป้าหมายดังต่อไปนี้ (1) เพื่อให้เกิดการดำเนินงานและสภาพแวดล้อมการทำงานบนเรือที่ปลอดภัย (2) เพื่อสร้างมาตรการป้องกันความเสี่ยงภัยต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ และ (3) เพื่อปรับปรุงพัฒนาคนประจำเรือให้มีความเชี่ยวชาญด้านการเสริมสร้างความปลอดภัยและพร้อมที่จะตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน (สอนชัย สิริวิทยกุล, 2546, น. 90) ดังนั้น ในฐานะที่ ISM Code เป็นประมวลข้อบังคับที่อยู่ภายใต้อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยความปลอดภัยแห่งชีวิตในทะเล ค.ศ. 1974 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (International Convention for the Safety of Life at Sea, 1974 (as amended): SOLAS) บริษัทเรือจึงมีหน้าที่ในอันที่จะต้องสร้างหรือพัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อความปลอดภัยขึ้น แล้วนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ พร้อมทั้งเก็บรักษาไว้ซึ่งบรรดาเอกสารบันทึกหรือรายงานต่าง ๆ ที่เกิดจากระบบการบริหารจัดการเพื่อความปลอดภัย (Safety Management System: SMS) ของเรือ นั้น เพื่อเป็นหลักฐานว่าได้ปฏิบัติตามระบบดังกล่าว ทั้งนี้ ISM Code ได้กำหนดให้ SMS ต้องประกอบไปด้วยข้อกำหนดต่าง ๆ เช่น นโยบายเพื่อความปลอดภัย ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย การรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอุบัติเหตุ การปฏิบัติการเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน การจำแนกสายการบังคับบัญชาสั่งการที่ชัดเจน รวมไปถึงการตรวจสอบภายในและการทบทวนในระดับบริหาร (สอนชัย สิริวิทยกุล, 2546, น. 91) ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นข้อกำหนดในลักษณะทำนองเดียวกันกับระบบประกันคุณภาพ

ตามมาตรฐาน ISO 9002 (Oya Özçayır, 2001, p. 148) หรือหากเทียบเคียงกับระบบการบริหารจัดการที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในองค์กรหรือหน่วยงานของประเทศไทย ก็อาจเทียบได้กับระบบการควบคุมภายในตามแนวทางของ Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (SOCO) ที่ประกอบด้วยนโยบายและวิธีปฏิบัติงานขององค์กรที่กำหนดขึ้นเพื่อให้มั่นใจได้ว่ากิจการจะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายทั้งในด้านการปฏิบัติงาน ด้านการรายงานทางการเงิน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ (ธนศักดิ์ กุศลสร้าง และ พรทิวา แสงเขียว, 2565, น. 197)

5. ธารทิพย์ หงส์ทอง (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการทำให้เรืออยู่ในสภาพที่สามารถเดินทะเลได้อย่างปลอดภัยภายใต้พระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534 โดยมีสาระสำคัญว่า ตามบทบัญญัติมาตรา 8 และ 9 แห่งพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ. 2534 นั้น ทำให้เข้าใจได้ว่าผู้ขนส่งมีหน้าที่ทำให้เรืออยู่ในสภาพที่สามารถเดินทะเลได้อย่างปลอดภัยในเวลาก่อนบรรทุกของลงเรือ หรือก่อนที่เรือจะออกเดินทางเพียงช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งก็เป็นการเพียงพอแล้ว ทำให้เกิดปัญหาว่าถ้าผู้ขนส่งเลือกที่จะปฏิบัติตามหน้าที่ดังที่กฎหมายกำหนดเฉพาะในช่วงเวลาก่อนที่เรือจะออกเดินทางเท่านั้น โดยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ดังกล่าว ณ ตั้งแต่เวลาที่กำลังจะเริ่มบรรทุกสินค้า ความเสียหายต่อสินค้าก็อาจเกิดขึ้นและเป็นผลเสียต่อทางผู้ส่งของที่เป็นเจ้าของสินค้า ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะให้แก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้ผู้ขนส่งพึงมีหน้าที่อันต้องปฏิบัติทั้งในเวลาก่อนบรรทุกของลงเรือและก่อนที่เรือจะออกเดินทาง เพื่อให้หลักเกณฑ์ในเรื่องการทำให้เรืออยู่ในสภาพที่สามารถเดินทะเลได้อย่างปลอดภัยตามกฎหมายไทยมีความเหมาะสมมากขึ้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสินค้าข้าวสารบรรจกระสอบระหว่างการขนส่งทางทะเล

เนื่องจากสินค้าข้าวสารบรรจกระสอบเป็นสินค้าทางการเกษตรที่ส่งออกมาค่าสูงและมีคุณสมบัติพิเศษเฉพาะ จึงต้องได้รับการดูแลด้วยความระมัดระวังและเอาใจใส่เป็นอย่างดีขณะบรรทุกอยู่บนเรือที่มีจำนวนมากนับหมื่นตันและเดินทางอยู่ในทะเลเป็นเวลานานนับเดือน โดยจากประสบการณ์ของผู้เขียนสินค้าข้าวสารบรรจกระสอบที่ส่ง

ไปยังประเทศในแถบทวีปแอฟริกาและทวีปอื่น ๆ มักจะประสบปัญหาที่เกิดขึ้นกับสินค้าที่บรรทุกบนเรือเดินทะเลเป็นส่วนใหญ่มี ดังนี้

1. สินค้าเปียกชื้นและขึ้นราในกระสอบเสียหายในระหว่างการขนส่งทางทะเล เนื่องจากข่าวสารความชื้นร้อนออกมาจากตัวสินค้าเองและด้วยจำนวนสินค้าที่มีอยู่ในเรือเป็นจำนวนมาก ทำให้อากาศในระหว่างเกิดความชื้นเป็นเหงื่อ (Cargo Sweat) บนเพดานด้านในของฝาระวางทุกระวาง แล้วหยดลงบนตัวสินค้าข่าวสารบรรจกระสอบทำให้เกิดการเปียกชื้นเน่าเสียบางส่วนที่กระสอบของสินค้า และสาเหตุของความเสียหายของสินค้าอีกกรณีหนึ่งเกิดจากการที่เรือแล่นผ่านน้ำทะเลที่มีความเย็นระหว่างเดินทางผ่านเกาะมาดากัสการ์จนถึงเมืองท่าปลายทางเป็นเวลาหลายวัน ทำให้มีหยดน้ำมาเกาะที่ผนังข้างเรือ (Ship's Sweat) ภายในระหว่างอยู่เป็นจำนวนมาก เมื่อสินค้าไปสัมผัสกับผนังข้างเรือในขณะที่เรือโคลงทำให้สินค้าเปียกชื้นเสียหายอีกด้วยเช่นกัน

2. สินค้าเสียหายจากถุงกระสอบข่าวสารฉีกขาด (Bags Torn and Broken) แตกรั่วในระหว่างการบรรทุกและขนถ่ายสินค้า เนื่องจากการทำงานของคนงานและกรรมกร (Stevedores) ที่ปฏิบัติงานอย่างไม่ระมัดระวัง (Rough Handling) การโยนสินค้าและดึงกระสอบด้วยอุปกรณ์ที่ทำให้สินค้าแตกและรั่วเสียหาย นอกจากนี้ยังเกิดจากการพังทลายของสินค้าที่ทำกรขนถ่ายเฉพาะบริเวณกึ่งกลางระวาง (Hatch Square) ทำให้เกิดเป็นหลุมลึกเมื่อเรือเอียงไปด้านใดด้านหนึ่งจะทำให้สินค้าด้านข้างระวางพังถล่มลงมาแตกเสียหายเป็นจำนวนมากด้วย

3. ข้าวสารบรรจกระสอบที่บรรทุกบนเรือขาดจำนวน (Shortage) โดยจำนวนกระสอบและน้ำหนักไม่เป็นไปตามที่ระบุไว้ในใบตราส่ง (Bill of Lading) ณ เมืองท่าปลายทาง โดยเกิดขึ้นได้หลายสาเหตุ แต่ส่วนใหญ่มาจากสินค้าเสียหายระหว่างการเดินทางในทะเลที่เปียกชื้นเน่าเสียหรือขึ้นราจำเป็นต้องทิ้งส่วนที่เสียหายไปหรืออาจเกิดจากการนับจำนวนผิดพลาดของคนงานนับสินค้า (Tally) เช่น สินค้าบนเชือกสลิงที่ยึดด้วยเครนเรือบางสลิงขาดจำนวนหรือไม่เต็มสลิง นอกจากนี้ ยังเกิดจากการที่สินค้าถูกขโมยระหว่างการเดินทางในแม่น้ำโดยการกระทำของเรือโป๊ะ (Barge) หรือเรือลำเลียง ดังที่เรียกขานกันในภาษาชาวเรือว่า “แมวน้ำ” (มัธยะ ยุวมิตร และคณะ, 2560,

น. 179) จึงทำให้สินค้าขาดจำนวนที่เรือใหญ่ได้ด้วย รวมถึงสินค้าถูกลักขโมยระหว่างการขนถ่ายสินค้าขึ้นที่เมืองท่าปลายทางจากคนงานและกรรมกรที่อยู่ในประเทศที่ยากจนแถบแอฟริกา โดยจะใช้มีดกรีดกระสอบและนำข้าวสารใส่พกห่อในตัวกลับบ้านหลังเลิกงานเวลากลางคืน ซึ่งคนงานและกรรมกรที่อยู่ในระหว่างจะมีจำนวนมากการลักขโมยในรูปแบบนี้ในทุก ๆ วันก็มีผลทำให้สินค้าขาดจำนวนได้เช่นกัน

4. สินค้าข้าวสารที่บรรทุกบนเรือเกิดความเสียหายจากแมลงหรือมอดที่มีอยู่ในกระสอบข้าวและมีการแพร่กระจายอยู่ทั่วไปในสินค้าที่บรรทุกบนเรือทำให้ผู้รับสินค้า (Consignee) อาจไม่ยอมรับสินค้าที่บรรทุกมาบนเรือได้หรือเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกับเจ้าของเรือเป็นจำนวนเงินมหาศาล

5. สินค้าไม่ได้คุณภาพตามที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ เนื่องจากข้าวสารบรรจุกระสอบมีการปลอมปนด้วยปลายข้าวหรือสินค้าเกรดต่ำภายในกระสอบ ทำให้ผู้รับสินค้าที่เมืองท่าปลายทางปฏิเสธการรับสินค้าหรือเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกับผู้ส่งสินค้าและผู้ขนส่งได้

ข้อพิจารณาที่ผู้ขนส่งหรือนายเรือพึงปฏิบัติในการบริหารจัดการ การป้องกัน และการควบคุมความเสี่ยงต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าข้าวสารบรรจุกระสอบในการขนส่งทางทะเล

1. ข้อพิจารณาที่นายเรือพึงปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาของสินค้าข้าวสารบรรจุกระสอบที่เกิดขึ้นจากการเปียกชื้นและขึ้นราภายในระหว่าง โดยทางเรือต้องทำการระบายอากาศอย่างถูกวิธี ด้วยการตรวจสอบหาค่าอุณหภูมิจุดน้ำค้าง (Dew Point) ภายในระหว่างและภายนอกระหว่างแล้วนำมาเปรียบเทียบกัน โดยถ้าอุณหภูมิจุดน้ำค้างที่วัดจากภายนอกระหว่างมีค่ามากกว่าค่าอุณหภูมิจุดน้ำค้างภายในระหว่างให้หยุดทำการระบายอากาศ แต่ถ้าเมื่อใดตรวจสอบพบว่าอุณหภูมิจุดน้ำค้างภายนอกมีค่าต่ำกว่าอุณหภูมิจุดน้ำค้างภายในระหว่างให้ทำการเปิดพัดลมระบายอากาศได้ด้วยวิธีการเป่าอากาศให้ความชื้นที่มีในระหว่างออกไปและดูดอากาศจากภายนอกเข้ามาแทนที่ในระหว่างเพื่อให้อากาศแห้ง (Dry Air) เข้ามาแทนที่อยู่ในระหว่างทุกวัน นอกจากนี้ทางเรือยังควรทำการทดสอบการชิลน้ำของฝาระวาง (Hose Test) เพื่อป้องกันน้ำทะเลซัดเข้าระหว่างเปียกสินค้า

และตรวจสอบระบบปั๊มของถังคั้นน้ำ (Bilge Tank) ในระหว่างให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย โดยกระบวนการตามที่ได้กล่าวมานี้ ผู้ขนส่งควรคำนึงถึงปัจจัยความเสี่ยงทางด้านสภาพอากาศที่แปรปรวนอยู่ตลอดเวลา อุณหภูมิของน้ำทะเลในขณะที่เรือแล่นผ่านข้ามเขตพื้นที่ต่าง ๆ ในทะเล ทำให้ตัวเรือเกิดความชื้นมีไอน้ำมาเกาะที่ผนังระหว่างด้านในตัวเรือ ซึ่งมีโอกาสของการเกิดขึ้น (Likelihood) ที่สูงมาก (Very High) และผลกระทบ (Impact) อยู่ในระดับที่สูงมาก (Very High) ด้วยเช่นกัน ดังนั้น ทางเรือจึงควรมีมาตรการป้องกันด้วยการให้คนประจำเรือลงไปตรวจสอบสภาพของสินค้าทั้งช่วงเช้าและเย็นรวมถึงเพิ่มจำนวนพัดลมระบายอากาศหรือกำลังแรงดูดและเป่าอากาศภายในระหว่างให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อพิจารณาในการแก้ไขปัญหาข้าวสารบรรจุกระสอบได้รับความเสียหายจากถุงกระสอบฉีกขาดและแตกร้าว (Bags Torn and Broken) ในระหว่างการบรรทุกและขนถ่ายสินค้า คือต้องให้นายยามและลูกยามสินค้าคอยหมั่นเดินตรวจการปฏิบัติงานของคนงานและกรรมกร (Stevedores) และแจ้งข้อบกพร่องกับหัวหน้าคนงาน (Foreman) ไปสั่งการแก้ไขให้คนงานและกรรมกรทำงานอย่างประณีตและระมัดระวังการใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือเพื่อป้องกันมิให้สินค้าฉีกขาดหรือแตกร้าวเสียหายรวมถึงการขนถ่ายสินค้าตามชอกมุมและด้านข้างด้านในของระวางออกไปพร้อมกับสินค้าตรงบริเวณกึ่งกลางระวางด้วย ถ้าคนงานหรือกรรมกรไม่ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่อง นายยาม (Duty Officer) จะต้องใช้มาตรการที่เคร่งครัด เช่น การสั่งหยุดครนเรือ (Power off cargo gear) เพื่อหยุดการทำงานสินค้าโดยทันทีจนกว่าจะแก้ไขข้อบกพร่องให้เรียบร้อย โดยกระบวนการตามที่ได้กล่าวมานี้ ผู้ขนส่งควรคำนึงถึงปัจจัยความเสี่ยงที่เกิดจากความประมาทเลินเล่อของคนงานในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์การขนถ่ายสินค้าเป็นเหตุให้สินค้าเกิดความเสียหาย ซึ่งมีโอกาสของการเกิดขึ้น (Likelihood) ที่สูง (High) และผลกระทบ (Impact) อยู่ในระดับที่สูง (High) ด้วยเช่นกัน ดังนั้น ทางเรือจึงควรมีมาตรการป้องกันด้วยการให้นายยามหมั่นเดินตรวจตราดูแลการทำงานของคนงานและกรรมกรอย่างเข้มงวด

3. ข้อพิจารณาที่บริษัทเจ้าของเรือในฐานะผู้ขนส่งพึงปฏิบัติเพื่อการบริหารความเสี่ยงต่อการที่จะต้องรับผิดชอบ

เจ้าของสินค้าหรือผู้รับสินค้าด้วยการทำสัญญาประกันภัย ความรับผิดของผู้ขนส่ง (Carrier's Liability Insurance) ซึ่งเป็นการประกันภัยในลักษณะหนึ่งที่มีคุ้มครองความรับผิดตามกฎหมายของผู้ขนส่งสำหรับการสูญหายหรือความเสียหายของสินค้าตลอดระยะเวลาการขนส่ง อีกทั้งยังให้ความคุ้มครองต่อความรับผิดในการสูญหายหรือความเสียหายของสินค้าในขั้นตอนการขนถ่ายขึ้นจากเรือที่บรรทุกสินค้า (MSIG, 2023) ซึ่งกรมธรรม์ประกันภัยตามสัญญาประกันภัยในรูปแบบนี้มักจะมีคุ้มครองที่ครอบคลุมถึงวินาศภัยในทุกลักษณะที่อาจเกิดขึ้นกับทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุที่เอาประกันภัย ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ที่ผู้ขนส่งได้รับของไว้ในความดูแลไปจนถึงเวลาที่ส่งมอบแก่ผู้รับตราส่ง (ไชยยศ เหมรัชตะ, 2550, น. 71) และในบางกรณีอาจใช้กรมธรรม์ประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองต่อความรับผิดของผู้ขนส่งและผู้ปฏิบัติงานในคลังสินค้า (Warehousemen and Carrier's Liability Insurance Policy) (Tokio Marine Insurance Group, 2023) ทั้งนี้ ข้อพิจารณาที่ผู้ขนส่งควรคำนึงอีกประการที่เกี่ยวข้องกันคือเรื่องของข้อยกเว้นความคุ้มครอง (Exclusion clauses) ที่อาจมีการกำหนดไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งมักจะมีการระบุไว้ในลักษณะที่เป็นข้อสัญญามาตรฐาน เป็นเอกสารประกอบหรือแนบท้ายกรมธรรม์ประกันภัย โดยเอกสารเหล่านั้นมักจะมีสถานะเป็นข้อสัญญาที่มีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมายถ้าหากว่าเป็นเอกสารที่เป็นไปตามแบบและข้อความที่นายทะเบียน (ซึ่งหมายถึงเลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย หรือผู้ซึ่งเลขาธิการฯ มอบหมาย) ได้ให้ความเห็นชอบตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 (มาตรา 29)

4. นายเรือพึงต้องป้องกันปัญหาสินค้าขาดสารบรรจุกะสอบขาดจำนวน (Shortage) ด้วยการตรวจสอบจำนวนสินค้าขาเข้าที่บรรทุกมาในเรือโป๊ะหรือเรือลำเลียงในแต่ละเที่ยวที่มาเทียบข้างเรือใหญ่ (Overside) ว่ามีจำนวนตรงกับที่แจ้งไว้ในใบส่งมอบสินค้า (Shipping Document) หรือไม่ และสุ่มนับจำนวนสินค้าในเชิงกลิ้งที่ยกในแต่ละครั้งบนเครนว่ามีการขาดจำนวนไม่เต็มสลิงหรือไม่ และเมื่อเรือบรรทุกสินค้าเสร็จ ณ เมืองท่าต้นทางให้ทำการอ่านค่าอัตราค่าน้ำหนัก (Draught) อย่างละเอียดเพื่อคำนวณหาค่าน้ำหนักสินค้าที่แท้จริงบนเรือ (Draft Survey) เปรียบเทียบกับตัวเลขสินค้าในใบตราส่ง (Bill of Lading) และ

คำนวณหาค่าน้ำหนักสินค้าที่แท้จริงบนเรือ ณ เมืองท่าปลายทางด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ในระหว่างทำงานสินค้านายยามและลูกยามของเรือต้องหมั่นเดินตรวจตราการปฏิบัติของคองงานและกรรมกรตลอดเวลาร่วมกับเจ้าหน้าที่ยามรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันการขโมยสินค้าหรือใช้มีดกรีดกระสอบข้าวแล้วแอบลักลอบเอาสินค้ากลับบ้านในเวลากลางคืนด้วย โดยกระบวนการตามที่ได้กล่าวมานี้ ผู้ขนส่งควรคำนึงถึงปัจจัยความเสี่ยงที่เกิดจากสินค้าขาดจำนวน (Cargo Shortage) เมื่อส่งมอบสินค้าให้กับผู้รับสินค้าที่เมืองท่าปลายทาง ซึ่งมีโอกาสของการเกิดขึ้น (Likelihood) ที่สูง (High) และผลกระทบ (Impact) อยู่ในระดับที่สูง (High) ด้วยเช่นกัน ดังนั้น ทางเรือจึงควรมีมาตรการป้องกันด้วยการทำการคำนวณหาค่าน้ำหนักสินค้าที่แท้จริงบนเรือ (Draft Survey) อย่างสม่ำเสมอและถูกต้องทั้งที่ท่าเรือต้นทาง (Port of Loading) และท่าเรือปลายทาง (Port of Discharge)

5. ข้อพิจารณาที่นายเรือพึงปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาข้าวสารที่บรรทุกบนเรือเกิดความเสียหายจากแมลงหรือมอดที่มีอยู่ในกระสอบข้าวด้วยการตรวจสอบการอบรมยา (Fumigation) ของบริษัทที่เจ้าของสินค้า (Shipper) ว่าจ้าง โดยจะต้องมีการประเมินผลการดำเนินการว่าการปฏิบัติงานนั้นมีมาตรฐานและมีการใช้ยาและวิธีการที่มีประสิทธิภาพหรือไม่ กล่าวคือ ผู้ควบคุมเรือควรปฏิบัติตามคู่มือว่าด้วยการอบรมยาภายใต้แผ่นกันแก๊ส (Guide to Fumigation under Gas-Proof Sheets) ตามที่องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations) ได้กำหนดไว้ และพึงต้องปฏิบัติตามข้อแนะนำ (Instruction) ของบริษัทในการที่จะปิดระวางและซีล (Seal) ระวางไว้ให้ครบตามจำนวนวันที่กำหนดอย่างเคร่งครัดและวันที่เรือเปิดซีลระวาง (Break Seal) เพื่อทำการระบายอากาศต้องถ่ายรูปพร้อมมีวันที่ระบุไว้ในภาพและจดบันทึกไว้ในสมุดปูมเรือ (Ship Log Book) ด้วย โดยกระบวนการตามที่ได้กล่าวมานี้ ผู้ขนส่งควรคำนึงถึงปัจจัยความเสี่ยงที่เกิดจากสินค้าเสียหายจากมอดหรือแมลง เมื่อส่งมอบสินค้าให้กับผู้รับสินค้าที่เมืองท่าปลายทาง ซึ่งมีโอกาสของการเกิดขึ้น (Likelihood) ที่ปานกลาง (Medium) และผลกระทบ (Impact) อยู่ในระดับที่ปานกลาง (Medium) ด้วยเช่นกัน ดังนั้น ทางเรือจึงควรมีมาตรการป้องกันด้วยการตรวจสอบบริษัทที่เข้า

มาดำเนินการอบรมยา (Fumigation) บนเรือโดยจะต้องมั่นใจได้ว่าบริษัทเหล่านั้นเป็นองค์กรที่มีมาตรฐานคุณภาพ และมีความน่าเชื่อถือในระดับสากล

สรุป

การขนส่งสินค้าข้าวสารบรรจุกระสอบทางเรือเดินทะเลให้เกิดความปลอดภัยตลอดการเดินทางจนกระทั่งถึงเมืองท่าปลายทาง นับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้ควบคุมเรือหรือกัปตันเรือ (Ship's Captain) ต้องดูแลเก็บรักษาสินค้าให้มีคุณภาพอยู่ตลอดเวลาตามที่ระบุไว้ในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ นายเรือและต้นเรือต้องใช้ความพยายามอย่างดีที่สุด (Due Diligence) ที่ต้องรักษาผลประโยชน์ของเจ้าของเรือ (Ship's Owner) ในการบรรเทาความเสียหายของสินค้าในเรือเพื่อป้องกันการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้รับสินค้าต่อเจ้าของเรือ โดยมีขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การเตรียมระวางบรรทุกสินค้าให้มีการพินิจน้ำที่ตี การทำความสะอาดระวาง การเตรียมวัสดุรองรับสินค้าที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอ รวมถึงการเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์การยกขนถ่ายสินค้าให้สามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง การควบคุมดูแลการบรรทุก การจัดเก็บข้าวสารบรรจุกระสอบในระวางเรืออย่างถูกต้องเพื่อให้การระบายอากาศหมุนเวียนผ่านสินค้าภายในระวางได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนมีการเปิดพัดลมระบายอากาศเพื่อให้ความชื้นและหยดน้ำที่มีในระวางออกไปจากเรือในระหว่างการเดินทางในทะเล นายเรือต้องคอยสั่งการให้ต้นเรือ (Chief Officer) และนายยามสินค้าเดินตรวจตราการปฏิบัติงานของคณงานและกรรมกร (Stevedores) และคอยแจ้งเตือนกับหัวหน้าคณงาน (Foreman) เมื่อเห็นว่าการใช้อุปกรณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายกับสินค้าหรือมีการทำงานขนถ่ายสินค้าที่ขาดความระมัดระวัง (Rough Handling) ด้วยการโยนกระแทก การดึงสินค้าที่ทำให้กระสอบแตกหรือการขนถ่ายสินค้าที่ผิดวิธีทำให้สินค้าพังถล่มลงมาแตกเสียหาย นอกจากนี้ผู้ควบคุมเรือ (Master) จะต้องสั่งการให้ต้นเรือและนายยามสูมนับจำนวนสินค้าที่อยู่ในเชือกสลิงระหว่างการยกลงเรือโดยเครนเรือ (Ship's Crane) โดยในแต่ละวันต้นเรือจะทำการอ่านค่าการกินน้ำลึกของเรือ (Draft) โดยละเอียดเพื่อหาน้ำหนักของสินค้าที่บรรทุกอยู่จริงบนเรือ (Draft Survey) ในแต่ละวันเปรียบเทียบกับตัวเลขของจำนวนสินค้าและน้ำหนักบรรทุกของ

ผู้ส่งสินค้า (Shipper) รวมถึงการป้องกันสินค้าถูกลักขโมยด้วยการจ้างยามรักษาความปลอดภัยมาประจำบนเรือเพื่อช่วยตรวจตราคณงานและกรรมกร (Stevedores) หลังเลิกงานหรือออกกะเวลากลางคืนด้วย ผู้ควบคุมเรือ (Master) ต้องตรวจสอบการอบรมยา (Fumigation) ของบริษัทที่ผู้ส่งสินค้าจ้างให้มาทำการอบรมยาบนเรือพร้อมออกไปรับรอง (Fumigation Certificate) อย่างมีมาตรฐานและทำตามคำแนะนำในการเปิดซีลระวาง (Seal) และทางเรือจะต้องทำการระบายอากาศอย่างถูกต้องทุกวัน และใช้ความพยายามที่จะลดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสินค้าอย่างดีที่สุด (Due Diligence) กรณีจำเป็นต้องทำรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นถึงสาเหตุที่ทำให้สินค้าเปียกชื้นขึ้นจนเป็นจำนวนมาก (Statement of Fact: SoF) รวมถึงหนังสือรายงานยืนยันสภาพอากาศที่เลวร้ายที่เรือได้เผชิญในระหว่างการเดินทาง หรือที่เรียกว่า “Note of Sea Protest” (NoP) ด้วยเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงความพยายามของผู้ควบคุมเรือ (Master) ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นผู้ขนส่งไม่ให้ถูกเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าของสินค้าหรือผู้รับสินค้า (Consignee)

ข้อเสนอแนะ

เพื่อเป็นการป้องกันและการควบคุมความเสี่ยงต่อความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าในการขนส่งทางทะเล ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเรื่องความเสียหายของสินค้าข้าวสารบรรจุกระสอบที่ส่งออกทางเรือไปยังต่างประเทศเพื่อป้องกันการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกับเจ้าของเรือ (Claim) ดังต่อไปนี้

ประการแรก ผู้ส่งสินค้า (Shipper) และผู้ขนส่ง (Carrier) ต้องตรวจสอบและทำความเข้าใจถึงความสามารถของเครื่องพัดลมระบายอากาศ (Ventilation Fan) บนเรือที่จะทำการขนส่งว่ามีกำลังเพียงพอต่อการระบายอากาศของสินค้าเป็นจำนวนเท่าไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเดินทางของเที่ยวเรือที่ทำการค้า (Area of Trade) ถ้าพิจารณาได้ว่ากำลังของเครื่องพัดลมระบายอากาศอาจมีไม่เพียงพอต้องดำเนินการติดตั้งพัดลมระบายอากาศเคลื่อนที่เสริมเพิ่มเติมที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าระบบการระบายอากาศของเรือตลอดการเดินทางของเรือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ประการที่สอง นายเรือ (Master) ควรทำหนังสือคัดค้าน (Letter of Protest) การปฏิบัติงานที่มีข้อ

บทประพันธ์ของผู้ส่งสินค้า (Shipper) หรือคนงานและกรรมกร (Stevedores) ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือการขาดจำนวนของสินค้า รวมถึงการเขียนรายงานปกป้องผู้ขนส่ง (Note of Sea Protest) ที่แสดงถึงว่าในเที่ยวเรือของการเดินทางเรือได้ประสบกับสภาพอากาศที่เลวร้ายแปรปรวน และอาจส่งผลต่อความเสียหายของสินค้าที่บรรทุกบนเรืออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ โดยให้เจ้าหน้าที่ของทางการที่ทำเรือปลายทางหรือโนตารีพับลิก (Notary Public) ลงนามรับรองเอกสารพร้อมด้วยการแนบภาพข่าวอากาศดาวเทียมเพื่อยืนยันข้อเท็จจริงด้วย ซึ่งแม้ว่าตามกฎหมายแล้วการให้โนตารีพับลิกลงนามในเอกสารจะมีผลเป็นเพียงการรับรองว่านายเรือได้มีการทำหน้าที่ดังกล่าวขึ้นโดยไม่อาจให้การรับรองหรือยืนยันเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่นายเรือประสบมาได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5402/2542) แต่การรวบรวมพยานหลักฐานที่ฟังมีให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ก็ย่อมเป็นประโยชน์ต่อนายเรือซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานและเจ้าของเรือซึ่งเป็นผู้ขนส่งให้มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหาย ทั้งในชั้นของการชี้แจงข้อเท็จจริงต่อผู้มีส่วนได้เสีย ในชั้นของการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัย และในชั้นของการนำสืบพิสูจน์พยานหลักฐานเพื่อการต่อสู้คดีในศาล

ประการที่สาม ผู้ขนส่งต้องจัดเตรียมถุงกระสอบ เปล่าและเครื่องเย็บปากกระสอบเป็นจำนวนที่มากพอเพื่อใช้ในการถ่ายถุงกระสอบ (Re-Bagging) สินค้า ในกรณีที่ข้าวสารบรรจุกระสอบเสียหายเปียกชื้นหรือขึ้นราเป็นบางส่วนก็จะได้นำส่วนของสินค้าที่ดีมารวมกันไว้ในกระสอบเดียวกันเพื่อลดการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน (Claim) ต่อเจ้าของเรือ โดยที่นายเรือ (Master) ต้องไม่เซ็นยอมรับจำนวนข้าวสารบรรจุกระสอบที่เปียกชื้นขึ้นราหรือแตก (Bags Torn and Broken) เสียหายในจำนวนที่มากเกินไปจริงลงในเอกสารสินค้าของผู้รับสินค้า

ประการที่สี่ นายยามและลูกยามต้องระวังไม่ลงไป ในระวางเพื่อห้ามหรือว่ากล่าวตักเตือน ในระหว่างที่เห็นคนงานและกรรมกรทำการกรีดถุงกระสอบและลักขโมยสินค้า

เพราะอาจถูกทำร้ายด้วยอาวุธจากคนงานหรือกรรมกรได้ ควรให้หัวหน้าคนงาน (Foreman) หรือเจ้าหน้าที่ยามรักษาความปลอดภัยเป็นคนไปแก้ปัญหาดังกล่าว โดยนายยามควรถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐาน รวมถึงนายเรือต้องร้องขอให้เจ้าของเรือจัดยามรักษาความปลอดภัยเพิ่มขึ้นเพื่อดูแลป้องกันการลักขโมยสินค้าและดูแลความปลอดภัยของคนประจำเรือด้วย

ประการที่ห้า นายเรือต้องหาโอกาสเปิดฝาระวาง เพื่อตากสินค้าในทุก ๆ ระวางในช่วงเวลากลางวันขณะที่ท้องฟ้าแจ่มใส และพิจารณาเปิดพัดลมระบายอากาศทั้งในเวลากลางวันและกลางคืนโดยใช้กฎของอุณหภูมิจุดน้ำค้าง (Dew Point Rule) ซึ่งมีข้อกำหนดให้ทำการระบายอากาศได้หากอุณหภูมิจุดน้ำค้างของอากาศภายนอกระวางเรือมีค่าต่ำกว่าอุณหภูมิจุดน้ำค้างของอากาศภายในระวาง และห้ามมิให้ทำการระบายอากาศหากอุณหภูมิจุดน้ำค้างของอากาศภายในระวางเรืออยู่ในระดับที่ต่ำกว่าอุณหภูมิจุดน้ำค้างของอากาศภายนอกระวาง (“Ventilate if the dewpoint of the air inside the hold is higher than the dewpoint of the air outside the hold. do not Ventilate if the dewpoint of the air inside the hold is lower than the dewpoint of the air outside the hold”) (Britannia, P., & I. 2015) (West of England, 2015, p. 7) หรือใช้กฎของสามองศา (The Three Degree Rule) มาพิจารณาโดยถ้าอุณหภูมิของอากาศภายนอกอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าอุณหภูมิของสินค้าในระวางตั้งแต่ 3 องศาเซลเซียสขึ้นไป ก็ควรที่จะทำการระบายอากาศ (Japan, P., & I. Club, 2017, p. 10)

ประการที่หก ต้นกลเรือ (Chief Engineer) ต้องทำการทดสอบ (Test) เครื่องไฟฟ้าและซ่อมบำรุงรักษาให้เครื่องมือและอุปกรณ์สนับสนุนการทำงานสินค้ารวมถึงระบบการทำงานของปั๊มน้ำ (Pump) ของเรือสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะการทำงานของเครนเรือ (Ship's Crane) และระบบไฮดรอลิกหรือมอเตอร์ไฟฟ้าที่ใช้ในการเปิดปิดฝาระวางเรือทำงานได้อย่างปลอดภัยด้วย

References

- Akejariyakorn, P. (1998). *Carriage of goods by sea*. (2nd ed.). Bangkok: Winyuchon. (in Thai)
- _____. (2009). *Maritime law (Part 2)*. (6th ed.). Bangkok: Winyuchon. (in Thai)
- Areesophonpichet, S. (2023). *Decoding the sustainable development practices of higher education institution in seminar on SDGs indicators for the impact rankings (p. 15)*. Chonburi: Global Relations Center, Burapha University. (in Thai)
- Britannia P&I. (2015). *Carriage of Rice*. Retrieved from <https://britanniapandi.com/2015/12/carriage-of-rice/>
- Chancheewa, P. (2018). *Marine insurance*. (4th ed.). Bangkok: Thai General Insurance Association. (in Thai)
- Cited in Sirariyakul, S. (2007). Evidence-based effects of the ISM code in international maritime shipping cases. *Dulapah journal of the ministry of justice*, 50(3), 82-103. (in Thai)
- Green, J., & Vasiliou, R. (2018). *Contracts of carriage and bills of lading: The hague-visby rules*. Retrieved from <https://www.standard-club.com/fileadmin/uploads/standardclub/Documents/Import/publications/goto-handouts/2767683-contracts-of-carriage-and-bills-of-lading-the-hague-visby-rules.pdf>
- Hemratchata, C. (2007). *108 Insurance problems*. (4th ed.). Bangkok: Nititham. (in Thai)
- Hongthong, T. (2009). Legal problems regarding seaworthiness under the carriage of goods by sea act, B.E. 2534. *Graduate law journal*, 3(4), 420-428. (in Thai)
- Japan P&I Club. (2017). *P&I loss prevention bulletin: Ventilation*. Retrieved from <https://www.piclub.or.jp/wp-content/uploads/2018/04/Loss-Prevention-Bulletin-Vol.41-Full.pdf>
- Jongjakapan, K. (2021). *International trade law*. (8th ed.). Bangkok: The Thai Bar Under The Royal Patronage. (in Thai)
- Kenyon, T. (2001). *Carriage of Goods/COGSA admiralty and maritime law guide: Circuit court admiralty cases*. Retrieved from <http://www.admiraltylawguide.com/cccarriage.html>
- Kusolsrang, T., & Saengkhiew, P. (2022). Internal control factor affecting operational efficiency of accountant and corporate performance in the west of Thailand. *Journal of modern learning development*, 7(11), 195-211. (in Thai)
- Marine Department. (2019). *Marine department notification no. 23/2562 on manpower rating for marine vessels*. Retrieved from <https://imsasth.com/home/detail/65/?sID=65>. (in Thai)
- MSIG. (2023). *Carrier's liability insurance*. Retrieved from <https://www.msg-thai.com/en/business-insurance/carrier%E2%80%99s-liability-insurance>
- Özçayır, O. (2001). *Port state control*. London: Taylor and francis.
- Pongtawich, R., & Chewapanich, K. (2023). *The UN reveals that global rice prices are the highest in 12 years and Thai rice prices are the strongest infoquest news agency*. Retrieved from <https://www.ryt9.com/s/iq29/3443794> (in Thai)
- Sirariyakul, S. (2007). Evidence-based effects of the ISM code in international maritime shipping cases. *Dulapah journal of the ministry of justice*, 50(3), 82-103. (in Thai)
- Supreme Court (Judge Search System, Petition orders and Supreme Court rulings). (2023). *Supreme court judgment no. 5402/2542*. Retrieved from <http://deka.supremecourt.or.th/search> (in Thai)

- Tokio Marine Insurance Group. (2023). *Warehousemen and carrier's liability insurance policy*. Retrieved from <https://www.tokiomarine.com/content/dam/tokiomarine/my/non-life/products/business/marine/warehousemen-carriers-liability/documents/Warehousemen%20and%20Carrier%27s%20Liability%20Insurance%20Policy.pdf>
- West of England. (2015). *Loss prevention bulletin: The carriage of rice*. Retrieved from <https://www.westpandi.com/search/?query=The+Carriage+of+Rice>; <https://www.westpandi.com/getattachment/4fa142c6-461c-46c5-88a0-d2d6f1b02c7a/loss-prevention-bulletin-the-carriage-of-rice.pdf>
- Yuvamit, M., Suanin, S., & Somsorn, Y. (2017). Restrictions of the coastal state jurisdiction over armed guards on board the vessels flying foreign flags. *Thammasat law journal*, 46(1), 175-210. (in Thai)

การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
A Synthesis of Thesis and Master Project of Master Degree in Education
in Educational Administration, Eastern Asia University

อิชยา ทิมเกต¹ และ ปองสิน วิเศษศิริ¹

Aitsaya Thimket¹ and Pongsin Viseshsiri¹

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

¹Master Degree of Education in Educational Administration, Eastern Asia University

Received: July 24, 2023

Revised: August 23, 2023

Accepted: August 23, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) จัดหมวดหมู่งานวิจัย และ (2) สังเคราะห์งานวิจัยตามขอบเขตของรายละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัยของนักศึกษาในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบบันทึกคุณลักษณะและแบบสังเคราะห์งานวิจัย การวิจัยนี้ศึกษาข้อมูลจากวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ตั้งแต่หลักสูตรเปิดการเรียนการสอนในปี พ.ศ. 2547 ถึง 2564 ผลการวิจัยพบว่า 1) มีงานวิจัยทั้งสิ้น 151 เล่ม เป็นวิทยานิพนธ์ 115 เล่ม และเป็นสารนิพนธ์ 36 เล่ม 2) ในการสังเคราะห์เนื้อหาและประเด็นที่งานวิจัยนั้นศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่จัดอยู่ในหมวด “ประเด็นอื่น ๆ” นั่นคือมีความหลากหลายของเนื้อหาและประเด็นการวิจัย สำหรับประเด็นในลำดับรองลงมาคือ “การบริหารงานวิชาการ” และ “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง” ประเภทของงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานเชิงปริมาณโดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเป็นครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เครื่องมือของการวิจัยส่วนใหญ่นิยมใช้แบบสอบถาม, แบบสัมภาษณ์, และ แบบทดสอบ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานเป็นหลัก ผลการศึกษาครั้งนี้นำมาใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการการทำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์เพื่อส่งเสริมการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ในวงกว้างโดยเสนอให้จัดทำอยู่ในรูปชุดโครงการวิจัยเพื่อให้ครอบคลุมในทุกประเด็นและสะท้อนให้เห็นองค์ความรู้ที่เป็นแก่นของศาสตร์การบริหารการศึกษาได้อย่างชัดเจน

คำสำคัญ: การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์; การบริหารการศึกษา; มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

Abstract

This survey research aimed to achieve two main objectives: (1) categorizing and (2) synthesizing research conducted by students in the Master of Education program, specifically in the field of Education Administration at Eastern Asia University. The research employed two primary methods, characterization, and research synthesis. The scope of this study encompassed theses and master projects conducted between the years 2004 and 2021, since the inception of the program. The

research 1) yielded a total of 151 research papers, 115 theses, and 36 master projects, indicating a significant volume of research undertaken by students in the Master of Education program at Eastern Asia University. Upon 2) synthesizing the contents and issues addressed in the research, the majority of studies fell under the category of “other categories, “ which suggests a diverse range of research topics and issues explored by students. In terms of research tools, questionnaires, interviews, and tests were the most commonly used instruments for data collection. Additionally, data analysis predominantly relied on basic statistics, emphasizing the utilization of quantitative data to draw meaningful conclusions. This example of research synthesis can serve as a guide to identify research trends, gaps, and potential areas for further exploration.

Keywords: Synthesis of Thesis and Master Project; Educational Administration; Eastern Asia University

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรในการผลิตนักศึกษาให้เติบโตเป็นบัณฑิตที่มีความพร้อมในการใช้ชีวิตและพร้อมเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานตามสาขาวิชาและสายอาชีพ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษานั้นมีมาตรฐานสำคัญ 5 ประการตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ได้แก่ ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน ด้านการวิจัยและนวัตกรรม ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และด้านการบริหารจัดการ (The Royal Gazette, 2018, pp. 19-21) โดยในแต่ละสถาบันมีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ เพื่อบริหารงานให้บรรลุเป้าหมาย และสนับสนุนให้นักศึกษาเติบโตเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ

การจัดการศึกษาในศาสตร์ด้านวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้บริหารการศึกษามีการควบคุมดูแล และรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาโดยคุรุสภา ซึ่งจะต้องเป็นไปตามมาตรฐาน 3 ด้านที่กำหนด ได้แก่ มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการผลิต และมาตรฐานบัณฑิต โดยโครงสร้างหลักสูตรปริญญาโท ระยะเวลาศึกษา 2 ปี จำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต รายวิชาไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต วิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต ซึ่งจะเป็นการควบคุมสถาบันการผลิตให้มีกระบวนการพัฒนาผู้ที่ต้องการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ให้มีความรู้ ทักษะวิชาชีพและประสบการณ์ที่เพียงพอ และบ่มเพาะความเป็นครูหรือผู้บริหารให้พร้อมสำหรับการประกอบวิชาชีพ สามารถเป็นหลักประกันคุณภาพให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา คือ เยาวชน ผู้ปกครอง และ

สังคมได้ (The Royal Gazette, 2014) ศาสตร์ด้านการบริหารการศึกษาจัดเป็นวิชาชีพควบคุมซึ่งเนื้อหาการเรียนในหลักสูตรควรมีมาตรฐานตามที่คุรุสภากำหนดประกอบด้วย 5 หมวดซึ่งทุกสถาบันจะต้องจัดการดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย เริ่มเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 และหลักสูตรมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการบริหารการศึกษา ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และพัฒนาหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยมี 8 กลุ่มวิชาหลักที่สอดคล้องกับมาตรฐานของคุรุสภา อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับคุณภาพของงานวิจัยคือ วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ของนักศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

กระบวนการจัดการเรียนการสอนตลอดระยะเวลาการจัดการศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาได้ดำเนินงานตามระเบียบประกาศ ข้อกำหนด และแนวทางต่าง ๆ ของหลักสูตรและมหาวิทยาลัย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของหลักสูตรสอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 และเพื่อให้การดำเนินงานของหลักสูตรสอดคล้องและเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552

ตลอดจนสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูสภา นักศึกษาสามารถวางแผนการศึกษาโดยเลือกแผนการเรียนได้เอง ได้แก่ แผน ก.วิทยานิพนธ์ และ แผน ข. สารนิพนธ์ ซึ่งการจัดทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่จะทำให้ นักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามระเบียบของมหาวิทยาลัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการทำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ของนักศึกษา ในระดับปริญญาโทบัณฑิตอนันต์ ได้แก่ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งของประเทศไทย ได้กำหนดเกณฑ์การทำงานวิจัยของนักศึกษาโดยเน้นในเรื่องการสร้างองค์ความรู้และความมีนวัตกรรมเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ได้จริง ดังนั้นทุกมหาวิทยาลัยจึงควรมีการกำหนดทิศทางในการกำหนดทิศทางการเรียนการสอนและจัดทำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์อย่างเป็นระบบ สามารถสะท้อนให้เห็นองค์ความรู้และนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้จริง แต่ในทางปฏิบัตินั้นการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ตลอดจนการออกแบบการวิจัยเป็นไปโดยการกำหนดเองตามความสนใจของทั้งนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา งานที่ผ่านมามีความหลากหลายและไม่ทำให้เกิดองค์ความรู้หรือนวัตกรรมเท่าที่ควร

ดังนั้นการทำวิจัยเรื่องนี้จะทำให้ทั้งมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชียได้ประโยชน์โดยได้ฐานข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์อย่างเป็นระบบ อันจะเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ต่อไป การเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและการนำข้อมูลมาวิเคราะห์สังเคราะห์ เพื่อให้เห็นทิศทางของการทำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ จะช่วยให้เกิดข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อนักศึกษาและต่อวงการวิชาการในศาสตร์นี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อจัดหมวดหมู่งานวิจัยของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชียตามประเภทของวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์
2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชียในขอบเขตของรายละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์ หมายถึง กระบวนการหรือผลของการนำปัจจัยต่าง ๆ มารวมกันเข้าเป็นอีกสิ่งหนึ่ง ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่เป็นความรู้ เครื่องมือใหม่ทางความคิดขึ้น ตัวอย่าง เช่น การรวมกันเป็นทฤษฎี หรือการสังเคราะห์เป็นผลลัพธ์ ซึ่งเมื่อปรากฏการณ์หนึ่งถูกแย้งจากอีกปรากฏการณ์หนึ่ง จะก่อให้เกิดปรากฏการณ์ใหม่ขึ้นจากการสังเคราะห์ครั้งนั้น และปรากฏการณ์นี้ก็จะกลายเป็นตัวตั้งที่อาจจะถูกแย้งจากอีกปรากฏการณ์หนึ่ง และสังเคราะห์เป็นปรากฏการณ์ใหม่ เช่นนี้เรื่อยไป (Junrit, 2011)

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า การสังเคราะห์ เป็นกระบวนการในการรวบรวมข้อมูลซึ่งมากกว่า 1 ชุดข้อมูล และนำมาผ่านกระบวนการบูรณาการ เพื่อให้เกิดข้อสรุปหรือองค์ความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งเกิดจากการสังเคราะห์นั้น

การสังเคราะห์งานวิจัย เป็นระเบียบวิธีการศึกษาหาข้อเท็จจริงเพื่อตอบปัญหาวิจัยที่ตั้งไว้ โดยจะผ่านการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ศึกษาปัญหาวิจัยเหมือนกัน จำนวนหลาย ๆ เล่ม หรือการศึกษาปัญหาวิจัยเรื่องเดียวกัน หรือหลายเรื่อง แล้วนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ และทำการวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติหรือการวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนต่าง ๆ เพื่อให้ได้คำตอบปัญหาที่เป็นข้อยุติ และเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นความรู้ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมสามารถอธิบายถึงที่มาของความแตกต่างเหล่านั้น และนำความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป (Santhanasuwan, 2015, p. 62)

การสังเคราะห์งานวิจัย คือ การศึกษาข้อเท็จจริงจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ๆ หลาย ๆ เล่ม มาจัดเป็นหมวดหมู่ และนำเสนออย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ (Piyapimolsit, 2006, p. 4)

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า การสังเคราะห์การวิจัย เป็นกระบวนการในการหาข้อสรุปที่เป็นองค์ความรู้ของ ข้อมูล โดยรวบรวมงานวิจัยที่เป็นข้อมูลในกลุ่มเดียวกัน ที่ศึกษาในขอบเขตของเนื้อหาเดียวกัน นำมาจัดกลุ่มและ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยให้เป็นการสังเคราะห์ที่ จะรวบรวมข้อมูลนำมาสังเคราะห์ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นการทำวิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์ของหลักสูตรฯ ต่อไป

2. หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

The Royal Gazette (2022) เรื่องเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 รองรับการ บริหาร จัดการหลักสูตรให้ได้คุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับ อุดมศึกษาแห่งชาติ และตามจุดเน้นของแต่ละ สาขาวิชา โดยหลักสูตรปริญญาโท มุ่งเน้นการพัฒนานัก วิชาการและนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูง ตามศาสตร์สาขาวิชาโดยกระบวนการวิจัย เพื่อแสวงหา องค์ความรู้ใหม่ได้อย่างมีอิสระ อีกทั้งมีความสามารถในการ สร้างความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการ ศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ โดยมีความสัมพันธ์สอดคล้อง กับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ประชญา อุดมศึกษา ประชญาของสถาบัน อุดมศึกษาและมาตรฐาน วิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล มีจรรยาบรรณทางวิชาการ และวิชาชีพ และมีคุณธรรม

3. ศาสตร์ด้านการบริหารการศึกษาของหลักสูตร ศาสตร์ด้านการบริหารการศึกษาของหลักสูตร สำหรับวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะสามารถประกอบวิชาชีพโดยผ่านมาตรฐานคุรุสภาได้ อันประกอบด้วย การพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการ เรียนรู้, หลักการนิเทศการศึกษา, การบริหารกิจการนักเรียน, การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมการศึกษา, การบริหารทรัพยากรการศึกษา, การบริหารงานวิชาการ, นโยบาย การวางแผน และการประกันคุณภาพการศึกษา, การพัฒนาวิชาชีพและผลงานทางวิชาการ, และภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง

กรอบแนวคิดการวิจัย

กำหนดกรอบการวิจัยโดยศึกษาตัวแปรที่กำหนด ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ได้แก่ ชื่อผู้วิจัย, ชื่อ เรื่อง, และ กลุ่มของงานวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น วิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์
2. รายละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย
  - 2.1 ปีการศึกษา ได้แก่ ปีที่ระบุนบนเล่มวิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์
  - 2.2 เนื้อหาสาระหรือประเด็นที่ศึกษา โดยแบ่ง กลุ่มของเนื้อหาสาระหรือประเด็นที่ศึกษาโดยอ้างอิง จากกลุ่มของเนื้อหาการเรียนในหลักสูตรศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
  - 2.3 ประเภทงานวิจัย
  - 2.4 ประชากร
  - 2.5 เครื่องมือที่ใช้
  - 2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์และ สารนิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย เป็นการ สังเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ ตั้งแต่หลักสูตรเปิด การเรียนการสอนในปีการศึกษา 2547 ถึงปีการศึกษา 2564 โดยสังเคราะห์งานวิจัยโดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ แบบบันทึก คุณลักษณะงานวิจัยและสังเคราะห์งานวิจัย ที่ครอบคลุม ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของการวิจัย และราย ละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัย โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนิน งานออกเป็น 7 ขั้นตอนนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดปัญหาของการวิจัย โดย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียมีงานวิจัยแต่ละปีการศึกษา จำนวนมาก แต่ยังไม่มีการเก็บและสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อ สร้างประโยชน์กับหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
ขั้นตอนที่ 4 การรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งการ ดำเนินงานเป็นขั้นตอนย่อย ดังนี้

4.1 การคัดเลือกงานวิจัย โดยอาศัยเกณฑ์ที่ผู้ วิจัยกำหนดขึ้นในการคัดเลือกงานวิจัยที่จะใช้สังเคราะห์ ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกมี ดังนี้

4.1.1 ต้องเป็นวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ตั้งแต่เปิดหลักสูตรถึงปัจจุบัน โดยอยู่ในระหว่างการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2547 - 2564

4.1.2 ต้องเป็นวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ที่สามารถสืบค้นฉบับสมบูรณ์ได้

4.1.3 ต้องเป็นวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ที่ได้รับการรับรองจากมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

ขั้นตอนที่ 5 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยและสังเคราะห์งานวิจัย หลังจากสร้างเครื่องมือต้องทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็นขั้นตอนย่อย ดังนี้

6.1 เตรียมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ โดยใช้แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยและสังเคราะห์งานวิจัย ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

6.2.1 จัดหมวดหมู่งานวิจัยตามประเภทของวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

6.2.2 สังเคราะห์งานวิจัยในขอบเขตของรายละเอียด และวิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 7 การสรุปและนำเสนอรายงานผลการศึกษา

กล่าวโดยสรุป ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิจัยจำนวน 7 ขั้นตอน เริ่มจากกำหนดปัญหาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย หลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูลและศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผู้วิจัยการรวบรวมข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์งานวิจัย จากนั้นการสรุปและนำเสนอรายงานผลการศึกษาและสรุปผลการดำเนินวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชียรวมงานวิจัยที่ศึกษาทั้งหมดเป็นจำนวน 201 เล่ม โดยแบ่งเป็น

1. วิทยานิพนธ์ ตั้งแต่เริ่มเปิดหลักสูตรในปีการศึกษา 2547 ถึงปีการศึกษา 2564 จำนวน 137 เล่ม

2. สารนิพนธ์ ตั้งแต่เริ่มเปิดหลักสูตรในปีการศึกษา 2547 ถึงปีการศึกษา 2564 จำนวน 64 เล่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยและสังเคราะห์งานวิจัย โดยแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยและสังเคราะห์งานวิจัย โดยเครื่องมือที่ใช้ ได้เสนอต่อที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อตรวจสอบความชัดเจนและความครอบคลุมของประเด็นที่จะศึกษา จากนั้นนำคำแนะนำที่ได้ มาแก้ไขแบบประเมินคุณภาพงานตามข้อเสนอแนะ และทดลองใช้เครื่องมือในการบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยเพื่อตรวจสอบความครบถ้วนของประเด็นที่จะศึกษา จากนั้นนำผลการทดลองใช้ไปเสนอต่อที่ปรึกษาอีกครั้ง เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ครอบคลุมมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานงานวิจัย ได้แก่ ชื่อผู้วิจัย ชื่อเรื่อง กลุ่มของงานวิจัย

ตอนที่ 2 รายละเอียดการดำเนินการวิจัย ได้แก่ ปีการศึกษา เนื้อหาสาระหรือประเด็นที่ศึกษา ประเภทงานวิจัย ประชากรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ และการวิเคราะห์ข้อมูล

สังเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย และนำผลการศึกษาทั้งหมดทุกส่วนมาสรุปและอภิปรายผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

1. รวบรวมรายชื่อวิทยานิพนธ์ และสารนิพนธ์ของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 ถึง 2564 จากบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

2. ตรวจสอบข้อมูล โดยเปรียบเทียบข้อมูลทั้งหมดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล

3. บันทึกข้อมูลงานวิจัยลงในแบบบันทึก
คุณลักษณะงานวิจัย

4. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของ
ข้อมูล เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. สรุปผลการวิจัย

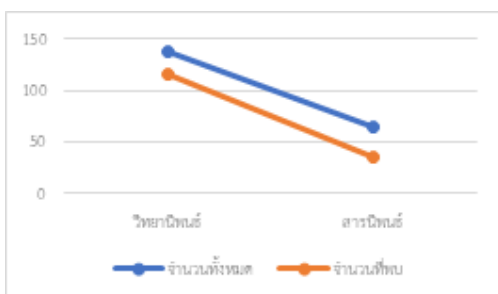
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการนำข้อมูลจากแบบบันทึก
คุณลักษณะงานวิจัยมาสรุปผลตามหัวข้อที่ศึกษาโดยสรุป
ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ส่วนการสังเคราะห์
งานวิจัยเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์
เนื้อหาและสรุปผลในรูปแบบการพรรณนา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์และสาร
นิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย สรุปผลการ
วิจัยได้ ดังนี้

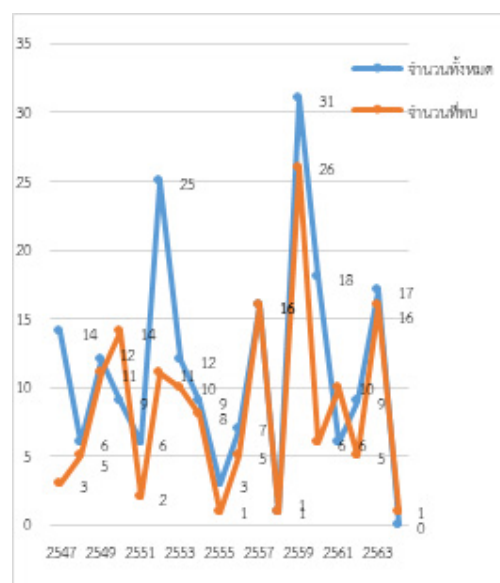
1. จัดหมวดหมู่ตามประเภทของวิทยานิพนธ์
และสารนิพนธ์ ของหลักสูตรศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
สรุปได้ว่า ข้อมูลพื้นฐานการวิจัยจำแนกตามกลุ่มของงาน
วิจัย งานวิจัยที่พบส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์ เป็นจำนวน
115 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 83.33 แต่สำรวจพบสารนิพนธ์
เพียง 36 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 54.54 จากข้อมูลทั้งหมด
ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 สรุปข้อมูลพื้นฐานการวิจัยจำแนกตามประเภท
งานวิจัย

2. สังเคราะห์วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ใน
ขอบเขตเรื่องข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยและรายละเอียด
และวิธีดำเนินการวิจัยของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
จำแนกตามรายละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ข้อมูลพื้นฐานการวิจัยจำแนกตามปีการ
ศึกษา ตั้งแต่เริ่มเปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในปีการศึกษา 2547
ถึงปีการศึกษา 2564 พบงานวิจัยจำนวน 151 เล่มในขณะ
ที่มีผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 75.12
สังเกตว่ามีเพียงปีการศึกษา 2557 และปีการศึกษา 2558
ที่พบงานวิจัยตรงกับจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา เมื่อทำการ
เปรียบเทียบข้อมูลจากสำนักบริการการศึกษาเพื่อเทียบ
จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาต่องานวิจัยที่พบในแต่ละปีด้วย
ดังแสดงในภาพ 2

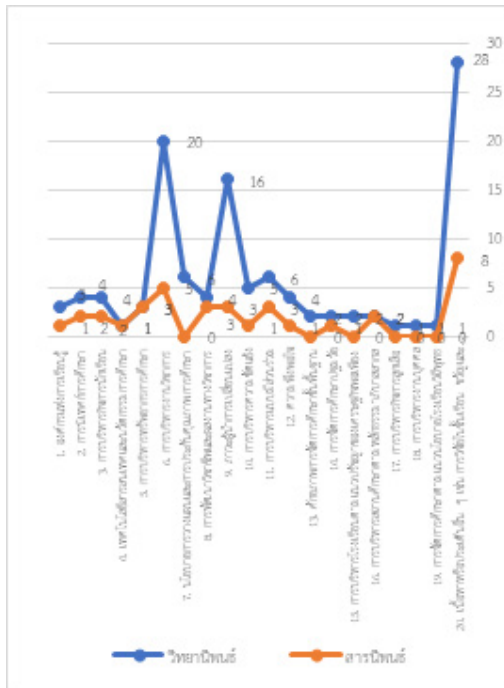

ภาพ 2 สรุปข้อมูลพื้นฐานการวิจัยจำแนกตามปีการศึกษา

2.2 รายละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัยจำแนกตาม
เนื้อหาสาระหรือประเด็นที่ศึกษา เนื้อหาสาระหรือประเด็น
ที่ศึกษาของวิทยานิพนธ์ ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในประเด็น
อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 24.35 รองลงมาจะพบว่าผู้วิจัยนิยม
ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการคิดเป็นร้อยละ 17.39 และ
มีการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อย
ละ 13.91 ส่วนสารนิพนธ์ มีการศึกษาเนื้อหาหรือประเด็น
อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 22.22 และศึกษาเรื่องการบริหารงาน
วิชาการและการบริหารและการจัดการศึกษา คิดเป็นร้อยละ

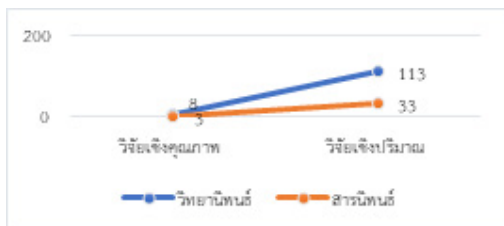

ละ 13.89 เช่นเดียวกัน ดังแสดงในภาพ 3

ภาพ 3 แสดงการเปรียบเทียบข้อมูลเนื้อหาสาระหรือประเด็นที่ศึกษา

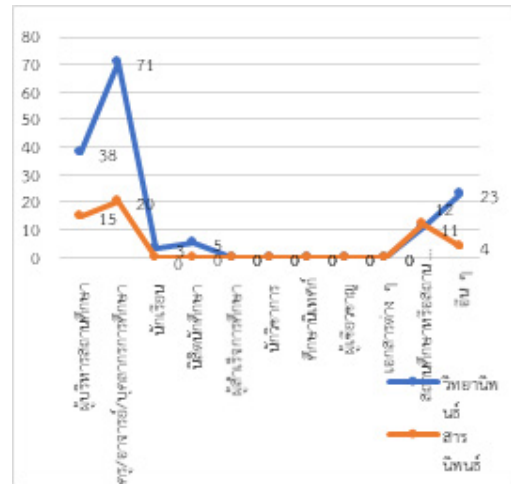
2.3 รายละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัยจำแนกตามประเภทงานวิจัย ประเภทงานวิจัยของ ส่วนมากเป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณทั้งวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ ดังแสดงในภาพ 4

ภาพ 4 แสดงการเปรียบเทียบข้อมูลประเภทงานวิจัย

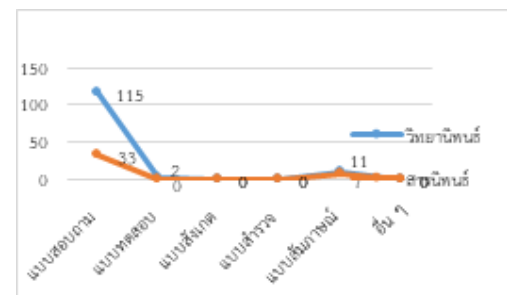
2.4 รายละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัยจำแนกตามประชากรที่ศึกษา ประชากร/กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยประเภทวิทยานิพนธ์ที่ใช้ส่วนใหญ่คือ ครู/อาจารย์/บุคลากรการศึกษา ถึงร้อยละ 47.02 มีการเลือกใช้ประชากร/กลุ่มตัวอย่างแบบอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 15.23 แต่ไม่พบประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้สำเร็จการศึกษา นักวิชาการศึกษานิเทศ ผู้เชี่ยวชาญ และเอกสารต่าง ๆ ส่วนในกลุ่มสารนิพนธ์ ส่วนใหญ่เป็นครู/อาจารย์/บุคลากรการศึกษา

คิดเป็นร้อยละ 39.22 รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.41 ส่วนสถานศึกษาหรือสถานประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 23.53 และประชากร/กลุ่มตัวอย่างแบบอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 7.84 ประกอบด้วย ผู้ปกครองจำนวน 2 งานวิจัยและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 งานวิจัย ดังแสดงในภาพ 5

ภาพ 5 แสดงการเปรียบเทียบข้อมูลประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

2.5 รายละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัยจำแนกตามเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัย ในงานวิจัยประเภทวิทยานิพนธ์ที่ใช้มี 3 อย่างได้แก่ แบบสอบถาม โดยคิดเป็นร้อยละ 89.84 แบบสัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ 8.59 และแบบทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 1.56 ส่วนสารนิพนธ์ที่ ส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถาม โดยคิดเป็นร้อยละ 82.50 ใช้แบบสัมภาษณ์ คิดเป็นเพียงร้อยละ 17.50 ดังแสดงในภาพ 6

ภาพ 6 แสดงการเปรียบเทียบข้อมูลเครื่องมือที่ใช้

2.6 รายละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัยจำแนกตาม การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test, One - way ANOVA, Two - way ANOVA, Tree - way ANOVA, วิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียวของตู่กี๋, Chi-Square Test, วิเคราะห์ความต่างรายคู่, สถิติสหสัมพันธ์, การถดถอย พหุคูณแบบขั้นตอน, สถิติแบบอื่นๆ เช่น การวิเคราะห์ เนื้อหา, การตีความ และพรรณนาวิเคราะห์

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์และ สารนิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ผู้วิจัยนำ มาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

เมื่อจัดหมวดหมู่ตามประเภทของวิทยานิพนธ์และ สารนิพนธ์ ของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา วิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียตามกลุ่ม ของงานวิจัย พบว่า มีจำนวนผู้ที่ทำวิทยานิพนธ์มากกว่า ผู้ที่ทำสารนิพนธ์คือ 137 และ 64 เล่มตามลำดับ ซึ่งเล่ม ที่สามารถค้นพบคือวิทยานิพนธ์ 115 เล่มและสารนิพนธ์ 36 เล่มตามลำดับจะเห็นว่าผู้เลือกทำวิทยานิพนธ์มากกว่า เท่าตัวของผู้ที่เลือกทำสารนิพนธ์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะการทำวิทยานิพนธ์เป็นที่นิยม และเกิดการรับทราบ ข้อมูลแบบปากต่อปากว่า หากทำวิทยานิพนธ์จะสามารถ ใช้เป็นคุณสมบัติในการสมัครเข้าเรียนต่อในระดับปริญญา ดุษฎีบัณฑิตได้ อีกทั้งในช่วงเปิดหลักสูตรฯ ไม่ได้มีการให้ ความสำคัญกับงานสารนิพนธ์นัก ในมหาวิทยาลัยบางแห่ง กำหนดให้เป็นงานของเอกเทศบุคคล จึงไม่ได้มอบหมายให้มี หน่วยงานหรือจ่ายงานให้บุคลากรคนใดตำแหน่งใดรับผิดชอบ ในการเก็บรวบรวมไว้ ซึ่งเป็นไปตามการให้สัมภาษณ์ ของรศ.ดร.วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัย ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ในช่วงปีการศึกษา 2547 ถึง 2560 (Uthairat, personal communication, February 1, 2023) อีกทั้งการที่พบว่าเนื้อหาและขนาดของงานทั้งสอง ประเภทในหลายงานวิจัยที่พบนั้นไม่แตกต่างกันนัก การ แยกงานใดเป็นงานวิทยานิพนธ์หรือเป็นสารนิพนธ์นั้น ดูได้จากภาระบบนหน้าปกของชิ้นงาน แต่ไม่ใช่เนื้อหา งาน ซึ่งยังมีความคลุมเครืออยู่พอสมควร

เมื่อสังเคราะห์งานวิจัยจำแนกตามปีการศึกษา พบว่า จำนวนเล่มวิจัยกับจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่มีราย ชื่อในการขอสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษานั้น ๆ ไม่ตรง กัน (ข้อมูลจากตาราง 1.2 น. 74) สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจ เพราะรายชื่อผู้ที่สำเร็จการศึกษาไม่ตรงกับปีการศึกษานบน รูปเล่มงานวิจัย อาจจะเป็นเพราะนักศึกษาได้สอบป้องกัน วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์เสร็จแล้วและได้ทำเรื่องขอสำเร็จ การศึกษาจากมหาวิทยาลัย แต่ไม่สามารถสำเร็จการศึกษา ในภาคการศึกษาที่แจ้งขอสำเร็จการศึกษา เนื่องจากเงื่อนไข การสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จะต้อง ทำงานวิจัย (วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์) และส่งเล่มรายงาน ฉบับสมบูรณ์เรียบร้อยตามกำหนด จึงจะเป็นผู้สำเร็จการ ศึกษา และจำเป็นต้องตรวจสอบคุณสมบัติ เงื่อนไขผลการ เรียนให้ครบถ้วนในการขึ้นทะเบียนเป็นผู้สำเร็จการศึกษา อย่างไรก็ตามยังนับว่ามีจำนวนที่คาดเคลื่อนค่อนข้างน้อย จึงไม่น่าจะส่งผลถึงการกำหนดทิศทางและแนวโน้มของการ กำหนดเรื่องหรือประเด็นการวิจัยในอนาคต และมีเพียงปี การศึกษา 2557 และ 2558 ที่พบงานวิจัยครบถ้วน นั่นคือ จำนวนนักศึกษาที่ทำเรื่องขอสำเร็จการศึกษาตรงกับจำนวน เล่มวิทยานิพนธ์ที่พบ การที่ตัวเลขไม่ตรงกันนั้นอาจเกิดได้ เพราะการเก็บข้อมูลและเก็บเล่มต้นฉบับยังไม่ได้ทำให้เป็น ระบบสารสนเทศของการจัดการศึกษาและการแสดงถึง ผลผลิตที่ตรงตามความเป็นจริง ซึ่งยังมีช่องโหว่ของเวลา ในการสอบและการตรวจรับเล่มวิจัย จึงต้องหาวิธีการอุด ช่องโหว่ที่นี้ซึ่งมีการย้ายพื้นที่จัดเก็บรวบรวมเล่มงานวิจัย หลายครั้งจนอาจเกิดการสูญหายและมีการปรับเปลี่ยนวิธี การเก็บดูแลและรับผิดชอบ ซึ่งเรื่องนี้ควรจะต้องจัดทำให้ เป็นระบบยิ่งขึ้น ดังที่ Mabu, Lenanan and Phaphop (2020, pp. 7-19) เสนอว่าระบบข้อมูลที่สมบูรณ์มีความ สำคัญยิ่งโดยจะเป็นแหล่งอ้างอิงในทางวิชาการและใน การนำไปใช้ในการบริหารจัดการได้สะดวก ซึ่งได้แนะนำ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์เพื่อให้สามารถ สืบค้นออนไลน์ได้ โดยเป็นโปรแกรมที่มีความสามารถในการ สืบค้นข้อมูล วิทยานิพนธ์ โดยสามารถสืบค้นออนไลน์ ให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลงานวิจัยต่าง ๆ ของสถาบันได้ ซึ่งเป็นการเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา

เมื่อสังเคราะห์งานวิจัยในรายละเอียดการดำเนินการ วิจัยจำแนกตาม เนื้อหาสาระหรือประเด็นที่ศึกษาพบ ว่า มีความกระจายตัวของประเด็นต่าง ๆ มากที่สุด ซึ่ง

ที่เป็นดังนี้อาจเป็นดังที่ รศ.ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ อดีตผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ในช่วงปีการศึกษา 2547 ถึง 2560 ให้สัมภาษณ์ว่า อาจเกิดจากการทำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์โดยอาจารย์ที่ปรึกษามากให้นักศึกษาได้เลือกหัวข้อหรือประเด็นการศึกษาเองตามความสนใจของนักศึกษาทำให้มีความกระจัดกระจายของหัวข้อ (Uthairat, personal communication, February 1, 2023) กล่าวโดยสรุปว่าหลักสูตรและอาจารย์ที่ปรึกษา เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีโอกาสเลือกหัวข้องานวิจัยตามความสนใจ และทางหลักสูตรฯ ยังไม่ได้จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อศึกษาแนวโน้มของโจทย์การวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ไว้ สำหรับในปัจจุบันในสถาบันอื่น ๆ ก็ใช้หลักการเดียวกันนี้ อย่างไรก็ตามการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและศึกษาแนวโน้มการทำวิจัยอาจช่วยกำหนดโจทย์การวิจัยที่ทำเป็นชุดการวิจัยเพื่อให้ได้องค์ความรู้นวัตกรรมด้านใดด้านหนึ่งเป็นด้านด้านที่ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างเช่น ให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์ภายใต้ประชากรกลุ่มเดียวกันในหัวข้อใหญ่ที่เป็นเสมือนร่มใหญ่เดียวกันแต่ในประเด็นที่แตกต่างกันเพื่อให้ได้ข้อมูลขององค์กรหรือสถาบันที่เลือกศึกษาในหลากหลายมุม จึงทำให้ได้องค์ความรู้ของศาสตร์นั้น ๆ สมบูรณ์ขึ้น

เมื่อศึกษาประเด็นย่อยพบว่า นักศึกษานิยมศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการเป็นหัวข้อรองลงมาของวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์มากกว่าหัวข้ออื่น ๆ (ไม่นับรวมหัวข้อที่มีความกระจัดกระจายตัวและอยู่ในหัวข้อประเด็นอื่น ๆ) อาจเป็นเพราะในการบริหารโรงเรียนนั้นมีงานวิชาการถือเป็นงานหลักหรือเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาทุกระดับ (Srisawad, Prawatrungruang & Sriprasertpap, 2022) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษาผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างยิ่งมากกว่างานด้านอื่น ๆ ดังที่ Noppong Boonchitradul (as cited in Thongkam, 2013, p. 51) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ซึ่งมีความสำคัญยิ่ง

ประเด็นการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ อาจเนื่องจากผู้นำเป็นผู้บริหารองค์กรที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ดังที่ Muensai (2018, pp. 119-132) กล่าวว่า พฤติกรรม

ของผู้บริหาร มีส่วนสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน ดังนั้นจึงมีนักศึกษาศึกษาสนใจทำวิจัยในเรื่องภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลงเป็นจำนวนมาก รองลงมาจากหัวข้อการบริหารงานวิชาการ

จากผลการวิจัยที่พบว่า เมื่อสังเคราะห์งานวิจัยในรายละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัยจำแนกตามประเภทงานวิจัยส่วนมากเป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณทั้งวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ อาจเนื่องมาจากการทำงานวิจัยเชิงปริมาณมีความกว้างของข้อมูลค่อนข้างสูง ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาข้อมูล อีกทั้งทำให้มองเห็นภาพรวมของสิ่งที่ศึกษาได้ชัดเจนและมีความคลาดเคลื่อนต่ำ สอดคล้องกับ Kijpreedabsurung (2008) ที่กล่าวถึงการวิจัยเชิงปริมาณว่าเป็นวิธีค้นหาความรู้และความจริง โดยเน้นที่ข้อมูลเชิงตัวเลข การวิจัยเชิงปริมาณจะพยายามออกแบบวิธีการวิจัยให้มีการควบคุมตัวแปรที่ศึกษาต้องจัดเตรียมเครื่องมือรวบรวมข้อมูลให้มีคุณภาพ เป็นมาตรฐาน และใช้วิธีการทางสถิติช่วยวิเคราะห์และประมวลข้อสรุปเพื่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pinket (2016, pp. 99-105) ที่ศึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาซึ่งส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์เชิงปริมาณ จะเห็นได้ว่างานวิทยานิพนธ์ในระดับมหาบัณฑิตส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดวิชาเรียนที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในหลักสูตร จำเป็นต้องจำกัดจำนวนวิชาเพื่อให้มีพื้นที่เพียงพอที่จะบรรจุรายวิชาแก่นหรือวิชาหลักของศาสตร์ทางการบริหารการศึกษาให้ครบ ซึ่งมีผลมาจากการกำหนดหน่วยกิตที่หน่วยงานของรัฐหรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรระดับปริญญาโทไว้ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต (The Royal Gazette, 2022) มหาวิทยาลัยทั้งหลายจึงพยายามที่จะทำให้อยู่ในเกณฑ์นี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการกำหนดหน่วยกิต จำนวนมากที่ย่อมหมายถึงการเพิ่มเวลาเรียน ซึ่งนักศึกษาสาขานี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ข้าราชการครูที่มีความต้องการพัฒนาวิชาชีพและเปลี่ยนสายงานไปสู่งานตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นเพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาแต่ละสถาบันจึงพยายามจัดจำนวนรายวิชาให้อยู่ภายใต้เกณฑ์นี้ (Chewpreecha, personal communication,

February 1, 2023) ทำให้สถาบันส่วนใหญ่แม้จะพยายามจัดให้มีการเรียน การสอนรายวิชาวิจัยมากที่สุดแต่ก็ทำได้เพียง 2-3 รายวิชา ตัวอย่างเช่น (1) สถิติในการวิจัย (2) วิทยาลัยการวิจัยทางการศึกษา (3) สัมมนาการวิจัยทางการบริหารการศึกษา ซึ่งไม่ได้จัดสอนลงลึกถึงวิธีการทำวิจัยเชิงคุณภาพอย่างลุ่มลึกเพียงพอที่นักศึกษาจะมั่นใจในการนำวิธีวิจัยเชิงคุณภาพไปใช้ในการทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์นั่นเอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยที่พบมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ ครู เนื่องจากผู้บริหารและครูเป็นผู้ที่อยู่ในหน่วยงานการศึกษา ซึ่งน่าจะให้คำตอบได้ดีที่สุดในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการต่าง ๆ โดยผู้บริหารอยู่ในฐานะผู้กำหนดนโยบาย วางแผนและสั่งการ ในขณะที่ครูเป็นผู้ปฏิบัติก็จะเป็นผู้ที่อยู่ในสภาวะการณ์นั้น ๆ ซึ่งสามารถให้คำตอบที่ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษาได้ และนิยมใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ซึ่งในความเป็นจริงแล้วยังมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลอื่น ๆ ที่สามารถให้ข้อมูลเพื่อการแก้ไขหรือป้องกันปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาได้ เช่น กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา และกลุ่มนักเรียนเองด้วย

สถิติที่ใช้ที่พบส่วนใหญ่เป็นสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อการบรรยายข้อมูลซึ่งเหตุผลอาจเป็นเพราะไม่ได้มีการจัดสอนเรื่องสถิติขั้นสูงในระดับมหาบัณฑิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งนี้

1. คณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรนำข้อมูลนี้ไปใช้ในการกำหนดทิศทางของการทำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์รวมทั้งกำหนดเกณฑ์ความแตกต่างระหว่างงานทั้งสองประเภทให้ชัดเจน เนื่องจากข้อมูลที่ได้แสดงทิศทางของการทำวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ที่ผ่านมาแล้ว จึงอาจนำข้อมูลนี้ไปกำหนดให้เกิดแนวโน้มในการทำงานที่ให้ได้เป็นองค์ความรู้ชัดเจนอย่างเป็นระบบมากขึ้น

2. นักศึกษาระดับมหาบัณฑิตของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการกำหนดการทำงานวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ ที่ครอบคลุมกับเนื้อหาในศาสตร์ด้านการบริหารการศึกษาได้กว้างขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องความแตกต่างของการทำงานวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์ที่ผ่านมาทั้งในด้านเนื้อหา ขนาด และวิธีดำเนินการวิจัย เพื่อกำหนดให้ชัดเจนว่าทั้งสองแบบมีความแตกต่างกันอย่างไร เพื่อใช้ในการปฏิบัติที่ชัดเจนและถูกต้องต่อไป

2. ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยโดยใช้สถิติอื่นเพิ่มเติม นอกเหนือจากการใช้ค่าเฉลี่ยเช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ โดยอาจใช้สถิติและวิธีการวิจัยขั้นที่สูงขึ้น เช่น สถิติวิเคราะห์แบบอภิมาน หรือการอภิมานเชิงคุณภาพ

3. ควรศึกษาแนวโน้มการจัดทำงานวิจัยในหลักสูตรเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการวิจัยในอนาคตของผู้ที่จะศึกษา

References

- Announcement of the Teachers Council of Thailand on the accreditation of degrees and diplomas in education for professional practice 2014. (2014). *The royal gazette*, 131(46), 16-19. (in Thai)
- Announcement of the Ministry of Education on Higher Education Standards B.E. 2018. (2018). *The royal gazette*, 135(199), 19-21. (in Thai)
- Announcement of the Commission on Higher Education Standards on Standard Criteria for Graduate Studies B.E. 2022 (2022). *The royal gazette*, 139(212), 21-34. (in Thai)
- Junrit, J. (2011). *Synthesis*. Retrieved from <https://sites.google.com/site/citraphr305/jittrapor305/kar-sangkheraah>. (in Thai)
- Kijpreedabsurung, B. (2008). *Writing a research method report and thesis 9*. Bangkok: Chamchuri Products. (in Thai)
- Mabu, A., Lenanan, A., & Phaphop, N. (2020). Graduate studies thesis synthesis and development of thesis database system for online searching Education Administration Phetchaburi Rajabhat University. *Journal of human society review (Human society review)*, 22, 7-19. (in Thai)
- Muensai, Y. (2018). Research synthesis in education administration in Udon Thani Province. *Humanities and social sciences journal Mahasarakham University*, 37, 119-132. (in Thai)
- Pinket, P. (2016). *Synthesis of thesis on academic administration Master of Education Program Education Administration Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University Master of Education Thesis Department of Educational Administration*. Phra Nakhon Si Ayutthaya: Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. (in Thai)
- Piyapimolsit, C. (2006). *Thesis synthesis Master of Education Program Department of Educational Measurement Thaksin University*. Songkhla: Thaksin University. (in Thai)
- Santhanasuwan, P. (2015). *A meta-analysis of thesis works of the Master of Communication Arts program Bangkok University*. Bangkok: Bangkok University. (in Thai)
- Srisawad, S., Prawatrungruang, S., & Sriprasertpap, K. (2022). Model of academic administration in the 21st century of Schools under Bangkok metropolitan administration. *Ratchapark journal*, 16, 587-601. (in Thai)
- Thongkam, W. (2013). *Professional characteristics of school administrators and the preparation for the ASEAN community of educational institutions in Lam Luk Ka District under the jurisdiction of Pathum Thani primary educational service area office 2*. Pathum Thani: Rajamangala University of Technology Thanyaburi. (in Thai)

ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ
อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี: กรณีศึกษางานบริการ ประจำปีงบประมาณ 2566
Survey of Clients' Satisfaction with Service Deliveries of Bueng Yitho
Municipality in 2023

อรทิณี ทวยนาค¹, เยาวภา ปฐมศิริกุล¹, เกียรติชัย เวชฎาพันธ์¹, ประภัสสร ทองยินดี² และ
ฐานิสร์ โรจนดิลก¹

Onthinee Thuynak¹, Yaowapa Pathomsirikul¹, Kiaticchai Vesdapunt¹,
Prapatsorn Thongyindee² and Thanisorn Rojanadilok¹

¹คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

¹School of Business Administration, Eastern Asia University

²สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

²Office of Academic Affairs, Eastern Asia University

Received: December 6, 2023

Revised: January 12, 2024

Accepted: January 15, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี: กรณีศึกษางานบริการ ประจำปีงบประมาณ 2566 ดังนี้ 1. งานบริการด้านสาธารณสุขของ (ศูนย์การแพทย์และฟื้นฟูบึงยี่โถ) 2. งานบริการด้านสาธารณสุข (การจัดเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน) 3. งานบริการด้านการศึกษา (โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองบึงยี่โถ) 4. งานบริการด้านทะเบียน (งานทะเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชน) และ 5. งานบริการด้านโยธา (การขออนุญาตปลูกสิ่งก่อสร้าง) (2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี และแนะแนวทางการพัฒนางานบริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ที่ใช้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 แต่ละงานในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.83$) เมื่อพิจารณาแต่ละงาน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกงาน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ งานบริการด้านสาธารณสุขของ (ศูนย์การแพทย์และฟื้นฟูบึงยี่โถ) ($\bar{X}=4.86$) รองลงมาคือ งานบริการด้านทะเบียน (งานทะเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชน) ($\bar{X}=4.84$) เท่ากันกับ งานบริการด้านการศึกษา (โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองบึงยี่โถ) ($\bar{X}=4.83$) งานบริการด้านโยธา (การขออนุญาตปลูกสิ่งก่อสร้าง) ($\bar{X}=4.81$) และงานบริการด้านสาธารณสุข (การจัดเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน) ($\bar{X}=4.80$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ; ผู้รับบริการ; การให้บริการ; เทศบาลเมืองบึงยี่โถ

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the level of satisfaction of service recipients towards the service of Bueng Yitho Municipality fiscal Year 2022 (2) recommend guidelines for the development of services of Bueng Yitho Municipality, Thanyaburi District, Pathum Thani Province. The samples used in this research were those who use the services of Bueng Yitho Municipality, Thanyaburi District, Pathum Thani Province, fiscal year 2022, 400 people, by using a questionnaire as a tool to collect data, statistics used for data analysis, i.e. percentage, mean, and standard deviation. The results of the survey of service recipients' satisfaction towards the services of Bueng Yitho Municipality, Thanyaburi District, Pathum Thani Province, fiscal year 2022, an overall of each task was at the highest level ($\bar{X}=4.71$) when considering each task. It was found that it was at the highest level in every task. Sorted from highest average to lowest average as follows: Public health services of Bueng Yitho Medical and Rehabilitation Center ($\bar{X}=4.82$) followed by services of civil registration and identification card ($\bar{X}=4.80$). Civil services of construction permission ($\bar{X}=4.78$). Educational services of Bueng Yitho Sub-District Child Development Center and kindergarten ($\bar{X}=4.77$) and public health services of the Bueng Yitho Elderly Recreation and Rehabilitation Center ($\bar{X}=4.72$, $SD=.379$) respectively.

Keywords: Satisfaction; Service recipients; Services; Bueng Yitho Municipality

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของการจัดระบบการปกครองภายในประเทศไทย ซึ่งการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงมาตามลำดับจนถึงปัจจุบัน โดยเป็นแนวความคิดในการให้บริการประชาชนได้ปกครอง บริหาร และพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งนัยทางความหมายที่สำคัญคือ การที่ผู้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง โดยมีความสัมพันธ์อย่างมากกับแนวคิดการกระจายอำนาจการปกครอง (decentralization) ซึ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะการให้บริการสาธารณะได้โดยอิสระภายใต้กรอบของระเบียบที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี (โกวิทย์ พวงงาม, 2559) เนื่องจากการตอบสนองต่อผู้ใช้บริการ คือสิ่งที่สำคัญในงานบริการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมและการพัฒนางานบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน สิ่งเหล่านี้จะทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างประทับใจ

รวมถึงควรให้ประชาชนสามารถเข้ารับบริการได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องกระจายการให้บริการไปอย่างทั่วถึงรวดเร็วแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน และเสมอภาค (สุภัสสรา วิภากุล, 2561)

การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการปกครองท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อชุมชนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งจะเห็นได้ว่ารัฐบาลซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของรัฐ มีภาระหน้าที่อย่างมากมายในการบริหารและพัฒนาประเทศเช่น ความมั่นคงแห่งชาติ กระบวนการยุติธรรม เป็นต้น จากที่ได้กล่าวไปจะเห็นได้ว่า ด้วยภาระหน้าที่ของรัฐบาลที่มีเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถดูแลและจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชาชนได้ทั่วถึง และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน รวมถึงข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ (Budget) และบุคลากรของรัฐบาลที่ทำหน้าที่ดูแลให้ทั่วถึงได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการลดภาระของรัฐบาลในการจัดทำบริการให้ประชาชน การปกครองท้องถิ่นจึงถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญ

และจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ และดูแลประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว และสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของชุมชน จึงส่งผลทำให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญในสังคม เทศบาลเมืองบึงยี่โถ ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปทุมธานี แวดล้อมด้วยโรงงานอุตสาหกรรม และหมู่บ้านจัดสรรซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนหลากหลายอาชีพ ลักษณะพื้นที่โดยรวมเป็นชุมชนเมือง มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว รวมถึงจำนวนประชากรก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกัน ดังนั้น เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการให้บริการและเพิ่มประสิทธิภาพในงานบริการหลัก รวมถึงการตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลเทศบาลเมืองบึงยี่โถจึงมีความจำเป็นต้องมีการประเมินผลการให้บริการ โดยทำการศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการจากเทศบาลเมืองบึงยี่โถในงานต่าง ๆ ที่เทศบาลให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งผลที่ได้รับจากการประเมินจะนำมาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพของการให้บริการงานบริการหลักของเทศบาลเมืองบึงยี่โถต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี: กรณีศึกษางานบริการประจำปีงบประมาณ 2566
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี และแนะแนวทางการพัฒนางานบริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ

แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจหรือความพอใจ (Satisfaction) ได้มีผู้ให้ความหมายความพึงพอใจไว้หลายความหมายในลักษณะใกล้เคียงและสัมพันธ์กับเรื่องทัศนคติ เช่น

Vroom (1964, p. 8) พฤติกรรมของบุคคล นั้น มีความสัมพันธ์กับความเชื่อ หรือความคาดหวังภายในตัวบุคคล ถ้าความคาดหวังมีสูงจะส่งผลทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นมีมากขึ้น ทำให้บุคคลพยายามที่จะแสดงการกระทำออกมาเพื่อตอบสนองความคาดหวังที่เกิดขึ้น

เมื่อความคาดหวังได้รับการตอบสนอง จะมีผลทำให้เกิดความพึงพอใจขึ้น

Mumford (1972, p. 4-5) ได้จำแนกแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานในงานบริการ จากผลการวิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มความต้องการทางด้านจิตวิทยา โดยมองความพึงพอใจในการทำงานเกิดจากความต้องการของบุคคลที่ต้องการความสำเร็จของงานและความต้องการยอมรับจากผู้อื่น
2. กลุ่มภาวะผู้นำ มองความพึงพอใจในการทำงานจากรูปแบบและการปฏิบัติของผู้นำที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา
3. กลุ่มความพยายามต่อรางวัล เป็นกลุ่มที่มองความพึงพอใจในการทำงาน จากรายได้เงินเดือน และผลตอบแทนอื่นกลุ่มนี้ได้แก่ กลุ่มบริหารธุรกิจของมหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์
4. กลุ่มอุดมการณ์การจัดการ มองความพึงพอใจในงานจากพฤติกรรมกรรมการบริหารงานขององค์กร
5. กลุ่มเนื้อหาของงานและการออกแบบงาน ความพึงพอใจงานเกิดจากเนื้อหาของงาน กลุ่มแนวคิดนี้มาจากสถาบันทาวีสต็อก

จากที่ได้กล่าวไปสามารถสรุปได้ว่า ความหมายของความพึงพอใจในการให้บริการ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติด้านบวกที่ผู้รับบริการมีต่อการให้บริการ อาจเป็นความรู้สึกทางบวกหรือทางลบของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นจากความคาดหวัง และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ความพึงพอใจในการให้บริการเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น คุณภาพของบริการ พนักงานผู้ให้บริการ ช่องทางการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น ผู้ให้บริการจึงควรให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้ เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจสูงสุด

แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการและคุณภาพการให้บริการ

การให้บริการสาธารณะ เป็นการให้บริการที่หน่วยงานของรัฐจัดให้มีขึ้นสำหรับประชาชนทั่วไปโดยให้เกิดความพึงพอใจระหว่างบริการที่มีอยู่กับการขอรับบริการ โดยเน้นที่ความสะดวก และสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการต่าง ๆ โดยยึดหลักความเสมอภาค ความรวดเร็ว ความปลอดภัย และความต้องการของคนส่วนใหญ่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนผู้ขอรับบริการ

Parasuraman, Zeithaml, and Berry (1985, p. 42) ได้ชี้ให้เห็นด้วยว่า คุณภาพการให้บริการ เป็นการให้บริการที่มากกว่าหรือตรงกับความคาดหวังของผู้รับบริการ ซึ่งเป็นเรื่องของ การประเมิน หรือการแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นเลิศของการบริการในลักษณะ ของภาพรวม ในมิติของการรับรู้ ผลการศึกษาวิจัยของ นักวิชาการกลุ่มนี้ ช่วยให้เห็นว่า การประเมินคุณภาพการ ให้บริการ ตามการรับรู้ของผู้บริโภคเป็นไปในรูปแบบของ การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบริการที่คาดหวัง และการ บริการตามที่รับรู้ว่ามีคุณสมบัติต่างกันเพียงไร ข้อสรุป ที่น่าสนใจประการหนึ่งก็คือ การให้บริการที่มีคุณภาพนั้น หมายถึงการให้บริการที่สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้รับ บริการ หรือผู้บริโภคอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น ความพึงพอใจ ต่อการบริการ จึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับ การทำให้เป็น ไปตามความคาดหวังหรือการไม่เป็นไปตามความคาดหวัง (Confirm or disconfirm expectation) ของผู้บริโภค นั้นเอง

Schmenner (1995, p. 125) ได้กล่าวถึงคุณภาพ การให้บริการไว้ว่า คุณภาพการให้บริการได้มาจากการรับ รู้ที่ได้รับจริงลบด้วยความคาดหวังที่คาดว่าจะได้รับจาก บริการนั้น หากการรับรู้ในบริการที่ได้รับมีน้อยกว่าความ คาดหวัง ก็จะทำให้ผู้รับบริการมองคุณภาพการให้บริการ นั้นติดลบ หรือรับรู้ว่าการบริการนั้นไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ตรงกันข้าม หากผู้รับบริการรับรู้ว่าการบริการที่ได้รับจริงนั้น มากกว่าสิ่งที่เขาคาดหวัง คุณภาพการให้บริการก็จะเป็น บวก หรือมีคุณภาพในการบริการนั้นเอง

Wisher and Corney (2001, p. 241) กล่าวว่า คุณภาพการให้บริการ มีแนวการศึกษาที่สำคัญคือ การวิเคราะห์ที่เรียกว่า SERVQUAL ทั้งนี้ นักวิชาการทั้งสองท่านเสนอว่า คุณภาพการให้บริการ เป็นการตัดสินใจ วินิจฉัยเกี่ยวกับความเลิศของบริการ (Superiority of the service) ลักษณะของการให้บริการ

Millett (1954, p. 390) ได้กล่าวว่า เป้าหมาย สำคัญของการบริการคือสร้างความพึงพอใจในการให้บริการ ประชาชน โดยมีหลักหรือแนวทางคือ

1. การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) หมายถึง ความยุติธรรมในการบริหารงานภาค รัฐที่มีฐานคติที่ว่าคนทุกคนเท่าเทียมกัน ดังนั้น ประชาชน ทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในแง่มุมของ

กฎหมาย ไม่มีการแบ่งแยกกีดกันในการให้บริการประชาชน จะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลที่ใช้มาตรฐาน ในการให้บริการเดียวกัน

2. การให้บริการที่ตรงเวลา (On-time Service) หมายถึง ในการให้บริการจะต้องมองว่าการให้บริการ สาธารณะต้องตรงเวลา ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ภาครัฐจะถือว่าไม่มีประสิทธิภาพเลย ถ้าไม่มีการตรงต่อเวลา ซึ่งจะสร้างความไม่พึงพอใจแก่ประชาชน

3. การให้บริการอย่างพอเพียง (Ample Service) หมายถึงการให้บริการสาธารณะต้องมีลักษณะมีจำนวนการ ให้บริการและสถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสม (The right quantity at the right geographical location) มิฉะนั้น ความเสมอภาค หรือการตรงเวลาจะไม่มี ความหมายเลย ถ้ามีจำนวนการให้บริการที่ไม่เพียงพอและสถานที่ตั้ง ให้บริการสร้างความไม่ยุติธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับบริการ

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะที่เป็นไปอย่าง สม่ำเสมอ โดยยึดประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลักไม่ยึด ความพอใจหน่วยงานที่ให้บริการ

5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) หมายถึงการให้บริการสาธารณะที่มีการปรับปรุง คุณภาพและผลการปฏิบัติงาน กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การ เพิ่มประสิทธิภาพ หรือความสามารถที่จะทำหน้าที่ได้มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม

สรุปได้ว่า คุณภาพการให้บริการ (Service quality) หมายถึง ความสามารถในการตอบสนองความ ต้องการของธุรกิจให้บริการ คุณภาพของบริการเป็นสิ่ง สำคัญที่สุดที่จะสร้างความแตกต่างของธุรกิจให้เหนือกว่า คู่แข่งขันได้ การเสนอคุณภาพการให้บริการที่ตรงกับ ความคาดหวังของผู้รับบริการเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำ ผู้รับบริการจะ พึงพอใจถ้าได้รับสิ่งที่ต้องการ เมื่อผู้รับบริการมีความต้องการ สถานะที่ผู้รับบริการต้องการ และในรูปแบบที่ต้องการ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ

การกำหนดว่าบริการสาธารณะประเภทใดที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถใช้รูปแบบและวิธีการใดจัดทำบ้างจำเป็นต้องมีการวางหลักที่ชัดเจน ในที่นี้ ผู้เขียน เห็นว่าประเภทบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น สามารถจัดทำได้ควรยึดหลักความสามารถทั่วไปของท้องถิ่น หรือหลักความสามารถของท้องถิ่น รวมถึงหลักการพิจารณาว่าการจัดบริการ สาธารณะของท้องถิ่นที่ดี ควรมีลักษณะอย่างไรได้ 4 มิติ ได้แก่

1. ความเหมาะสมของประเภทบริการสาธารณะ: กิจกรรมอะไรบ้างที่ควร นำมาจัดเป็นบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งควรยึดหลัก หลักความสามารถทั่วไปของท้องถิ่น

2. ระดับการผลประโยชน์และการแสวงหากำไร: การจัดทำบริการสาธารณะประเภทใดก็ตาม จะสามารถหาประโยชน์และแสวงหากำไรได้ โดยต้องยึดหลัก การหาผลประโยชน์และผลกำไรจากการจัดทำบริการสาธารณะทุกประเภทสามารถทำได้เนื่องจากจะช่วยให้ท้องถิ่นมีรายได้และผลกำไรที่สามารถเลี้ยงตนเองได้และเพียงพอต่อการจัดบริการสาธารณะในอนาคต เป็นบริการสาธารณะที่สร้างผลประโยชน์แก่ท้องถิ่น และต้องนำผลกำไรที่ได้ไปใช้ในการจัดบริการเพื่อประโยชน์สาธารณะ

3. บุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายของบริการสาธารณะ: การจัดทำบริการสาธารณะจะช่วยสร้างการเข้าถึงบริการสาธารณะของประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มเพศ (ชาย / หญิง / เพศทางเลือก) รายได้ (จน / ปานกลาง / ร่ำรวย) เป็นต้น

4. ความสอดคล้องระหว่างประเภทของบริการสาธารณะและรูปแบบ บริการสาธารณะ เช่น การว่าจ้าง (Out Sourcing) อาจนิยมใช้ในการแบ่งหน้าที่การจัดบริการสาธารณะบางส่วนให้บุคคลภายนอกที่มีความถนัด และ ความรู้ความสามารถรับไปทำแทน เป็นต้น (วุฒิสภา ดันไชย, 2559)

นอกจากนี้ นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2544) ได้ชี้ให้เห็นอีกว่ายังมีการแบ่งประเภทของบริการสาธารณะตาม “วัตถุประสงค์” คือ

1. บริการสาธารณะทางสังคม คือ กิจกรรมของรัฐที่สามารถจัดได้ว่าเป็นบริการสาธารณะทางสังคม ได้แก่ กิจกรรมทุกประเภทที่จัดให้มีขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือทางสังคม ซึ่งส่วนใหญ่แล้วบริการสาธารณะประเภทนี้จะเป็นบริการสาธารณะที่ทำกันจนกลายเป็นประเพณีนิยม และจะพบบริการสาธารณะประเภทนี้มาในองค์กรปกครองท้องถิ่น

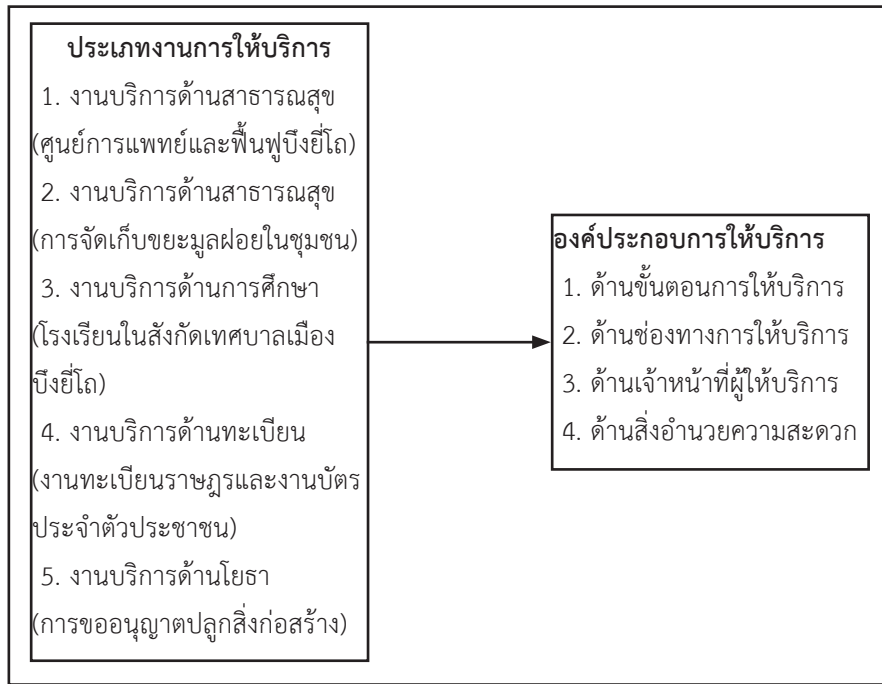
2. บริการสาธารณะทางสุขภาพ ได้แก่กิจกรรมที่รัฐจัดขึ้นเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ รณรงค์ให้มีการรักษาสุขภาพ หรือรณรงค์เพื่อต่อต้านโรคร้ายไข้เจ็บบางประเภท รวมทั้งการจัดตั้งองค์กรหรือสถาบันพิเศษขึ้นมารักษาโรคบางประเภท

3. บริการสาธารณะทางวัฒนธรรม อาจหมายถึง โรงละคร ศูนย์ส่งเสริมเยาวชน พิพิธภัณฑ์ และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ก็ได้ และนอกจากนี้ บริการสาธารณะทางวัฒนธรรมยังเป็นบริการสาธารณะประเภทที่รัฐอาจมอบให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำได้

4. บริการสาธารณะทางด้านกีฬา ถือเป็นบริการสาธารณะทางด้านปกครองที่รัฐต้องจัดทำ ดังนั้น การให้บริการสาธารณะ จึงเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการขึ้นโดยภาครัฐ เพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหา รวมถึงอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ ภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอัญชบุรี จังหวัดปทุมธานี: กรณีศึกษางานบริการ ประจำปีงบประมาณ 2566 ได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ ดังต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณสุขของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอัญชบุรี จังหวัดปทุมธานี: กรณีศึกษางานบริการ ประจำปีงบประมาณ 2566 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้ ศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอัญชบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Cochran (อ้างถึงใน กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2561 น. 74) ในกรณีไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอน โดยระดับความเชื่อมั่น 95% หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 384 คน โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนด คือ ไม่น้อยกว่า 384 คน โดยเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญของผู้ที่มาใช้บริการ โดยแบ่งเป็น 5 งาน ดังนี้

1. งานบริการด้านสาธารณสุข (ศูนย์การแพทย์และฟื้นฟูบึงยี่โถ) จำนวน 80 คน
2. งานบริการด้านสาธารณสุข (การจัดเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน) จำนวน 80 คน
3. งานบริการด้านการศึกษา (โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองบึงยี่โถ) จำนวน 80 คน
4. งานบริการด้านทะเบียน (งานทะเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชน) จำนวน 80 คน
5. งานบริการด้านโยธา (การขออนุญาตปลูกสิ่งก่อสร้าง) จำนวน 80 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยกำหนดแนวคำถามในแบบสอบถามสำหรับการศึกษานี้ ลักษณะของข้อคำถามแบ่งเป็นคำถามชนิดปลายปิดและชนิดปลายเปิด (Close -Ended and Open -Ended) โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล
- ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถอำเภอัญชบุรี จังหวัดปทุมธานี
- ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถอำเภอัญชบุรี จังหวัดปทุมธานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้จะเป็นแบบสอบถามซึ่งได้มีการทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content Validity) โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และดำเนินการปรับแก้แบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การหาค่าความเที่ยงตรง ผู้วิจัยจะได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อความในแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และได้นำไปปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความชัดเจนของภาษา ถ้อยคำ และความเที่ยงตรงในเนื้อหา โดยสอดคล้องข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence-IOC) การทดสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถามใช้วิธีทดสอบความตรงของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตามเทคนิค Item Objective Congruence - IOC ซึ่งข้อที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.6 ต้องปรับปรุง และข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.6 สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้ ผลการทดสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถามในแต่ละข้อแบบสอบถาม พบว่า มีค่า IOC มากกว่า 0.6 ขึ้นไป

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นโดยนำแบบสอบถามในส่วนของความพึงพอใจของผู้รับบริการเทศบาลเมืองบึงยี่โถที่ได้ปรับปรุงแล้วนำไปทดสอบกับประชาชนที่มาใช้บริการที่งานบริการแต่ละงานทั้ง 5 งาน ของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ แต่เป็นกลุ่มที่ต่างวันและเวลาในการมาใช้บริการ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบเครื่องมือ จำนวน 30 คน นำผลที่ได้มาหาความเชื่อมั่นรวม โดยใช้วิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's Alpha coefficient) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นมีค่า 0.940

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 ในการให้บริการ 5 งาน ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.30 มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและเป็นพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 รับทราบข้อมูลข่าวสารจากเทศบาลจากช่องทางกรับทราบข้อมูลข่าวสารจากเทศบาลผ่านทาง website จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50

2. ผลการศึกษาค่าความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 ในการให้บริการในงาน 4 ด้าน ในภาพรวม

ตาราง 1

ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 ในภาพรวมแต่ละด้าน (n=400)

ความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล	คิดเป็นร้อยละ
ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ	4.82	.285	มากที่สุด	96.40
ด้านช่องทางการให้บริการ	4.83	.271	มากที่สุด	96.60
ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	4.84	.248	มากที่สุด	96.80
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.85	.250	มากที่สุด	97.00
รวม	4.83	.260	มากที่สุด	96.60

จากตาราง 1 พบว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ ในการให้บริการใน 4 ด้าน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 เมื่อพิจารณาเป็นด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 รองลงมาคือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ มีค่า

เฉลี่ยเท่ากับ 4.84 ด้านช่องทางการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 และด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 แต่ละงาน ในภาพรวม

ตาราง 2

ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 แต่ละงาน ในภาพรวม

ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 แต่ละงาน ในภาพรวม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล	คิดเป็นร้อยละ
1. งานบริการด้านสาธารณสุขของ (ศูนย์การแพทย์และฟื้นฟูบึงยี่โถ)	4.86	.350	มากที่สุด	97.20
2. งานบริการด้านสาธารณสุข (การจัดเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน)	4.80	.444	มากที่สุด	96.00
3. งานบริการด้านการศึกษา (โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองบึงยี่โถ)	4.83	.380	มากที่สุด	96.60
4. งานบริการด้านทะเบียน (งานทะเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชน)	4.84	.317	มากที่สุด	96.80
5. งานบริการด้านโยธา (การขออนุญาตปลูกสิ่งก่อสร้าง)	4.81	.319	มากที่สุด	96.20
รวม	4.83	.362	มากที่สุด	96.60

จากตาราง 2 ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 แต่ละงาน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 เมื่อพิจารณาแต่ละงาน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกงาน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ งานบริการด้านสาธารณสุขของ (ศูนย์การแพทย์และฟื้นฟู บึงยี่โถ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 รองลงมาคือ งานบริการด้านทะเบียน (งานทะเบียนราษฎรและงานบัตรประจำตัวประชาชน) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 งานบริการด้านการศึกษา (โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองบึงยี่โถ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 งานบริการด้านโยธา (การขออนุญาตปลูกสิ่งก่อสร้าง) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 และงานบริการด้านสาธารณสุข (การจัดเก็บขยะมูลฝอยในชุมชน) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี กรณีศึกษางานบริการ ประจำปีงบประมาณ 2566 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 ในงานบริการ 5 งาน ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก เทศบาลเมืองบึงยี่โถได้กำหนดขั้นตอนในการให้บริการที่สะดวกและรวดเร็ว โดยเฉพาะระยะเวลาในการให้บริการในแต่ละส่วนงาน อีกทั้งยังมีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารในหลายรูปแบบ เช่น website, line, facebook เป็นต้น นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ได้มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ เช่น การให้คำแนะนำ การตอบคำถามแก่ผู้ใช้บริการ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ได้ส่งผลทำให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และ นาฏสิริ ผ่องมิ่งษ์ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อโรงพยาบาลค่ายเสนาณรงค์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการให้บริการในภาพรวมอยู่ใน

ระดับมากที่สุด

1. ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 ในภาพรวมแต่ละงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเทศบาลเมืองบึงยี่โถได้มีป้ายหรือแผนผังบอกขั้นตอนและระยะเวลาให้บริการแต่ละขั้นตอนที่บอร์ดประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้รับบริการทราบรายละเอียดต่าง ๆ ที่ชัดเจน รวมถึงยังได้จัดให้มีบริการดาวน์โหลดแบบฟอร์มการรับบริการในงานต่าง ๆ ได้จากเว็บไซต์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรแก้ว นามเมือง และคณะ (2560) ศึกษาเรื่อง การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ ในมิติด้านคุณภาพการให้บริการงานบริการศูนย์ไอซีที เทศบาลตำบลแม่ปืม อำเภอมือง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ด้านช่องทางการให้บริการ ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 ในภาพรวมแต่ละงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก เทศบาลเมืองบึงยี่โถมีช่องทางการตอบคำถามประชาชนในหลากหลายรูปแบบ เช่น website, line, facebook, email เป็นต้น โดยเฉพาะ facebook จะมีเจ้าหน้าที่หรือแอดมินตอบคำถามสำหรับผู้มาใช้บริการ รวมถึงมีช่องทางการให้บริการออนไลน์ เช่น การดาวน์โหลดเอกสารต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2561) ได้ศึกษา ความพึงพอใจในการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลเขวาสี อำเภอมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อช่องทางการให้บริการ อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 ในภาพรวม แต่ละงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก เทศบาลเมืองบึงยี่โถ เจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างเท่า

เทียมไม่เลือกปฏิบัติ เนื่องจากการให้บริการตามลำดับหมายเลข รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่มีมีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส เต็มใจให้บริการ และช่วยแก้ไขปัญหาแก่ผู้มารับบริการอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (2562) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลพรหมนคร อำเภอพรหมนิคม จังหวัดสกลนคร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 ในภาพรวมแต่ละงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก เทศบาลเมืองบึงยี่โถ มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอแก่ผู้มารับบริการ เช่น ตู้กดน้ำดื่ม หนังสืออ่านเล่น สถานที่จอดรถ เป็นต้น มีที่นั่งรอสำหรับผู้มารับบริการ รวมถึงห้องน้ำและสุขภัณฑ์ต่าง ๆ ในห้องน้ำสะอาด มีความสะอาดถูกหลักอนามัย เนื่องจากมีการทำความสะอาดอยู่เสมอตามช่วงเวลาในทุก ๆ วัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, สานิต ฤทธิมนตรี, รองใจ กำเนิดผล, สันทนา ประเสริฐวัฒนากร และทิพวัลย์ รามรงค์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการให้บริการของเทศบาลนคร ปากเกร็ด ประจำปี 2564 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 จากผลการวิจัย สามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ ดังต่อไปนี้

1. ด้านกระบวนการขั้นตอนในการให้บริการทางเทศบาลเมืองบึงยี่โถควรควรจัดหาให้ผู้รับบริการทราบตลอดเวลาในกระบวนการให้บริการแต่ละขั้นตอน เช่น การส่ง sms แจ้งเตือนผ่านแอปพลิเคชัน หรือผ่านทางโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น นอกจากนี้ควรขยายและพัฒนาการ

กระบวนการขั้นตอนในการให้บริการทางออนไลน์เพิ่มเติม เช่น การยื่นคำขอออนไลน์, การจองนัดหรือการชำระเงินในรูปแบบออนไลน์ เพื่อลดความยุ่งยากในการติดต่อขอรับบริการ

2. ด้านช่องทางการให้บริการ ทางเทศบาลเมืองบึงยี่โถควรเพิ่มช่องทางในการติดต่อโดยเฉพาะการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เช่น เสียงตามสายที่ครอบคลุมในแต่ละพื้นที่ ทั้งชุมชน และหมู่บ้านจัดสรร ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ผ่านช่องทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะไลน์กลุ่มชุมชนหรือหมู่บ้าน รวมถึงวิทยุชุมชน นอกจากนี้ควรสร้างแอปพลิเคชัน เพื่อเป็นศูนย์รวมในการให้บริการในแต่ละงาน โดยให้ความสำคัญกับการออกแบบแอปพลิเคชันที่ใช้งานง่ายและมีข้อมูลที่อัปเดตอยู่เสมอ โดยรวมเว็บไซต์และแอปพลิเคชันควรมีข้อมูลเกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ ของเทศบาล รวมถึงแผนที่ในการเดินทาง

3. ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ เน้นการนำเทคโนโลยีมาช่วยเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ เนื่องจากบางหน่วยงาน เช่น ศูนย์การแพทย์บางครั้งมีผู้มารับบริการจำนวนมาก เป็นต้น นอกจากนี้อาจจำเป็นต้องเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ในการให้บริการให้มากขึ้น เช่น call center ในการให้คำปรึกษาแก่ผู้รับบริการ เป็นต้น นอกจากนี้ควรให้เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการเข้าร่วมการฝึกอบรมและปรับปรุงทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับตัวให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงในสภาวะการทำงานและความต้องการของประชาชน เช่น การฝึกฝนในการสื่อสาร, การแก้ไขปัญหา, และการใช้เทคโนโลยีในการให้บริการ เป็นต้น

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เพิ่มจุดให้บริการ Wi-Fi ฟรี และเพิ่มพื้นที่จอดรถ ตู้กดน้ำดื่มฟรี รวมถึงร้านอาหาร หรือสถานที่ที่ให้บริการอาหารหรือเครื่องดื่มสำหรับผู้ที่มาใช้บริการในงานต่าง ๆ โดยเฉพาะที่บริเวณศูนย์การแพทย์ และเทศบาล นอกจากนี้ศูนย์การแพทย์ทางเทศบาลอาจมีการจัดรถรับส่งจากหน้าปากซอยถึงศูนย์การแพทย์แก่ผู้มารับบริการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการให้บริการของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ ทั้งในงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการให้บริการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มารับบริการ

References

- Bramananda, N. (2001). *Administrative law principles on public services*. Bangkok: Winyuchon. (in Thai)
- Chaicharoenwattana, B., & Pongmanhong, N. (2020). *Factors affecting the satisfaction of service recipients at senanarat camp hospital*. Master of Public Administration, Prince of Songkla University. (in Thai)
- Mumford, E. (1972). *Job satisfaction*. London: Longman.
- Millet, J. D. (1954). *Management in the public service*. New York: McGraw Hill Book.
- Nammuang, C., & et. al. (2017). *Evaluation of customer satisfaction (Customer Satisfaction) in the dimension of service quality at the ICT service center of Mae Pim Sub-district Municipality, Mueang District, Phayao Province*. Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phayao Campus. (in Thai)
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1985). A conceptual model of service quality and its implications for future research. *Journal of marketing*, 49, 41-50.
- Service Unit, Mahasarakham University. (2022). *Project to survey the satisfaction of service delivery of Khok District Administrative Organization, Mueang District, Mahasarakham Province, Mahasarakham Province, 2022*. Service Unit, Mahasarakham University. (in Thai)
- Suk-Eiad, S. (2017). *Local governance*. Bangkok: Phra Pok Klao Institute. (in Thai)
- Schmenner, R. W. (1995). *Service operations management*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Tanchai, W. (2016). *Forms and types of public services provided by local administrative organizations*. Bangkok: The Institute of the Thai Crown. (in Thai)
- Vroom, H. V. (1964). *Work and motivation*. New York: Wiley and Sons Inc.
- Wannachaibancha, K. (2022). *Statistics for research*. (12th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Wipakul, S. (2018). Excellent service quality and customer satisfaction in higher education institutions. *Journal of education sciences Silpakorn University*, 16(2), 19-30. (in Thai)
- Wisher, J. D., & Corney, W. J. (2001). Comparing practices for capturing bank customer feedback—Internet versus traditional banking. *Bench marking: An international journal*, 8(3), 240-250.

การบริหารจัดการระบบประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
Water Supply Management of Local Administrative Organizations
in Southernmost Provinces

มานะ หะสาเมาะ¹, สะหลัน สามะ¹ และ มารีนี โด¹
Mana Hasamoh¹, Sahlan Sama¹ and Mareenee Do¹
¹ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา

¹Regional Health Promotion Center 12, Yala

Received: November 2, 2023

Revised: November 28, 2023

Accepted: November 29, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการจัดการน้ำประปา และเปรียบเทียบอัตราการเกิดโรคอุจจาระร่วงในพื้นที่ที่มีและไม่มีระบบประปา กลุ่มเป้าหมายคัดเลือกแบบวิธีเจาะจง 3 ตำบลที่มีน้ำประปาและ 3 ตำบลที่ไม่มีระบบน้ำประปาในพื้นที่อำเภอเดียวกันและมีอาณาเขตติดต่อกัน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบระบบประปา และข้อมูลรายงานการเฝ้าระวังโรคอุจจาระร่วง (รง.506) ปี พ.ศ.2561-2565 ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยความสำเร็จการบริหารจัดการน้ำประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นการมีแหล่งน้ำดิบที่เพียงพอในการผลิต, มีบุคลากรของอบต.ที่ดูแลระบบ, รูปแบบการจัดการด้วยคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีความรู้ด้านระบบประปาโดยมีอบต. เป็นหน่วยสนับสนุนการดำเนินงาน และมีงบประมาณที่เพียงพอในการจัดการ สำหรับอบต.ที่ไม่มีระบบประปา พบปัญหาจากการไม่มีแหล่งน้ำดิบ ไม่มีพื้นที่สร้าง ขาดบุคลากรด้านช่าง และยังไม่เป็นปัญหาของชุมชนเนื่องจากยังไม่ขาดแคลนน้ำใช้ รูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารระบบประปาหมู่บ้านที่ดีและมีประสิทธิภาพ พบว่า มี 2 แนวทางคือ (1) มีระบบประปาใหญ่ 1 แห่ง มีการจ่ายน้ำครอบคลุมทั้งตำบลโดยที่อบต.เป็นผู้ดำเนินการ มีเทคนิคการทำงานไม่ซับซ้อน และต้องมีหน่วยงานด้านการประปามาสนับสนุน (2) มีระบบประปาอย่างน้อย 1 แห่งต่อหมู่บ้าน ควรมอบให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ดูแลและปฏิบัติงานควรผ่านการอบรมด้านประปา โดยมีอบต.สนับสนุนการดำเนินงานและงบประมาณ และความสัมพันธ์ระหว่างอัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง 5 ปีย้อนหลัง ของพื้นที่ที่มีและไม่มีระบบประปา ในจังหวัดนราธิวาส, ยะลา และปัตตานี เท่ากับ 0.963, -0.577 และ-0.3671 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ระบบประปา; โรคอุจจาระร่วง; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This study was a qualitative and quantitative study, aimed to study the success factors in water supply management and compare morbidity rates of diarrhea in areas with and without

water supply systems. Purposive sampling of 3 areas has water supply and 3 areas not have water supply in the same district and have contacting territory. Collecting data from in-depth interviews and diarrhea disease surveillance report data (report506) from 2018 to 2022. The study of water supply management found 4 success factors include that having sufficient raw water sources, having personnel, manage by village committees and have sufficient budget. For Subdistrict that do not have a water supply system found that no source of raw water, no area space, lack personnel and not yet requirement from people. Model for efficient water supply system have 2 approaches: (1) having 1 large water supply system that operate by Subdistrict Administrative Organization (2) at least 1 water supply system per village that operate by the village committee and must be trained. The Correlation between the morbidity rates of diarrhea over the past 5 years in areas with and without water supply systems in Narathiwat, Yala, and Pattani provinces is 0.963, -0.577, and -0.3671, respectively.

Keywords: Water supply; Diarrhea; Local administrative organizations

บทนำ

น้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ สัตว์ หรือพืช ถ้าหากเกิดการขาดน้ำขึ้นเมื่อใด เป็นการยากที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข ลักษณะแหล่งน้ำในธรรมชาติ สามารถจำแนกได้เป็นแหล่งน้ำผิวดิน และใต้ดิน ทำให้มนุษย์สามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์ได้ตามความต้องการ เช่น การอุปโภคบริโภค การเพาะปลูกการเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรพระราชทานไว้เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2529 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ว่า “หลักสำคัญว่าต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำ คนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้”

การจัดการน้ำสะอาดเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนควรได้รับอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง ซึ่งปัญหาการขาดแคลนน้ำส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วโลกกว่าร้อยละ 40 และคาดการณ์ว่าจะเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากอุณหภูมิโลกที่สูงขึ้นอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ปริมาณน้ำดื่มสะอาดที่ลดลงยังเป็นปัญหาสำคัญ หลายประเทศทั่วโลกเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนน้ำ ภัยแล้ง และภาวะการเป็นทะเลทรายที่รุนแรงขึ้น ดังนั้น รัฐจึงมีหน้าที่ในการ

จัดสรรให้ประชาชนมีน้ำสะอาดสำหรับเป็นน้ำดื่มน้ำใช้อย่างเพียงพอ เมื่อประชาชนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและใช้อย่างเพียงพอ ก็จะส่งผลให้ประชาชนมีสุขอนามัยที่ดี โดยในเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals, SDGs) เป้าหมายที่ 6.1 กำหนดให้บรรลุเป้าหมายการให้ทุกคนเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัยและมีราคาที่สามารถซื้อหาได้ ภายในปี 2573 จึงต้องมีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ รวมทั้งการมีสุขอนามัยและการสุขาภิบาลที่เหมาะสม ปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องกับน้ำ เช่น ป่าไม้ ภูเขาและแม่น้ำ ตลอดจนสร้างหลักประกันการเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัยในราคาที่เหมาะสมโดยถ้วนหน้า และในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ได้กำหนดในยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) บริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในส่วนของทรัพยากรน้ำ ซึ่งประเทศไทยมีการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน แต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือน ส่งผลให้มีปริมาณการใช้น้ำเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับความ

เสื่อมโทรม ของแหล่งน้ำตามธรรมชาติทั้งจากการกระทำของมนุษย์และปัจจัยตามธรรมชาติ รวมถึงความแปรปรวนของ ปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี ทำให้มีปริมาณน้ำที่เก็บกักได้ลดลง ส่งผลให้ปัญหาภัยแล้งเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี และมีแนวโน้มที่จะรุนแรงยิ่งขึ้น และในแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ (พ.ศ. 2558-2569) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ทุกหมู่บ้านมีน้ำสะอาดอุปโภคบริโภค น้ำเพื่อการผลิตมั่นคงความเสียหายจากอุทกภัยลดลงคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน บริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุล โดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน” ในยุทธศาสตร์ที่ 1 น้ำอุปโภคบริโภคได้กำหนดเป้าหมาย ว่าประชาชนมีน้ำอุปโภคบริโภคที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเพียงพอและราคาที่เป็นธรรม เป้าหมายการดำเนินงาน คือจัดหาแหล่งน้ำผิวดิน/น้ำบาดาล และพัฒนาประปาชนบทหรือประปาหมู่บ้าน จำนวน 7,490 หมู่บ้าน มีน้ำสะอาดอุปโภคบริโภคภายในปีพ.ศ. 2560 (สำนักบริหารจัดการน้ำ, 2561) ปัจจุบันระบบประปามีหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งหน่วยงานรัฐ และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การประปานครหลวง การประปาสวนภูมิภาค และการประปาโดยการบริหารงานของกรมการหมู่บ้าน ทั้งนี้ปัจจุบันระบบประปาหมู่บ้านได้ถูกถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 หากระบบประปามีการผลิตที่ไม่มีประสิทธิภาพทำให้น้ำประปาที่ได้มีสารปนเปื้อนย่อมส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนจำนวนมาก

โรคอุจจาระร่วงพบมากในประเทศกำลังพัฒนา ส่วนใหญ่เกิดจากการขาดแคลนน้ำดื่มที่สะอาด มีปัญหาด้านสุขาภิบาล และสุขวิทยาส่วนบุคคลที่ไม่ดีส่งผลถึงภาวะสุขภาพและภาวะโภชนาการ จากการคาดการณ์พบว่าประมาณ 2.5 พันล้านคนมีปัญหาด้านสุขาภิบาล และประชากรเกือบ 1,000 ล้านคนขาดแคลนน้ำดื่มที่สะอาด โรคอุจจาระร่วงยังคงเป็นสาเหตุการตายอันดับสองของเด็ก และจากการประมาณการพบว่า ร้อยละ 88 ของการเสียชีวิตโรคอุจจาระร่วงทั่วโลกมีสาเหตุมาจากน้ำที่ไม่สะอาด การสุขาภิบาลที่ไม่เพียงพอ และสุขอนามัยที่ไม่ดี และ WHO คาดการณ์ว่าการมีน้ำดื่มที่สะอาดและปลอดภัย จะสามารถป้องกันการเกิดโรคอุจจาระร่วงได้ร้อยละ

47 (UNICEF/WHO,2009) และจากผลการศึกษาของ Majuru B., et al. (2011) พบว่าหมู่บ้านที่มีการปรับปรุงระบบการผลิตน้ำประปา เช่น ในตัวระบบประปา และการเลือกใช้แหล่งน้ำดิบที่มีความน่าเชื่อถือในเรื่องคุณภาพน้ำ จะมีอัตราการเกิดโรคอุจจาระร่วงลดลงร้อยละ 57

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐและมีบทบาทที่สำคัญต่อการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ภารกิจในการจัดบริการน้ำสะอาดในชุมชนเป็นบทบาทและหน้าที่หนึ่งซึ่งรัฐจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีน้ำสะอาดเพื่อเป็นน้ำดื่มและใช้อย่างเพียงพอ มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ตาม“พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 68 กำหนด ให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำกิจการให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร” และ “พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 51 มาตรา 53 และมาตรา 56 กำหนดให้เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร จัดทำกิจการให้มีน้ำสะอาด หรือการประปาเพื่อประชาชน” จากสภาพปัญหาด้านคุณภาพน้ำบริโภคโดยเฉพาะระบบประปาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษการบริหารจัดการน้ำประปาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยความสำเร็จในการบริหารการจัดการน้ำประปาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัตราการเกิดโรคอุจจาระร่วงในพื้นที่ที่มีและไม่มีระบบประปา

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แหล่งน้ำที่นำมาผลิตเป็นน้ำประปา มี 3 ประเภท ได้แก่

1. น้ำผิวดิน ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง น้ำตก หรือที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ฝาย อ่างเก็บน้ำ เขื่อนต่าง ๆ แหล่งน้ำที่ปนเปื้อนง่าย ทั้งจากขยะที่ทิ้งลงแหล่งน้ำ น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม หรือตะกอนดินจากฝน หรือสารเคมีทางการเกษตรที่ชะล้างลงแหล่งน้ำ

2. น้ำบาดาล เป็นแหล่งน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดที่แทรกตัวอยู่ตามรอยแตกโพรงหรือชั้นหิน แล้วไปรวมกันเป็นชั้นน้ำมีความลึกตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป มีความใส เพราะผ่านการกรองจากชั้นหิน กรวด ทราย ตามธรรมชาติ แต่น้ำบาดาลมักจะมาพร้อมกับสนิมเหล็กและโลหะหนัก จึงต้องนำมากำจัดสารต่าง ๆ ออกให้หมดก่อนนำมาใช้ปกติการนำน้ำบาดาล มาผลิตเป็นน้ำประปาจะต้องเช็คอัตราการไหลของบ่อน้ำบาดาลก่อนว่าเพียงพอต่อความต้องการผลิตน้ำประปาที่เป็นการใช้งานจริงต่อพื้นที่นั้น ๆ

3. การผลิตน้ำประปาจากน้ำทะเล จะเป็นพื้นที่ห่างไกลจากชายฝั่ง เช่น ตามเกาะต่าง ๆ หรือจากเรือเดินสมุทร การกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานคุณภาพระบบประปาหมู่บ้าน

เพื่อกำหนดเป็นพื้นฐานว่าระบบประปาหมู่บ้านในประเทศไทย จะต้องเป็นหลักเกณฑ์ขององค์ประกอบในการประเมินคุณภาพและในแต่ละหลักเกณฑ์จะต้องมีมาตรฐาน ที่ใช้ในการกำกับดูแล ซึ่งคณะทำงานฯ ได้ร่วมกันพิจารณา กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานคุณภาพระบบประปาหมู่บ้าน โดยประกอบด้วย 5 เกณฑ์ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2565)

1. ด้านแหล่งน้ำดิบ มีหลักเกณฑ์ คุณภาพน้ำดิบจะต้องได้มาตรฐาน และปริมาณน้ำดิบจะต้องเพียงพอที่จะนำมาผลิตน้ำประปาได้ตลอดทั้งปี

2. ด้านระบบประปา ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบประปา ได้แก่ ระบบน้ำดิบ ระบบผลิตและระบบจ่ายน้ำ จะต้องมีความมั่นคง แข็งแรง พร้อมใช้งาน มีองค์ประกอบครบถ้วน ทั้งนี้โครงสร้างมีความสำคัญต่อระบบการผลิตน้ำประปาเพราะโครงสร้างระบบประปาที่มีระยะเวลาก่อสร้างนานส่งผลถึงประสิทธิภาพการทำงานที่ลดลงของระบบ (เชาว์ ตะสันเทียะ, 2561)

3. ด้านการควบคุมการผลิตและบำรุงรักษาระบบประปา มีหลักเกณฑ์ ประกอบด้วย ผู้ควบคุมการผลิตน้ำประปา จะต้องมีความรู้ ความสามารถในการผลิตน้ำประปา, ผู้ควบคุมการผลิตน้ำประปา จะต้องมีการดูแล และบำรุงรักษาระบบประปา ตามหลักวิชาการ, การซ่อมแซม/เปลี่ยนท่อ อุปกรณ์ และระบบควบคุม จะต้องสามารถดำเนินการอย่างรวดเร็ว และจะต้องมีการควบคุมปริมาณน้ำสูญเสียให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด แต่ในทางปฏิบัติยังพบปัญหาที่ผู้ดูแลระบบประปายังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหาร

กิจการประปา ได้แก่ การวางแผนการผลิตการควบคุมคุณภาพ การบริหารการเงิน และการวางแผนพัฒนาระบบประปา เป็นต้น (อำนาจ แก้วฉะอ้อน, 2560)

4. ด้านปริมาณน้ำ แรงดันน้ำ และคุณภาพน้ำประปา มีหลักเกณฑ์ ประกอบด้วย ปริมาณน้ำประปาที่ผลิตได้ จะต้องเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้น้ำ, แรงดันน้ำจะต้องไหลแรงครอบคลุมพื้นที่ให้บริการจ่ายน้ำตลอดเวลา, คุณภาพน้ำประปาที่ผลิตได้ จะต้องได้เกณฑ์คุณภาพน้ำประปาดื่มได้ พ.ศ. 2553 ของกรมอนามัย ซึ่งการมีน้ำดิบเพียงพอในการผลิตน้ำประปาตลอดปี และปริมาณน้ำประปามีความเพียงพอต่อความต้องการส่งผลระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการ (นิริรัชต์ สงวนเดือน, 2561)

5. ด้านการบริหารกิจการระบบประปา มีหลักเกณฑ์ ประกอบด้วย การกำหนดอัตราค่าน้ำประปาจะต้องคำนึงถึงต้นทุนการผลิตและความสามารถในการจ่ายค่าน้ำประปาของผู้ใช้น้ำ, มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ที่สามารถเปิดเผย และตรวจสอบได้, ผู้บริหารกิจการระบบประปา จะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารกิจการประปา, มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กิจการระบบประปา กำหนดไว้อย่างชัดเจน, มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการและข่าวสารต่าง ๆ ให้สมาชิกผู้ใช้น้ำทราบความก้าวหน้า

การบริหารกิจการประปา คือ การดำเนินงานให้ระบบประปา สามารถบริการน้ำสะอาด ให้แก่ชุมชนได้อย่างทั่วถึงเพียงพอต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง และมีผลประกอบการให้สามารถดำเนินกิจการได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้การบริหารกิจการประปาเริ่มจากการควบคุมการผลิตน้ำประปา ให้มี “คุณภาพดี” และ มี “ปริมาณเพียงพอต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง” และสามารถดำเนินการ จำหน่ายประปาให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำเนินงานกิจการประปาตลอดจนมีการควบคุมรายได้ รายจ่ายของการประปาอย่างรัดกุม สามารถตรวจสอบได้อย่างโปร่งใส (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2565) และ ดร.มยุรี โยธาวุธ (2560) มีข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางการพัฒนานโยบายการบริหารจัดการระบบประปาหมู่บ้าน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านปริมาณและคุณภาพน้ำ ด้านโครงสร้างระบบประปา ด้านการบริหารจัดการ และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน มีการดำเนินการได้ 2 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 การบริหารโดยคณะกรรมการบริหารกิจการประปา เป็นการบริหารตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่า ด้วยการบริหารกิจการและการบำรุงรักษาระบบประปาชนบท พ.ศ. 2535 โดยคณะกรรมการบริหารกิจการประปามาจากการเลือกตั้งจากผู้ใช้ น้ำ มีหน้าที่บริหารกิจการประปาให้สามารถบริการน้ำสะอาดได้อย่างเพียงพอตลอด 24 ชั่วโมง และดูแลควบคุมการผลิตน้ำประปาอย่างครบวงจรโดยไม่ได้พึ่งพางบประมาณจากส่วนของรัฐบาล แต่เกษตรสุดา โภคานิตย์ และ กีฬา หนุยศ (2563) เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำ การบริหารจัดการน้ำของชุมชนบ้านนาสีนวล ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำของชุมชนบ้านนาสีนวล ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีการจัดตั้งงบประมาณให้เพียงพอ ด้านชาวบ้านนาสีนวล/ผู้ใช้ น้ำโดยการสร้างความตระหนักรู้ และจิตสำนึกที่ดีในการใช้น้ำ และด้านคณะกรรมการประปาหมู่บ้าน การสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่เข้ามาเป็นคณะกรรมการน้ำประปา และการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายให้เป็นปัจจุบัน

รูปแบบที่ 2 การบริหารโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ เทศบาล อบต. และ อบจ. ดังนั้นการบริหารกิจการประปาจึงอยู่ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรังสรรค์ อินทน์จันทร์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการให้บริการสาธารณะขององค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดนครปฐม มีจุดอ่อนคือไม่สามารถจัดทำบริการน้ำประปาได้อย่างมีคุณภาพเนื่องจาก อบต. หลายแห่งไม่มีศักยภาพเพียงพอในการดำเนินงานให้ได้มาตรฐานที่กำหนด รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของ อบต. ยังไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง และต่อเนื่องนานเพียงพอ แนวทางการพัฒนาการให้บริการสาธารณะขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครปฐม มีดังนี้คือจ้างเหมาหน่วยงานที่เป็นมืออาชีพมาจัดทำบริการน้ำประปา ที่มีศักยภาพในด้านนี้ เพื่อยกระดับมาตรฐานน้ำประปา และเกิดประโยชน์

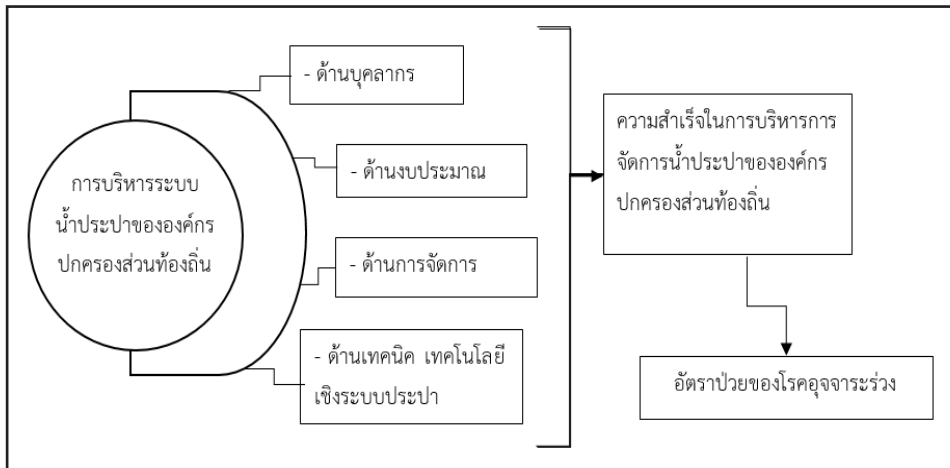
สูงสุดต่อชุมชน

จากข้อมูลขององค์การอนามัยโลก ปี 2559 ระบุว่า ร้อยละ 25-35 ของปัญหาด้านสุขภาพหรือโรคภัยไข้เจ็บของประชาชนทั่วโลกเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น โดยปัจจัยเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ โดยการบริโภคน้ำที่ไม่สะอาด การสุขาภิบาล และสุขลักษณะ ส่วนบุคคลที่ไม่ดี พบว่าเป็นสาเหตุของโรคอุจจาระร่วงจนเสียชีวิตของประชากรโลกถึง 1.7 ล้านคนต่อปี (สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม, 2560) โรคติดต่อทางอาหารและน้ำ (Food and Water Borne Diseases) เป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุขที่สำคัญของโลก โดยเฉพาะกลุ่มประเทศในเขตร้อนเช่นในประเทศไทย สถานการณ์โรคอุจจาระร่วงระหว่างปี พ.ศ. 2554-2563 (ค.ศ. 2011-2020) พบว่า อัตราป่วยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จาก 2,068.09 ต่อประชากรแสนคน ในปี พ.ศ. 2554 จนถึงปี พ.ศ. 2558 (1,699.54) แล้วกลับสูงขึ้นอีกครั้ง ในปี พ.ศ. 2559 (1,847.05) และพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2562 อัตราป่วยเพิ่มขึ้นและลดลงสลับปีเว้นปี และลดต่ำสุดอีกครั้งในปี พ.ศ. 2563 (1,255.85) สำหรับความรุนแรงของโรคมียังมีแนวโน้มลดลง โดยพบว่าปี พ.ศ. 2554 มีอัตราป่วยตายสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 0.0042 และต่ำสุดในปี พ.ศ. 2560 (0.0002) ในปีพ.ศ. 2563 (ค.ศ.2020) สำนักระบาดวิทยา ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน 833,540 ราย อัตราป่วย 1,255.85 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 4 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.006 (สำนักระบาดวิทยา, 2563) ทั้งนี้มักพบว่าแหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตระบบน้ำประปามีการปนเปื้อนทางแบคทีเรีย และงานนที ศรีเกตุ และคณะ (2559) พบว่าแหล่งน้ำดิบสำหรับการผลิตประปาหมู่บ้านมีโคลิฟอร์มแบคทีเรียทั้งหมดที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.50 ต่อ 100 มิลลิลิตร หากแยกตามฤดูกาลพบว่าในฤดูฝนมีการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรียทั้งหมดในแหล่งน้ำดิบเท่ากับ 12 เอ็มพีเอ็นต่อ 100 มิลลิลิตร จะเห็นได้ว่าแหล่งน้ำยังคงมีการปนเปื้อนของเชื้อโรค หากไม่มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อนนำมาใช้ก็อาจก่อให้เกิดโรคตามมา สุภัทรา ผาคำ และคณะ (2558) พบว่า อาสาสมัครที่ใช้น้ำจากแม่น้ำนครนายกเพื่อการบริโภค เช่น การดื่มและการประกอบอาหาร และการใช้น้ำเพื่อการเกษตร สวนครัวและเลี้ยงสัตว์ มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.032$ และ 0.048 ตามลำดับ) และ

อาสาสมัครที่ใช้น้ำจากแม่น้ำ นครนายกเพื่อการคมนาคมมีความสัมพันธ์ต่อการเกิดโรคผิวหนังจากผื่นแพ้สัมผัสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.027$) และ Lorna Fewtrell, et al. (2005) ได้ศึกษาปัจจัยด้านน้ำ สุขาภิบาล และสุขอนามัยเพื่อลดโรคอุจจาระร่วงในประเทศที่ด้อยพัฒนาพบ

ว่าปัจจัยทั้งหมดที่ศึกษาช่วยลดความเสี่ยงของการเจ็บป่วยโรคอุจจาระร่วงได้อย่างมีนัยสำคัญ และการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับผลกระทบต่ออาการเจ็บป่วยจากโรคอุจจาระร่วงในระดับเดียวกัน โดยความเสี่ยงสัมพัทธ์ (Relative Risk) ระหว่าง 0.63 ถึง 0.75

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative study) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative study) โดยการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายก หรือรองนายก หรือปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล และ ผู้อำนวยการกองช่าง หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบระบบประปา โดยได้ให้ข้อมูลการวิจัยแก่กลุ่มเป้าหมายด้วยวาจา และเอกสาร มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนให้ข้อมูล และจะขอความยินยอมจากกลุ่มเป้าหมายและให้ตัดสินใจ อย่างอิสระ และคำนึงถึงความเป็นส่วนตัวของกลุ่มเป้าหมายโดยไม่ระบุชื่อจริง อีกทั้ง ข้อมูลส่วนบุคคลจะถูกเก็บรักษาเป็นความลับไม่มีการเผยแพร่ ซึ่งจะทราบเพียงการทำให้เป็นรหัส และกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสามารถยุติหรือถอนการให้ข้อมูลได้ทันที ทั้งนี้ ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย กรมอนามัยระดับภาคใต้รหัสโครงการวิจัย HPC12-3/66 และรวบรวมจากแบบบันทึกข้อมูลรายงานการเฝ้าระวังโรคอุจจาระร่วง (รง.506) ย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2565

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบประปาในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีและไม่มีระบบประปาโดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการกองช่าง หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบระบบประปา จำนวน 2 ท่าน ต่อ 1 องค์การบริหารส่วนตำบล โดยเลือกเป็นตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา จังหวัดละ 2 แห่ง รวม 6 แห่ง โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระบบน้ำประปามากกว่า 5 ปี ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบริหารเอง หรือโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน และให้บริการน้ำประปาครอบคลุมพื้นที่ตำบลมากกว่าร้อยละ 90 ของครัวเรือน จำนวน 3 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีระบบน้ำประปา จำนวน 3 แห่ง หรือมีระบบจ่ายน้ำให้ครัวเรือนในพื้นที่แต่เป็นระบบประปาที่ยังไม่ได้คุณภาพ อาทิเช่น ไม่มีระบบกรองหรือระบบทำลายเชื้อก่อนจ่ายน้ำให้ครัวเรือน หรือมีการให้บริการน้ำให้แก่ครัวเรือนครอบคลุมพื้นที่ตำบลไม่เกินร้อยละ 10 ของครัวเรือน และคัดเลือกในพื้นที่อำเภอเดียวกันและมีอาณาเขตติดต่อกับองค์การบริหารส่วน

ตำบลที่มีน้ำประปา ซึ่งจะมีลักษณะสภาพพื้นที่ที่ใกล้เคียงกัน และวัฒนธรรมความเชื่อคล้ายคลึงกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย การดำเนินการบริหารจัดการระบบประปา, ปัญหา อุปสรรคของการดำเนินการบริหารจัดการระบบประปา, ข้อมูลการพัฒนาการดำเนินงานระบบประปา และรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาการบริหารระบบประปาหมู่บ้านที่ดีและมีประสิทธิภาพ การตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญที่ทำการประเมินจำนวน 3 คน ตรวจสอบประเมินความครบถ้วนถูกต้องของเนื้อหาและโครงสร้างของข้อคำถาม (Content Validity) โดยวิธีวิเคราะห์ข้อคำถามและพิจารณาประเมินให้ค่าคะแนนเพื่อตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index หรือ IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา นำข้อมูลค่าคะแนนการประเมินมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) โดยคะแนนค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 2) แบบบันทึกข้อมูลรายงานการเฝ้าระวังโรคอุจจาระร่วง(รง.506) จากระบบรายงานทางระบาดวิทยา ประกอบด้วย จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงรายปี และจำนวนประชากรของตำบล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ

1.1 เข้าสำรวจระบบประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมทั่วไป รูปแบบและการทำงานของระบบประปาขององค์กรบริหารส่วนตำบล และคัดเลือกองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีระบบประปาเป็นเป้าหมายก่อน แล้วจึงเลือกเป้าหมายองค์กรบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีระบบประปาที่อยู่ใกล้เคียงกัน

1.2. รวบรวมข้อมูลการบริหารจัดการระบบประปาในองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีและไม่มีระบบประปาจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยสัมภาษณ์ผู้กำหนดนโยบายคือ ผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลและผู้ปฏิบัติคือผู้อำนวยการกองช่าง หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบระบบประปา ซึ่งถือเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ

ที่สำคัญ จำนวน 2 ท่านต่อองค์กรบริหารส่วนตำบลในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลถึงกระบวนการบริหารจัดการระบบประปาขององค์กรบริหารส่วนตำบล โดยการสัมภาษณ์เป็นการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ และไม่มีโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ตายตัว และจะทำการจดบันทึก และบันทึกเสียงการให้ข้อมูลของผู้ถูกสัมภาษณ์ จากนั้นจึงจะนำมาเรียบเรียง และสรุปการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้

2. ข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมจากแบบบันทึกข้อมูลรายงานการเฝ้าระวังโรคอุจจาระร่วง(รง.506) จากระบบรายงานทางระบาดวิทยาของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยเก็บข้อมูลจำนวนผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงในแต่ละปี และจำนวนประชากรระดับตำบล ย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2565

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การทำวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษากระบวนการบริหารจัดการระบบประปา รวมทั้งมุ่งที่จะนำผลที่ได้รับจากการศึกษามานำเสนอเป็นแนวทางการพัฒนานโยบายระบบประปาให้ดีขึ้นและเกิดประสิทธิภาพ จึงได้ระบุเจาะจงกลุ่มเป้าหมายจากการสอบถามผู้มีประสบการณ์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นของเรื่องที่ต้องการศึกษาวิจัยโดยเน้นการศึกษาเชิงลึกในลักษณะใช้การสอบถามบุคคลที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในรูปแบบไม่เป็นทางการและได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์สังเคราะห์โดยเป็นข้อความแบบบรรยายข้อมูลตามเนื้อหาการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายและประมวลผลสร้างข้อสรุปให้เห็นถึงปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการระบบประปา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้วิเคราะห์ข้อมูล ค่าอัตราป่วยต่อแสนประชากรโดยใช้จำนวนผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงในแต่ละปี และจำนวนประชากรระดับตำบล และสถิติความสัมพันธ์ correlation ของอัตราป่วยโรคอุจจาระร่วงในพื้นที่ที่มีระบบประปาและไม่มีระบบประปา แต่ทั้งนี้ข้อจำกัดในการศึกษานี้ไม่ได้ศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น สุขาภิบาล และสุขอนามัย สุขาภิบาลส่วนบุคคล เป็นต้น

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยการบริหารจัดการน้ำประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการน้ำประปา และอัตราการเกิดโรคอุจจาระร่วงในพื้นที่ที่มีและไม่มีระบบประปา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการน้ำประปา

การบริหารจัดการน้ำประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล และ ผู้อำนวยการกองช่าง หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบระบบประปา สรุปผลการศึกษาแยกตามประเด็น ดังนี้

1. การดำเนินการบริหารจัดการระบบประปา

1.1 ด้านบุคลากร อบต.ส่วนใหญ่มีกองช่าง และมีบุคลากรที่เป็นข้าราชการ 1-2 คน และไม่มีช่างด้านประปาโดยตรง บางอบต. ยังไม่มีบุคลากรโอนย้ายมาทำหน้าที่ผู้อำนวยการกองช่าง และส่วนใหญ่การดูแลระบบประปาใช้รูปแบบคณะกรรมการหมู่บ้าน และไม่ได้รับการอบรมด้านประปา

1.2 ด้านงบประมาณ การจัดสร้างระบบประปาได้มาจากการถ่ายโอนจากหน่วยงานอื่น ๆ และได้จากการตั้งงบประมาณขุดหนุนเฉพาะกิจจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และงบในการซ่อมบำรุง ได้มาจากรายได้ของผู้ใช้น้ำซึ่งส่วนใหญ่ไม่เพียงพอ หากมีการซ่อมบำรุง ต้องใช้งบประมาณของ อบต. มาสนับสนุน

1.3 ด้านเครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์ รูปแบบโครงสร้างประปาทางอบต.สามารถเลือกได้ตามที่วางแผนทั้งระบบผิวดิน และบาดาลจากแบบที่รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดสร้างอย่างน้อย 1 แห่ง ต่อ 1 หมู่บ้าน การใช้แหล่งน้ำดิบหากอยู่ใกล้แม่น้ำก็จะใช้น้ำจากแม่น้ำ ซึ่งเพียงพอต่อการผลิต เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์มาพร้อมกับระบบการผลิต และเสียหายบ่อย เช่น ปัม และสารเคมีที่ต้องซื้อมาใช้จำนวนมาก สำหรับอบต.ที่ไม่มีประปาจะมีปัญหาเรื่องแหล่งน้ำดิบที่ไม่เพียงพอ ประกอบกับชาวบ้านมีแหล่งน้ำใช้ตามครัวเรือนอย่างเพียงพอ

1.4 ด้านการจัดการ ส่วนใหญ่ดำเนินงานด้วยคณะกรรมการหมู่บ้าน และอบต. เป็นหน่วยสนับสนุนการดำเนินงาน และส่งตรวจคุณภาพน้ำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง การดำเนินการโดยคณะกรรมการหมู่บ้านในด้านคุณภาพอาจไม่ดีมากนัก เช่น การดูแลรักษาระบบกรองการทำลายเชื้อ เนื่องจากขาดองค์ความรู้ และไม่มีเวลามาดูและระบบมากนักเพราะเป็นงานที่ช่วยสังคมมากกว่าการเป็นงานอาชีพ

2. ข้อมูลการพัฒนาการดำเนินงานระบบประปาขององค์กรบริหารส่วนตำบล

- อบต.ที่มีระบบประปาจะมีแผนงานในการดูแลรักษา และซ่อมบำรุง และมีแผนส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ แต่ยังมีข้อจำกัดด้านบุคลากรในการปฏิบัติงาน

- อบต.ที่ไม่มีระบบประปา จะไม่มีแผนงานในการสร้างระบบประปา เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ยังสามารถมีแหล่งน้ำใช้ในครัวเรือน ประกอบกับข้อจำกัดในการขาดบุคลากรด้านช่าง และแหล่งน้ำดิบในการผลิตประปา

3. ปัญหา อุปสรรค ของกระบวนการ/การดำเนินการบริหารจัดการระบบประปา

- อบต.ที่มีระบบประปา พบปัญหาจากการชำรุดเสียหายของระบบท่อ และเครื่องมือที่เสื่อมสภาพ ที่ต้องเร่งแก้ไขเพื่อไม่ให้ประชาชนในพื้นที่ขาดน้ำ

- อบต.ที่ไม่มีระบบประปา พบปัญหาจากไม่มีแหล่งน้ำดิบ ไม่มีพื้นที่สร้าง ขาดบุคลากรด้านช่าง และยังไม่ใช้ปัญหาหลักของชุมชนเนื่องจากชุมชนยังไม่ขาดแคลน และมีแหล่งน้ำใช้ เช่น น้ำบ่อ, น้ำภูเขา เป็นต้น

4. รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาการบริหารระบบประปาหมู่บ้านที่ดีและมีประสิทธิภาพ พบว่า มี 2 แนวทาง คือ

- มีระบบประปาใหญ่ 1 แห่ง จ่ายน้ำครอบคลุมทั้งตำบล โดยให้อบต.เป็นผู้ดำเนินการ และต้องเป็นระบบประปาที่มีเทคนิคไม่ซับซ้อน ง่ายต่อการทำงาน แต่ต้องมีหน่วยงานด้านการประปามาสนับสนุนการดำเนินงานด้านเทคนิค และวิชาการให้แก่อบต.

- มีระบบประปาอย่างน้อย 1 แห่งต่อหมู่บ้าน ควรมอบให้ คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ดูแล เพราะอบต.ขาดบุคลากรด้านช่าง ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง แต่คณะกรรมการควรผ่านการอบรมด้านประปา และมีอบต.สนับสนุนการดำเนิน

งานและงบประมาณ

การบริหารจัดการน้ำประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบปัจจัยความสำเร็จใน 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นการมีแหล่งน้ำดิบที่เพียงพอในการผลิต, มีบุคลากรของอบต.ที่ดูแลระบบ, รูปแบบการจัดการด้วยคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีความรู้ด้านระบบประปาโดยมีอบต. เป็นหน่วยสนับสนุนการดำเนินงาน และมีงบประมาณที่เพียงพอในการจัดการ

2. เปรียบเทียบอัตราการเกิดโรคอุจจาระร่วงในพื้นที่ที่มีระบบประปาและไม่มีระบบประปา

อัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561-2565 ใน 3 จังหวัด 6 พื้นที่ โดยที่อบต. 3 แห่ง มีระบบประปา และ 3 แห่ง ไม่มีระบบประปา ดังรายละเอียดตารางที่ 1 พบว่า

- อัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงพื้นที่นราธิวาสที่มีระบบประปา อัตราป่วยสูงสุดใน ปี 2561 เท่ากับ 766.37 ต่อแสนประชากร น้อยที่สุดในปี 2565 เท่ากับ 284.65 ต่อแสนประชากร และอัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงในพื้นที่

ตาราง 1

แสดงอัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง จำแนกเป็นรายปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2561-2565

จังหวัด		อัตราป่วย ต่อ แสนประชากร				
		2561	2562	2563	2564	2565
นราธิวาส	มีระบบประปา	766.37	492.66	416.03	383.18	284.65
	ไม่มีระบบประปา	1,236.51	647.69	706.58	412.17	372.91
ยะลา	มีระบบประปา	654.76	707.41	1,002.16	915.14	623.96
	ไม่มีระบบประปา	1,469.65	1,647.66	849.59	815.93	913.84
ปัตตานี	มีระบบประปา	812.75	593.94	844.01	937.79	1,219.13
	ไม่มีระบบประปา	1,713.4	2,202.94	2,225.19	1,668.89	1,935.91

เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์อัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงกับการมีระบบน้ำประปา แยกเป็นรายจังหวัด ดังรายละเอียดตามตาราง 2 พบว่า

- ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราป่วยต่อแสนประชากรของจังหวัดนราธิวาสพื้นที่ที่มีระบบประปาเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่ไม่มีระบบประปา = 0.963 (95% CI) แสดงว่าการป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงของจังหวัดนราธิวาสมีความสัมพันธ์กับการมีระบบน้ำประปา

- ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราป่วยต่อแสนประชากร

นราธิวาสที่ไม่มีระบบประปา อัตราป่วยสูงสุดใน ปี 2561 เท่ากับ 1,236.51 ต่อแสนประชากร และน้อยที่สุดในปี 2565 เท่ากับ 372.91 ต่อแสนประชากร

- อัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงพื้นที่ยะลาที่มีระบบประปา อัตราป่วยสูงสุดใน ปี 2563 เท่ากับ 1,002.16 ต่อแสนประชากร น้อยที่สุดในปี 2565 เท่ากับ 623.96 ต่อแสนประชากร และอัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงพื้นที่ยะลาที่ไม่มีระบบประปา อัตราป่วยสูงสุดใน ปี 2562 เท่ากับ 1,647.66 ต่อแสนประชากร และน้อยที่สุดในปี 2564 เท่ากับ 815.93 ต่อแสนประชากร

- อัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงพื้นที่ปัตตานีที่มีระบบประปา อัตราป่วยสูงสุดใน ปี 2565 เท่ากับ 1,219.13 ต่อแสนประชากร น้อยที่สุดในปี 2562 เท่ากับ 593.94 ต่อแสนประชากร และอัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงพื้นที่ปัตตานีที่ไม่มีระบบประปา อัตราป่วยสูงสุดใน ปี 2563 เท่ากับ 2,225.19 ต่อแสนประชากร และน้อยที่สุดในปี 2564 เท่ากับ 1,668.89 ต่อแสนประชากร

ของจังหวัดยะลาพื้นที่ที่มีระบบประปาเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่ไม่มีระบบประปา = -0.577 (95% CI) แสดงว่าการป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงของจังหวัดยะลามีความสัมพันธ์น้อยกับการมีระบบน้ำประปา

- ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราป่วยต่อแสนประชากรของจังหวัดยะลาพื้นที่ที่มีระบบประปาเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่ไม่มีระบบประปา = -0.367 (95% CI) แสดงว่าการป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงของจังหวัดปัตตานีมีความสัมพันธ์น้อยกับการมีระบบน้ำประปา

ตาราง 2

แสดงผลการเปรียบเทียบอัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงระหว่างพื้นที่ที่มีกับไม่มีระบบประปาแยกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	Pearson Correlation	95% Confidence Intervals	
		Lower	Upper
นราธิวาส	0.963	0.542	0.998
ยะลา	-0.577	-0.967	0.621
ปัตตานี	-0.367	-0.944	0.762

การอภิปรายผล

การศึกษาการบริหารการจัดการน้ำประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 2 ส่วน ประกอบด้วย ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการน้ำประปา และอัตราการเกิดโรคอุจจาระร่วงในพื้นที่ที่มีและไม่มีระบบประปา

จากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการจัดการน้ำประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวเนื่องทั้ง 4 ประเด็น ประเด็นแหล่งน้ำดิบ บุคลากรของอบต. รูปแบบการจัดการด้วยคณะกรรมการ และงบประมาณ กล่าวคือ

ด้านเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งน้ำดิบเป็นสิ่งจำเป็นลำดับแรกในการที่จะจัดทำระบบประปา ซึ่งการเจาะน้ำบาดาลทางภาคใต้ส่วนใหญ่จะมีปัญหาด้านสารเคมี ซึ่งตามรายงานของสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย พบว่าแหล่งน้ำผิวดินมีปัญหาคูณภาพทางด้านกายภาพ เช่น ความขุ่น สี มากกว่าแหล่งน้ำบาดาล ส่วนแหล่งน้ำบาดาล พบปัญหาคูณภาพทางด้านเคมีมากกว่าแหล่งน้ำผิวดิน แต่ทั้งสองแหล่งพบปัญหาการปนเปื้อนแบคทีเรียในระดับสูงพอ ๆ กัน (สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ, 2561) และหากใช้น้ำผิวดินมักประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำช่วงหน้าแล้ง อบต.จึงจำเป็นต้องหาพื้นที่ในการขุดสระน้ำเพื่อให้เกิดความเพียงพอในการผลิตน้ำประปา ซึ่งจากการศึกษาของ นิธิรัชต์ สงวนเดือน (2561) พบว่า ปริมาณน้ำประปามีความเพียงพอต่อความต้องการ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการอยู่ในระดับมาก ส่วนโครงสร้างและวัสดุอุปกรณ์โดยส่วนใหญ่ถูกใช้งานมานานมากกว่า 10 ปี จำเป็นต้องบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อระบบการผลิต สอดคล้องกับเชาว์ ตะสันเทียะ (2561) ชี้ให้เห็นว่าระยะเวลาก่อสร้างระบบประปาส่งผล

ถึงประสิทธิภาพการทำงานที่ลดลงของระบบ

ด้านบุคลากรด้านช่าง เป็นปัจจัยลำดับสอง ซึ่งอบต.บางแห่งยังไม่มีบุคลากรโอนย้ายเข้ามา แต่บางอบต.จะมีข้าราชการเพียง 1-2 คน และต้องทำงานด้านช่างทุกประเภทงานจะไม่มีบุคลากรเฉพาะด้านประปา จึงขาดการวางแผนงานให้เป็นระบบ และไม่สามารถติดตามกำกับดูแลพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับ รังสรรค์ อินทน์จันทน์. (2557) ที่พบว่าจุดอ่อนของอบต.คือไม่สามารถจัดทำบริการน้ำประปาได้อย่างมีคุณภาพ เนื่องจาก อบต.หลายแห่งไม่มีศักยภาพเพียงพอในการดำเนินงานให้ได้มาตรฐานที่กำหนด

ด้านการจัดการ เนื่องจาก อบต.ขาดบุคลากรด้านช่าง จึงต้องอาศัย คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ดูแลระบบประปา และจัดทำระเบียบ ข้อตกลงการใช้น้ำร่วมกับอบต. และยังคงต้องขอรับการสนับสนุนจากอบต. ด้านงบประมาณในการซ่อมบำรุง คณะกรรมการผู้ดูแลประปาโดยส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการอบรมด้านประปา จึงขาดการดูแลระบบประปาอย่างมีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อำนวย แก้วอ่อน (2560) ที่พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ในการบริหารกิจการประปาปัจจุบัน มีสาเหตุมาจากการดำเนินงานที่ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารกิจการประปา และสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย พบประปาหมู่บ้านที่บริหารจัดการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคุณภาพดีกว่าที่บริหารจัดการโดยคณะกรรมการฯ ทั้งนี้คุณภาพทางกายภาพ และทาง เคมีได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน แต่คุณภาพทางด้านแบคทีเรียได้มาตรฐานต่างกัน โดยระบบประปาที่บริหาร จัดการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคุณภาพทางแบคทีเรียได้มาตรฐานมากกว่า(สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ, 2561)

ด้านงบประมาณ ยังคงเป็นปัญหาของอบต. โดยเฉพาะด้านโครงสร้างระบบประปา ที่ต้องขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานส่วนกลาง เช่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสร้างระบบประปา ส่วนงบประมาณซ่อมแซมระบบประปาหากงบไม่สูงมาก อบต.ก็สามารถจัดทำแผนรองรับไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของ เกศสุดา โภคานิตย์ และกฤษา หนูยศ (2563) พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำต้องให้ หน่วยงานภาครัฐ จะต้องมีการจัดตั้งงบประมาณให้เพียงพอ

รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาการบริหารระบบประปาหมู่บ้านที่ดีและมีประสิทธิภาพ พบว่า มี 2 แนวทางคือ

1. มีระบบประปาใหญ่ 1 แห่ง มีการจ่ายน้ำครอบคลุมทั้งตำบล โดยให้ อบต. เป็นผู้ดำเนินการ และดูแลระบบตลอด 24 ชั่วโมง และต้องเป็นระบบประปาที่มีเทคนิคไม่ซับซ้อน ง่ายต่อการทำงาน แต่ต้องมีหน่วยงานด้านการประปามาสนับสนุนการดำเนินงานด้านเทคนิคและวิชาการให้แก่อบต.

2. มีระบบประปาอย่างน้อย 1 แห่งต่อหมู่บ้าน ควรมอบให้ คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ดูแล เพราะอบต. ขาดบุคลากรด้านช่าง ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง แต่คณะกรรมการควรผ่านการอบรมด้านประปา และมีอบต.สนับสนุนการดำเนินงานและงบประมาณ

จากผลการศึกษาอัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วง เปรียบเทียบในพื้นที่ที่มีระบบประปาและไม่มีระบบประปา ทั้ง 3 จังหวัด โดยใช้ข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี จากรายงาน 506 พบว่า จังหวัดนครราชสีมาความสัมพันธ์กันระหว่างอัตราป่วยด้วยโรคอุจจาระร่วงกับการมีระบบน้ำประปาส่วนจังหวัดยะลาและจังหวัดปัตตานีพบว่าอัตราด้วยโรคอุจจาระร่วงมีความสัมพันธ์กันน้อยกับการมีหรือไม่มีระบบน้ำประปา จะเห็นได้ว่าน้ำประปาเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถลดอัตราการเกิดโรคอุจจาระร่วง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Majuru B., et al. (2011) พบว่าหมู่บ้านที่มีการปรับปรุงระบบการผลิตน้ำประปาจะมีอัตราการเกิดโรคอุจจาระร่วงลดลงร้อยละ 57 และการศึกษาของ สุภัทรา ผาคำและคณะ(2558) พบว่า อาสาสมัครที่ใช้น้ำจากแม่น้ำน้ำอยู่ในเกณฑ์สกปรกถึงปานกลางเพื่อการบริโภคและการใช้น้ำเพื่อการเกษตร สวนครัวและ เลี้ยงสัตว์ มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($p = 0.032$ และ 0.048 ตามลำดับ) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคจะมีแบคทีเรียที่ก่อให้เกิดโรคระบบทางเดินอาหารได้ การศึกษาของจางานนท์ ศรีเกตุ และคณะ (2559) แสดงให้เห็นว่าการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรียในแหล่งน้ำดิบผลิตประปาที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.50 ต่อ 100 มิลลิลิตร ทั้งนี้ การเกิดโรคอุจจาระร่วงยังคงมีปัจจัยด้านอื่น ๆ อีกที่ยังไม่ได้ศึกษาอาจจะต้องศึกษาเพิ่มเติมโดยเป็นข้อจำกัดของการศึกษานี้ ซึ่งการศึกษาของ Fewtrell L., et al. (2005) แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านน้ำ สุขาภิบาล และสุขอนามัยที่ศึกษาช่วยลดความเสี่ยงของการเจ็บป่วยโรคอุจจาระร่วงได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยความเสี่ยงสัมพัทธ์ (Relative Risk) ระหว่าง 0.63 ถึง 0.75

ข้อเสนอแนะ

การบริหารจัดการน้ำประปาขององค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านแหล่งน้ำดิบ ด้านบุคลากร ด้านการบริการสนับสนุนงบประมาณ และรูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารระบบประปา ซึ่งต้องมีการเตรียมการ และวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนจึงจะประสบผลสำเร็จ และการมีระบบประปาในชุมชนสามารถลดอัตราป่วยจากโรคอุจจาระร่วงได้และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งควรจัดทำแผนการสำรวจแหล่งน้ำดิบเพื่อการผลิตประปาให้เหมาะสมและเพียงพอ โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักทรัพยากรน้ำ การประปาส่วนภูมิภาค เป็นต้น

2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดการอบรมให้แก่ผู้ดูแลหรือกลุ่มผู้ดูแลระบบประปา ให้มีความรู้ในการจัดการระบบประปาเป็นอย่างดี

3. การจัดสร้างระบบประปา ควรเป็นระบบที่ดูแลรักษาง่าย ไม่ต้องใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อน ซึ่งสามารถดำเนินการโดยคณะกรรมการหมู่บ้านหรือกลุ่มผู้ใช้น้ำ

4. กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดให้มีระบบประปาครอบคลุมทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้ใช้น้ำสะอาด ลดอัตราการระบาดของโรคที่เกิดจากอาหารและน้ำเป็นสื่อ

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป เนื่องจากการทำวิจัยครั้งนี้ ยังไม่ได้ศึกษาถึงตัวแปรด้านอื่น ๆ ที่

ส่งผลต่อการเกิดโรคอุจจาระร่วง เช่น สุขวิทยาส่วนบุคคล การล้างมือ และการสุขาภิบาล ด้านอาหาร การจัดการ ส้วม ขยะ น้ำเสีย ในครัวเรือน เป็นต้น ดังนั้น ควรต้องศึกษา

ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น และศึกษาถึงตัวแปรด้านอื่น ๆ หรือ ควบคุมตัวแปรอื่น ๆ เพื่อสามารถให้คำแนะนำแก่ชุมชน และใช้ในการแก้ปัญหาการเกิดโรคอุจจาระร่วงได้ดียิ่งขึ้น

References

- Bureau of Environmental Health, Department of Health, Ministry of Public Health. (2017). *Community environmental health management for citizens*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya Printing House. (in Thai)
- Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control. (2020). *Annual epidemiological surveillance report 2020*. Retrieved from https://apps-doe.moph.go.th/boeeng/download/AW_AESR_2563_MIX.pdf (in Thai)
- Bureau of Food and Water Sanitation, Department of Health. (2018). *Assessment quality standards of village water supply 2018 report*. Retrieved from <https://foodsana.namai.moph.go.th/th/water-quality/download/?did=204418&id=72108&reload=> (in Thai)
- Department of Local Administration. (2022). *Criteria and quality standards for village water supply systems of local government organizations*. Retrieved from http://www.dla.go.th/upload/document/type2/2022/7/27706_2_1658202314710.pdf (in Thai)
- Fewtrell, L., Kaufmann, R. B., Kay, D., Enanoria, W., Haller, L., & Colford, J. M. J. R. (2005). Water, sanitation, and hygiene interventions to reduce diarrhoea in less developed countries: A systematic review and meta-analysis. *The lancet infectious diseases*, 5(1), 42–52.
- Inthanchan, R. (2022). The development of public services for the sub district administrative organization in Nakhon Pathom Province. *Siam academic review*, 15(2), 95–105.
- Kaewchaon, A. (2017). *The study state of problems and the solutions of water supply management in Chakkabok Subdistrict Municipality, Bankhai district, Rayong Province*. Retrieved from <https://buuir.buu.ac.th/xmlui/handle/1234567890/6182> (in Thai)
- Majuru, B. M., Mokoena, M., Jagals, P., & Hunter, P. R. (2011). Health impact of small-community water supply reliability. *International journal of hygiene and environmental health*, 214(2), 162-166.
- Office of Water Management, Department of Water Resources, Ministry of Natural Resources and Environment. (2018). *Criteria and quality standards for village water supply systems*. Bangkok: War Veterans Organization under Royal Patronage Printing House. (in Thai)
- Phakham, S., Wilachai, W., Silprasit, K., & Thummajitsakul, S. (2015). A study of waterborne diseases classified to water consumption behaviors in Moo 7 community, Bangluksua sub-district, ongkh. *Bcnonn health science research journal*, 9(2),
- Phokanit, K., & Nooyot, K. (2020). Problems of water management for consumption of Ban Na Si Nuan Community, Na Siao Sub-district, Mueang District, Chaiyaphum Province. *Journal of modern learning development*, 5(3), 93–106.

- Sa-nguanduan, N. (2020). Assessment of village waterworks systems from groundwater resources: Case studies of Thungluknok Subdistrict administrative organization, Nakhon Pathom. *Thai science and technology journal*, 28(4),
- Sriket, J., Prommanee, P., & Sriket, T. (2016). Contamination of total coliform bacteria in water sources for water supply and village water supply system Dongbang Subdistrict, Prachantakham District, Prachinburi Province. *Eau heritage journal science and technology*, 10(2), 189-198
- Tasantiea, C. (2018). *Study of production process and quality of water supply in Thanprasat Subdistrict, Nonsung District, Nakhon Ratchasima Province*. Retrieved from http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2018/TU_2018_5409031571_3115_9505.pdf (in Thai)
- UNICEF/WHO. (2009). *Diarrhea: Why children are still dying and what can be done*. Retrieved from <https://www.who.int/publications/i/item/9789241598415>.
- Yotawut, M. (2017). *Management of village waterworks in Thailand: A case study of community of Nakhon Nayok Province*. Retrieved from <https://www.dpu.ac.th/dpurdi/research/487> (in Thai)

International Schoolteachers' Competencies in China

ความสามารถเชิงศักยภาพของครูโรงเรียนนานาชาติในประเทศจีน

Wang Yunsi¹ and Pornphan Verapreyagura¹

หวัง ยุนสี¹ และ พรพรรณ วีระปรียากร¹

¹Department of Educational Administration, Faculty of Liberal Arts,
Southeast Bangkok University

¹หลักสูตรการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

Received: November 30, 2023

Revised: December 14, 2023

Accepted: December 15, 2023

Abstract

This survey research pattern was to establish an applicable competency for teachers in international schools in China for setting the points of human resource work and educational business. Data collection by Likert's 5-rating scale questionnaire, had collected from 404 teachers of 5 international schools in Beijing that were sampled by a-simple random sampling technique. Data were analyzed by descriptive statistics: frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The results pointed out that teachers' competencies in international schools in China should compose of 4 competencies: 40 sub-competencies divided into 34 moderately important and 6 naturally important sub-competencies. Importantly, international schoolteachers should focus on teaching more than controlling the personal standards of the students.

Keywords: International Schools in China; Teachers' Competencies; Competency Mode; Schoolteachers

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเสริมสร้างความสามารถเชิงศักยภาพให้กับครูในโรงเรียนนานาชาติในประเทศจีน อันจะยังประโยชน์ต่อการพัฒนาครูให้กับงานทรัพยากรมนุษย์และโรงเรียน ซึ่งจัดอยู่ในประเภทธุรกิจการศึกษา จากการรวบรวมข้อมูลจากครูในโรงเรียนนานาชาติ 5 แห่งในนครปักกิ่ง ซึ่งสุ่มมาด้วยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจำนวน 404 คน ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคอร์ท ข้อมูลที่รวบรวมได้ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความสามารถเชิงศักยภาพของครูในโรงเรียนนานาชาติในประเทศจีนควรต้องประกอบด้วย 4 ด้าน จำแนกเป็น ความสามารถเชิงศักยภาพที่สำคัญในระดับมาตรฐาน 34 รายการ และระดับพื้นฐาน 6 รายการ ทั้งนี้ครูในโรงเรียนนานาชาติควรให้ความสำคัญกับความสามารถด้านการสอนมากกว่าการควบคุมมาตรฐานส่วนบุคคลของนักเรียน

คำสำคัญ: โรงเรียนนานาชาติในประเทศจีน; ความสามารถเชิงศักยภาพ; ประเด็นความสามารถ; ครูโรงเรียน

Introduction

International schools in China found that most of these schools have been established, stabilized, and developed through the wave of international schools in the past decade (Blue Book of International School Development in China (Short Version), 2019). They are sprouting like “bamboo shoots after the rain” (Chinese idiom: 雨后春笋), vibrant and fast-growing, which makes the competition among international schools increasingly white-hot. (Lu Hongyan. 2003). The quality of teachers has become the soft power in the competition of international schools. The improvement of teacher quality is an important factor in ensuring the quality of teaching, and quality teacher resources are the backbone of the development of international schools, and the Core competitiveness of each international school, while the ability and quality of teachers also directly affect the success or failure, reputation, and development of international schools.

Besides, the recruitment system has become the most important part of the school’s recruitment process. Due to the increasing popularity of competency, school management and personnel departments are gradually realizing the importance of using competency models as a criterion for teacher recruitment, selection, and training, which not only achieves the goals of traditional recruitment but also finds teachers who are suitable for the future long-term development of the international school. Competency is also known as competency characteristics, in the document “Examining Competency

More Than Intelligence”.

Due to many reasons and due to the continuous changes around the globe, the accurate determination of successful teacher competencies is not an easy task to accomplish. Especially in the digital era, teaching competencies in China have evolved to encompass a range of skills and abilities that enable educators to effectively leverage technology and navigate the changing landscape of education. Reasonably, many international schools look favorably upon those teachers with Qualified Teacher Status (QTS) China concerns about QTS which is a legal requirement to teach in many English schools and is considered desirable for teachers in the majority of schools in England, with NQT year completed, who have at least two years of teaching experience in the curriculum that have trained in, and which is backed by the Department of Education (DfE) and UK Government. There is a great demand in Chinese cities for qualified teachers ready to commit to at least two years of work at one of the country’s 564 international schools. One of the significant requirements for teaching in China is a Post Graduate Certificate in Education (PGCE) (INTAEducation. 2023). Qualified Teacher Status (QTS) includes Having a Bachelor of Education (B.Ed.) degree, having a Postgraduate Certificate of Education (PGCE), and having enrolled in the School-Centre Initial Teacher Training (SCITT), or Being from a Graduate Teacher Program (GTP) or Being from Teach First. The NQT period is just like a bridge between your initial teacher training and the full teaching career. The NQT year

can be broken down into two main elements: Professional Development and Support Assessment against Teacher Standards. (Teachlambeth, 2023).

The teacher competency model in China becomes a set of identified teacher competency characteristics that characterize the work of a group of teachers to differentiate between high and mediocre performers. However, due to the lack of theoretical support for the competency model, the recruitment of teachers in international schools has problems: the recruiting interviewers, a lack of standardized selection processes and procedures for teachers, and a lack of induction and further training for newly recruited teachers. Moreover, in China, the teacher cultivation of international schools lacks national legal protection, lacks long-term planning for the construction of teaching staff, the narrow and single cultivation channel, imbalanced distribution of teachers, and the serious increasing utilitarianism of education.

To decrease the above problems and be globally competent with four virtuous cognitive and moral dispositions in the Chinese context, the competency of the schoolteachers especially in international schools, become one of the main points in China's education review. This research applies the concept of competency management to international schools and the competency-based model theory, aiming to explore and study the competency of teachers in international schools, not only focusing on the match between teachers and their positions, but also considering whether the teachers' attitudes, personalities, and values are in agreement and consistency with the values of the international school from the perspective of the international school based on the competency model and trying to build a model of competency of

teachers in international schools. Exceptionally, the researchers hope that this research results will help international schools in China and the teachers meet the balance way to drive the education for Chinese students completely. Especially to answer two research questions; How do qualifications frameworks and competency-based education relate? How is competency-based education seen in theory and practice in international schools in China.?

Research Objective

The research objective was to establish an applicable competency for teachers in international schools for setting the points of human resource work and educational business.

Literature Review

Currently, most of the research on teachers in international schools focuses on cultural conflict, cultural adaptability, and teacher motivation, but this research needs to study of building a competency model for teachers in international schools will have certain theoretical and practical significance.

The theoretical significance: At present, foreign research on competency has been relatively comprehensive and systematic research. Whether it is from the conceptual connotation of competency, characteristic elements, or for competency construction of systematic methods, steps, and so on have certain research results. China's research on competency started relatively late, and most of the research articles related to it apply to enterprises, various non-profit organizations, and institutions, and the number of related research articles is not only limited, but also the direction of the research focuses on the development of competency, the definition of

the connotation of competency, and the steps of competency modeling, such as the use of the process and methodology level. From a more subdivided point of view, there is not much research on teacher competence, and even less on the competence of international school teachers. This research attempts to add to the relatively empty field of research related to teacher competency in international schools.

So, the research would have practical significance, especially for the administration, this competency model can be used to provide measurable criteria and a basis for hiring, training, and assessment of teachers, etc. Schools can diagnose and analyze the competency of their teaching teams based on the model. Besides, the education administration can use this research result to understand the elements of competency needed by teachers and design a set of training programs and training objectives for the teachers in terms of their strengths and weaknesses in the teaching work as well as the areas that need to be improved. For the teachers themselves, this competency model can assist them in their career planning, which is conducive to helping them continue their studies and giving them guidance in the development of teachers' careers. Moreover, it can be used to scientifically evaluate the comprehensive quality of teachers, which is also closely related to optimizing the form of education and improving the quality of education. Finally, the school will also highlight its soft power in the competition among international schools, thus enhancing its competitiveness, which can also be used as an important evaluation index of the school's soft power.

In summary, literature reviewing can be summarized.

A competency model is a guideline developed by a Human Resource department that sets out the specific skills, knowledge, and behavioral requirements that enable an employee to perform their job successfully. Competency models define what performance success should look like within the organization for each job. The model is applied to recruitment practices, talent management, training, and performance assessment. (Jordan Heller. 2022).

If the international schools in Beijing, China seem to be business-educational organizations. At least, teachers should have 4 competencies:

1. Core competencies: Core competencies include the baseline skills required by international schools: these are the basic things that teachers must fulfill. This will vary from international school to international school, as it depends on the values, philosophy, and goals of each international school in Beijing, but can include basic requirements like communication skills or teamwork. Most teacher jobs require a basic element of being able to work with other teachers and personnel to some degree. The goals of international schools are reflected in broad competencies that reflect the strength and uniqueness of the international schools. For international schools that specialize in international education, the core competency would be standardized education. Drilling down to a teacher's job within this type of international school, a core competency for a teacher could be standard specialization students.

2. Functional competencies: Functional competencies are job-specific skills (teaching) and behaviors that are unique for each role. Teachers in international schools, competency for international schools may be the ability to effectively handle students' complaints, whereas

competency for teachers may be the ability to analyze a specific aspect of educational data to prepare to teach. Functional competencies should describe what behaviors or skills need to be performed for the teachers to be performers in their positions competently.

3. Leadership competencies:

Leadership competencies are often used for supervisory, educational administration, and educational management-related roles, although can be applied to any job position that requires teachers to lead others. They include leadership skills and behaviors like decision-making abilities. However, the researchers reviewed the literature about the classification of competency found below.

Besides, the main theories that helped the researchers set the research framework are as below.

1. Classification of Competency Trait Models

1.1. Iceberg Model: McClelland (1973) proposed the “iceberg model”. The model focuses on the differences in people’s ability to perform work and is expressed in terms of the “part above the surface of the iceberg” that is easy to see and the “part below the surface of the iceberg” that is not easy to see.

McClelland distinguishes six components of competency, which are: specialized knowledge, professional skills, self-orientation, self-identity, characteristics, and motivators. It is the competency traits that distinguish good performers from average ones, and the combination of these competency traits is known as competency.

Spenser emphasized the “Iceberg Model of Competency Characteristics” from the perspective of competency characteristics. It vividly describes individual competency

as an iceberg, professional knowledge and professional skills belong to the exposed part of the iceberg, which is the basic competency of the employees, but it can’t differentiate the excellent and average competency, which is also called the basic competency characteristics (Threshold Competence).

Threshold Competence is very easy to measure and view accurately, and therefore very easy to emulate; that is to say, through scientific and systematic professional training, it is possible to acquire specialized skills and expertise. Internal motivation, social motivation, individual qualities, self-image, attitudinal values, etc. belong to the deeper traits hidden under the iceberg, called Differentiating Competence. This is the primary element that distinguishes outstanding performers from average performers; the more important the position, the more important these differentiating characteristics become. In contrast to specialized knowledge and expertise, Distinguishing Competence cannot be assessed through observation and measurement, nor can it be changed based on acquired learning and training.

1.2. Onion Model. Boyatzis (1982). creatively proposed a new model-competency characteristics of the onion model, showing the key factors of the composition of competency characteristics, and clarified the characteristics of each constituent factor can be accurately observed and measured.

The onion model is an analogy of the relational construct of competency traits as an onion, which is characterized by an expansion of the layers from the inside to the outside, with the most critical being the motivators, and then expanding outward to personality, self-image and attitudes and values, role orientation, mindset, professional knowledge, and

expertise. The more outward, the easier it is to shape and measure; the more inward, the harder it is to evaluate and acquire. Motivation is the internal driving force that pushes people to act to achieve their goals; personality is the individual's reflection, tendency, and characteristics of the external environment and all kinds of data and information; self-image is the person's cognition and critique of himself; role orientation is the moderate understanding of the social ideology or the work organization where he is working; attitude is the result of the synthesis and centralization of the person's self-image, attitudinal values and role orientation; and knowledge is the result of the objective performance of people in specific work. Knowledge is the content of knowledge and experience that people objectively show in specific work; Professional skills are the ability of people to use professional knowledge in specific work. The outermost layer of the "onion" model is knowledge and ability, which is equivalent to the part of the "iceberg model" that can be seen on the surface of the water; the innermost layer of the "onion" is motivation and personality, which is equivalent to the part of the "iceberg model" that can be seen on the surface of the water; and the innermost layer of the "onion" is motivation and personality. The inner layer of the onion, motivation, and personality is equivalent to the deepest part of the iceberg, and the middle layer of the onion, self-image, and role, is equivalent to the shallow part of

the iceberg.

Compared with the iceberg model, the onion model is essentially the same, emphasizing core or basic qualities, which can predict long-term performance. Comprehensively comparing the two, the onion model emphasizes the hierarchical relationship between intrinsic and extrinsic qualities and describes the relationship between qualities more profoundly and clearly than the iceberg model.

In the outermost part of the onion model are professional knowledge and professional skills, which are equivalent to the visible part of the iceberg model outside the water surface; the middle part of the model, self-image, and personality traits, are equivalent to the slightly shallower and invisible part of the iceberg underwater. In terms of the substance of their connotations, the iceberg model and the onion model are the same, focusing on key competency traits or basic characteristics. Long-term predictive analysis of a person's key job performance can be done by identifying and assessing their key characteristics. In contrast, the onion model highlights the interrelationship between the quality of intrinsic competencies and the hierarchy of manifested competencies.

Besides, the researchers reviewed Chinese research which supported this research especially about the teacher competency modeling in China. (in Table1)

Table 1*Research results on teacher competency modeling in China*

Researchers	Methodologies	Findings
Zhang Jie (2021)	Interview method, questionnaire method	A model of the factors influencing the teaching competence of elementary school generalist teachers was constructed with five dimensions of cognitive level, teaching resourcefulness, professional attitudes, personal motivation, and personality qualities, and five traits were included under each dimension.
Qu Wanlin (2019)	Open-ended questionnaire, BEI Statistics	Based on the results of the open-ended questionnaire survey and the BEI statistics, combined with the classification of competency traits of education practitioners by previous authors, 14 competency traits of secondary language teachers were finally retained.
Liu, Jingxia (2018)	Literature analysis, interview research	Seventeen competency qualities have been refined: tolerance for students, professional loyalty, human understanding, responsibility, teamwork, learning and comprehension, environmental adaptability, innovation, self-regulation, achievement orientation, and so on.
Zheng, Xin (2015)	Interview method, questionnaire method	The high school teacher competency trait model includes seven core factors such as: communication and cooperation, and sense of responsibility.
Guo, Zhengliang (2014)	Literature method, interview method, questionnaire method	The first-level indicators of competency of foreign teachers in colleges and universities include: knowledge, skills, self-concept, individual traits, individual motivation, and cross-cultural competency. Through continuous refinement and deletion of duplicated elements and unclearly expressed items, 20 elements of competency characteristics were finally formed.
Lv Jianhua (2012)	Interview method, questionnaire method	The Dictionary of Competency Qualities for Secondary School Teachers consists of 4 dimensions and 10 factors: personality traits, professional attitudes, and teacher-student relationships.
Yang Wenjun (2013)	Literature analysis, interview research	Elementary School Classroom Teacher Competency Characteristics Model: Includes 6 competency dimensions and 25 competency traits.
Cheng Peng (2009)	Behavioral Incident Interviews, Spotlight Interviews	A total of 24 competency trait entries were formed. They are teaching organization, communication skills, responsibility, initiative, etc.

Researchers	Methodologies	Findings
Hu Yanqin (2008)	Interview method, questionnaire method	6 Competency Dimensions, 40 Competency Elements.
Liu Liming. (2008)	Behavioral event method, questionnaire method	Competency characteristics of Shanghai high school teachers including 10 dimensions and 78 indicators were summarized. The dimensions were professional ethics, interpersonal insight, teaching art, professional skills, and psychological qualities.
Xu Jianping (2006)	Interview method, questionnaire method	Constructing a teacher competency modeling system that includes two parts: excellent teacher competency characteristics and competency characteristics common to teachers.

After combing through further research on the above teacher competency research literature, the researchers find that the current research on teacher competency has the following characteristics:

First, previous research on teacher competence is not only more in number, but also the depth and breadth of the research, as well as the involvement of the surface, is also gradually from wide to deep, not only empirical research and studied the status quo of teacher competence, but also involves the factors affecting the characteristics of competence.

Second, the construction of theoretical models is not only specific to the division of the teaching profession, such as school administrators, teaching staff, and counseling teachers, but also involves the construction of competency models for teachers in different types of colleges and Universities, junior colleges, high vocational schools, primary and secondary schools, and kindergartens according to the different levels of the school.

Thirdly, from the point of view of research methods and research tools used in previous studies, it is the appropriate research tools

that can help researchers get scientific research results. In the process of competency research, researchers in China have already had a certain degree of maturity in competency research methods as well as research tools.

Fourthly, most researchers draw their conclusions based on the experience and research results of others and then combine them with their own further research, but they are also mixed with many subjective discourses. At the same time, the researchers can find that most of the studies cannot analyze the competency characteristics that teachers in international schools should have, and a large amount of literature ultimately focuses on the competency characteristics of excellent teachers in China's public schools.

Moreover, research findings on the construction of a competency model for teachers in China: First, in past studies, scholars have covered all levels and types of teachers in public schools in terms of scale and scope.

Second, the research approach of domestic studies in terms of qualitative and empirical research has gradually moved towards integrality.

Finally, with the continuous development and growth of private schools and the further development of the internationalization of education, the construction of the teacher competency model in China will gradually develop from theory to actual practice of education operation and management.

To summarize, the researchers found that the research on teacher competency in China mainly focuses on subject teacher competency and the competency of teachers in public primary and secondary schools in China, but the current attention to teacher competency in international schools is far from enough, and there is no standard methodology in the industry to study the competency of teachers in international schools. In the same context, it can be expensive and ambitious to instill global competency in school teachers in China on a school-wide, district-wide, or nationwide level. It may be more feasible for individual teachers to address their global competency deficit and take the necessary steps to improve teachers' traits and competencies. All are needed to become truly globally competent teachers.

The goal of this study is to make up for the insufficiency and limitations of research in this area and to provide a measurement tool for the subsequent standardized, scientific, and efficient evaluation of teacher competency in International schools. On the one hand, it provides a reference for International schools in terms of recruitment, grading, and whether it matches the school's

needs, and on the other hand, it also provides a judgmental standard for current teachers and teachers who will enter international schools to evaluate their own competence, grading, and suitability to work in international schools, etc. In addition, it also throws light on more researchers and scholars focusing on the competence of teachers in international schools in the following years. Subject knowledge, teaching ability, cross-cultural ability, self-development, attitudes and values, and personal traits. All lead to the research framework, next topic.

Research Framework

The researchers find that the current research on teacher competency has the following characteristics:

1. The previous research on teacher competence is not only more in number but also involves the factors affecting the characteristics of competence.

2. The construction of theoretical models divides the teaching profession.

3. From the point of view of research methods and research tools used in previous studies, it is the appropriate research tools that can help researchers get scientific research results. In the process of competency research, researchers in China have already had a certain degree of maturity in competency research methods as well as research tools. So, the research framework of this research was as below.

Then, the research frame was as Figure 1

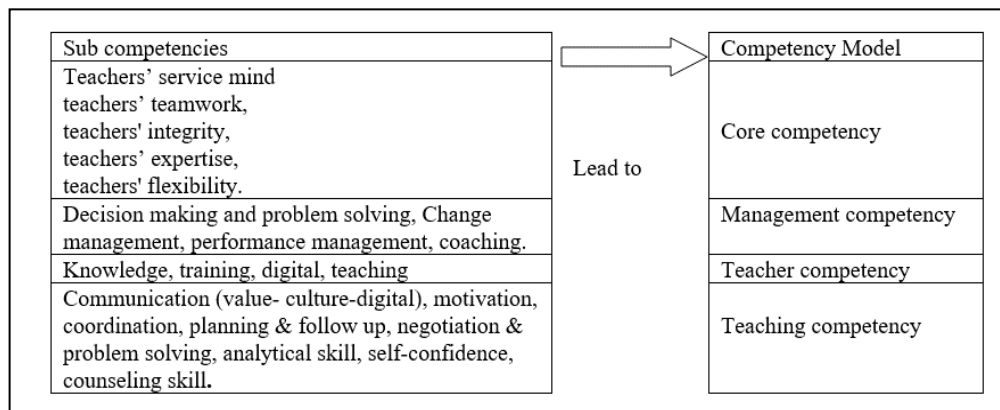

Figure 1 Research Framework

Research Methodology

This research is applied research that aims at solving specific problems or addressing practical issues in real-world contexts of International schools in China and is a descriptive research type to involve describing and documenting a phenomenon, often without manipulating variables. It aims to provide a detailed understanding of the situation of International schools in China. Then the research had used the survey research pattern to design this research procedure

Research population, Samples, and Sampling Technique

China in 2020 had over 535 “privately run international schools” teaching over 450,000 students. Most of them are bilingual schools and many are affected by rules announced last year that restrict the involvement of for-profit companies and require the use of the state curriculum up to at least the students’ ninth year of education. China also has 113 International schools that are only allowed to teach foreign nationals and that have around 99,000 pupils, according to NewSchool Insight. Such schools have not been affected by the regulatory crackdown but are suffering badly from the shortage of foreign

teachers. The development of a new concept of “transition capital”, a teacher is as being a mixture of both an isolated “global educational precariat” and a member of a privileged “global middle class”, with much agency. Turnover offers an accumulation of resilience through experiences, which is in turn empowering and advantageous in the long run.

In the research, the researchers focused on Beijing, there are 4 locations of International schools: Beijing Chaoyang, Beijing Hai Dian, Beijing da xing, and Beijing shun yi. Their names are Daystar Academy, Keystone Academy, Beijing Royal School, DeHong International Chinese School, International Department of Renmin University High School, International Department of Beijing University of Foreign Chinese, Beijing World Youth Academy, and KaiWen Academy, HD Beijing School.

In the research, the researchers focused on Beijing, there are 4 locations of International schools: Beijing Chaoyang, Beijing Hai Dian, Beijing da xing, and Beijing shun yi. Their names are Daystar Academy, Keystone Academy, Beijing Royal School, DeHong International Chinese School, International Department of Renmin University High School, International Department of Beijing University of Foreign Chinese, Beijing World Youth Academy, and KaiWen Academy, HD Beijing School.

The reasons why International schools in Beijing can be the representative of China. The reasons are as follows:

1. International schools in Beijing usually adopt internationalized education systems and curricula, such as the International Baccalaureate (IB) curriculum and the American high school curriculum, which are widely recognized and accepted worldwide. This enables these schools to provide high-quality education that fosters students' global perspectives, cross-cultural communication skills, and innovative thinking.

2. international schools in Beijing can provide students with a multicultural learning environment for developing their international awareness and inclusive thinking to support China's politics, economics, and culture.

3. International schools in Beijing have teachers who have rich teaching experience and cross-cultural backgrounds and have a high reputation in the field of international education.

4. International schools in Beijing place a strong emphasis on both academic achievement and whole-person development, offering a variety of extracurricular activities and community service programs to help students develop leadership skills and a sense of social responsibility.

The researchers designed the sample size by Krejcie and Morgan's table (1970), at 95% confidence, the samples were 384. However, International schoolteachers were willing to present their views to 404 teachers. After that, the researchers selected them by simple random sampling technique.

To collect data from 404 samples, the researchers designed to use the 5-rating scale questionnaire to question their views about the important competencies.

Research Techniques and Instruments

Methods/ techniques/ instruments and targets for this research were.

APP (iFLYTEK hear): A Chinese technology company specializing in artificial intelligence (AI), speech recognition, natural language processing, and related technologies. One of the notable applications is the "iFLYTEK Voice Input" app, which is often referred to as the "iFLYTEK hear" app in English. This app was used for interviewing eight teachers from eight International schools in Beijing.

While behavioral questionnaire, it was used for collecting data that be specific information about teachers' views to understand the actions, thoughts, emotions, and motivations that were involved in the behavior under investigation. Specific closed-ended questions: used to seek to understand the context in which the behavior occurred, including environmental factors, emotions, triggers, actions taken, decisions made, and the thought processes of any relevant background information.

Data Collection

The researchers designed sample size under the probability principle. The 404 teachers, most of whom are female (267 teachers or 66.10%) and Chinese people (342 teachers or 84.70%). Educational degree is undergraduate (242 teachers or 59.90%) the most, and they have teaching experience of 5-10 years (135 teachers or 33.40%) and more than 10 years 109 teachers or 27.00%) orderly in elementary schools at Beijing Chaoyang (107 teachers or 26.50%), Beijing Hai Dian (106 teachers or 26.20%), Beijing da Xing (98 teachers or 24.30%), and Beijing Shun Yi (93 teachers or 23.00%), orderly. To better investigate the competency profiles of teachers

in International schools and to better investigate the competency characteristics of teachers in

bilingual schools. All details were in the Table 2.

Table 2

Basic Data from 404 teachers, representatives. (Conts.)

	Basic Data	Frequency	Percentage
Gender	male	137	33.90
	female	267	66.10
Nationality	Chinese	342	84.70
	foreigner	62	15.30
Educational Degree	undergraduate	242	59.90
	Master	134	33.20
	doctor	28	6.90
Teaching Experience	1-3 years	54	13.40
	3-5 years	106	26.20
	5-10 years	135	33.40
	More than 10 years	109	27.00
Teaching Level	elementary school	278	68.80
	secondary school	126	31.20
Location of the schools	Beijing Chaoyang	107	26.50
	Beijing Hai Dian	106	26.20
	Beijing da xing	98	24.30
	Beijing shun yi	93	23.00

Statistical Analysis

The researchers collected data from 40- sub-variables. For interpretation, the researchers used the criteria for interpretation of the competency model as below.

1.00-1.80 = Not at all important.

1.81-2.60 = Low importance.

2.61-3.40 = Neutral.

3.41-4.20 = Moderately important.

4.21-5.00 = Extremely important.

So, the researchers used descriptive statistics for analyzing data: frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson' product Moment Correlation Coefficient

Research Results

To establish an applicable competency for teachers in International schools, this research pointed at the four competencies aspects: core competency, management competency, teacher competency, and teaching competency. They were tested by 404 schoolteachers and found that all 4 competencies cannot be deleted. They are important competencies that have a high reliability of 94.90%. If each competency has been deleted, the confidence percentage will be decreased.

Inter-item correlation and Cronbach's Alpha if Item deleted pointed that an applicable

competency for teachers in International schools in China should consist of 4 competencies: core competency, management competency, teacher competency, and teaching competency. Besides, the researchers tested to delete each

competency, and the result showed that all 4 competencies cannot be deleted. They are important competencies that have a high reliability of 94.90%. If each competency has been deleted, the confidence percentage will be decreased. (Table 3)

Table 3

Competency Model's Components

Competency Model	Mean	SD	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Core competency	3.47	.796	.845	.943
Management competency	3.47	.822	.850	.942
Teacher competency	3.47	.744	.897	.927
Teaching competency	3.45	.725	.924	.920
Cronbach's Alpha = 0.949			N of Items = 4	

Besides, the researchers tested the 4-component correlation, it found that at 0.01 statistically significant, the Core competency correlated with management competency equaled 0.746. The Core competency correlated with teacher competency equaled 0.828. The Core competency correlated with teaching competency

equaled 0.836. The management competency correlated with teacher competency equaled 0.814. The management competency correlated with teaching competency equaled 0.861. Teacher competency correlated with teaching competency equaled 0.878. (Table 4)

Table 4

Correlation of each competency

Correlation of 4 competencies		Competency			
		Core	Management	Teacher	Teaching
Core competency	Pearson Correlation	1	.746**	.828**	.836**
	Sig. (2-tailed)		.000	.000	.000
Management competency	Pearson Correlation		1	.814**	.861**
	Sig. (2-tailed)			.000	.000
Teacher competency	Pearson Correlation			1	.878**
	Sig. (2-tailed)				.000
Teaching competency	Pearson Correlation				1
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000
N		404	404	404	404

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

All 4 competencies are important for international schoolteachers in China, especially the teacher competency. But for the Core competency consists of the service mind of the teacher, teachers' teamwork, teachers' integrity, teachers' expertise, and teachers' flexibility. Especially, the service mind of the teacher which

points to pressure on students such as to reach a high standard requires students, to strive for success, to treat students' problems and conflicts fairly, or to pay attention to the learning habits of students in the classroom, all sub-competences they are just in the neutral important level. (Table 5)

Table 5

Conclusion Table for competency model of international schools' teachers

4 competencies of Competency model	No. of sub-competences	Number (%)	
		moderately important level	neutral level
Core competency	7 (100%)	5 (71.42%)	2 (28.58%)
Management competency	6 (100%)	5 (83.33%)	1 (16.67%)
Teacher competency	14 (100%)	14 (100%)	-
Teaching competency	13 (100%)	11 (84.61%)	2 (15.39%)

This meant that International school teachers should pay attention to all 4 competencies and for the Core component of teachers, teachers should attend to teachers

'themselves first: the service mind of the teacher, teachers' teamwork, teachers' integrity, teachers' expertise, and teachers' flexibility.

Discussion

After the most recent curriculum reform in China in 2000, there has been an increasing interest in discussing teacher competence, including how it relates to the new requirements of the reformed curriculum and the development of the construct and its features. Nowadays, a teacher's competencies become the main point. The research results pointed that teachers' competencies in International schools in China should compose of 4 competencies: 40 sub-competencies divided into 34 moderately important and 6 naturally important sub-competencies. Importantly, International school teachers should focus on teaching more than controlling the personal standards of the students, as follows.

Core competency: the service mind of the teacher, teachers' teamwork, teachers' integrity, teachers' expertise, and teachers' flexibility.

Management competency: Decision making and problem solving, Change management, performance management, coaching.

Teacher competency: Knowledge, training, digital, teaching

Teaching competency: Communication (value- culture-digital), motivation, coordination, planning & follow up, negotiation & problem solving, analytical skill, self-confidence, counseling skill.

Theoretically, this competency model for international schoolteachers in China must be used in all 4 main-competencies. To

establish an applicable competency for teachers in International schools for setting the points of human resource work and educational business, these competencies must be constructed in the school's plan. Competency modeling of teachers in International schools is a structured approach to identifying and defining the key competencies, skills, and attributes that teachers need to excel in the unique environment of international education. These competencies go beyond subject knowledge and general teaching skills to address the specific challenges and expectations associated with teaching International schools. Here are some of the key competencies that are often considered in competency modeling for teachers in International schools: All 4 competences are important for international schoolteachers in China. International schoolteachers should pay attention to all 4 competences and for the Core component of teachers, teachers should attend to teachers 'themselves first: the service mind of the teacher, teachers' teamwork, teachers' integrity, teachers' expertise, and teachers' flexibility.

Discussion Aspect: Why do international schoolteachers in China have to remind themselves first with all 4 competencies?

Discussion: China is home to over 900 international schools (primarily British and North American). Some are dodgy institutions infamous for hiring inexperienced and hapless foreigners. INTA Education. (2023). Then a lot of international schools in China try to find a suitable competency model. In China attention, international schoolteachers must remind themselves of their Core competence first, especially they must.

1. Be culturally sensitive and able to work effectively with students from diverse backgrounds. This includes an understanding of different cultural

norms, customs, and values.

2. Have global mindedness, an understanding of international affairs, and an ability to incorporate global perspectives into teaching are important competencies. And have Intercultural communication.

3. Have a high level of proficiency in the language used for teaching to ensure effective communication with students and colleagues.

4. Follow specific curricula like the IB program. (International Baccalaureate (IB) or Other Curriculum Expertise). (Teach Lambeth. 2023).

5. Be adaptable and able to accommodate students and should be able to effectively engage with parents and the local community, recognizing the importance of collaboration and partnerships in the international school context.

6. Be skilled in differentiating instruction to meet the needs of students with varying language proficiencies, learning styles, and educational backgrounds. Proficiency in using educational technology, to facilitate online learning, communication, and collaboration in an International school environment. (Miriam Cents-Boonstra, Anna Lichtwarck-Aschoff, Eddie Denessen, Nathalie Aeltermann, and Leen Haerens 2020).

In conclusion, an international school teachers' competencies can help schools in recruiting, training, and evaluating teachers in international schools. It ensures that educators have the skills and qualities needed to succeed in an environment where students come from a wide range of cultural backgrounds and educational experiences. It also aligns with the mission and goals of the school, which often focus on preparing students for a globalized world. (Boyatzis, R.E. 1982)

Conversely, well-established, and universally understood competencies may require less elaboration. This research was backed up by an application to recruitment practices, talent management, training, and performance assessment. (Valamis,2023) and other concepts: Concept of Donald Schön, emphasizes and encourages teachers to continually examine and adjust their practices based on their own experiences and feedback., international education standards and local Chinese educational regulations, the Council of International Schools (CIS) or the Western Association of Schools and Colleges (WASC). The construct of each competence is not equal.

Suggestions

The scope of this research focused on the establishment and applicable competency for teachers in International schools for setting the points of human resource work and educational business of the International schools in China. Many circumstances make international schoolteachers focus on encouraging student initiative and creativity; however, the schoolteachers have to do these.

1. 21st Century Skills Emphasis: to prepare students for a rapidly changing global landscape.
2. Student-Centered Learning: to let students take an active role in their education.
3. Global Citizenship Education: to foster initiative and creativity and support

students in becoming independent thinkers and problem-solvers, essential qualities for global citizens.

4. Diverse Learning Styles: to explore topics in ways that resonate with students' strengths and interests.

5. To prepare for Higher Education and Careers

6. To adapt at Multiple Curricula: flexibility in adapting to different educational frameworks and approaches.

7. Cultural Sensitivity: to allow students to bring their unique perspectives and creativity into the learning process, creating a more inclusive and culturally sensitive educational environment.

8. Life-Long Learning Focus: to help students to continue seeking knowledge and adapting to new challenges beyond the classroom.

All in all, competency modeling of teachers in International schools in China can be able to model at 34-40 sub-competencies of 4 component competencies. All competencies cannot be deleted. They are important competencies that have a high reliability of 94.90%. If each competency has been deleted, the confidence percentage will be decreased. However, the confidence percentage will be increased if teachers do not strictly control 6 sub-competency characteristics at a neutral important level because all 6 are teachers' competency, not students' competency.

References

- Boyatzis, R. E. (1982). *The competent manager: A model for effective performance*. New York: John Wiley & Sons.
- Cents-Boonstra, M., Lichtwarck-Aschoff, A., Denessen, E., Aelterman, N., & Haerens, L. (2020). *Fostering student engagement with motivating teaching: An observation study of teacher and student behaviors*. Retrieved from <https://www.tandfonline.com/>
- Hongyan, L. (2003). *Bamboo sprouts after the rain: The history of University student environmental associations in China*. Retrieved from <https://www.wilsoncenter.org/publication/ces-6-feature-article-pp-55-66>.
- INTA Education. (2023). *Requirements for teaching in China*. Retrieved from <https://inta-edu.com/requirements-for-teaching-in-china/>
- Jingxia, L. (2018). Construction of “Double-Teachers” Teacher competency model in higher vocational colleges in ethnic minority areas: A case study of Guangxi. *Master’s e-journal publication information, 2*,
- Jianhua, L. (2012). Construction and assessment of competency model for secondary School teachers. *Master’s e-journal publication information, 06*,
- Jianping, X., & Houcan, Z. (2006). Competencies model of primary and secondary School teachers: Interview research on a behavioral event. *Educational research, 1*, 57-61.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement small-sample techniques the NEA research bulletin, 38*,
- Liming, L. (2008). Preliminary construction of Teacher competency model in shanghai high School. *Master’s e-journal publication information, 01*,
- Mc Clelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for “Intelligence”. *American psychologist, 28*, 1-14.
- Peng, C. (2009). Research on the construction and application of competency characteristic model for primary School teachers. *Master’s e-Journal publication information, 9*,
- Teach Lambeth. (2023). Retrieved from <https://teachlambeth.com/nqt-year/>
- Valamis. (2023). *Valamis continued growth on the gridtm for learning system*. Retrieved from <https://learningnews.com/news/valamis/2023>.
- Wanlin, Q. (2019). Research on the construction and validation of competency characteristics model for secondary vocational Chinese teachers. *Master’s e-journal publication information, 01*,
- Wenjun, Y. (2013). Research on the construction and validation of competency characteristics model for primary School Homeroom teachers. *Master’s e-journal publication information, 05*,
- Yanqin, H. (2008). Research on the construction of the general competency model of “Double-Teacher” Teachers in higher vocational education. *Master’s e-Journal publication Information, 11*,
- Zhengliang, G. (2014). Evaluation of the current situation of the competency of foreign teachers in colleges and University. *Master’s e-Journal publication information, 049*,
- Zhang, J. (2021). *Exploration of the realm of literary signs: Method and criticism*. Beijing: Peking University Press. ISBN: 978-7-301-32159-1.

Zhang, J. (2021). An empirical study on the teaching competency of primary School teachers. *Master's e-journal publication information, 08,*

Zheng, X. (2015). Research on the construction and application of competency characteristics model for high School english teachers. *Master's e-journal publication information, 02,*

การพัฒนาารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ สู่ศตวรรษที่ 21
ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส จังหวัดเพชรบุรี

The Development of Administrative Model to Promote Competency in
Learning Management Toward The 21st Century of Teachers at
Tessaban 3 Chumchonwatjantrawas School
Phetchaburi Province

รัชณี พันออก

Ratchanee Phunood

โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส

Tessaban 3 Chumchonwatjantrawas School

Received: December 21, 2023

Revised: January 24, 2024

Accepted: January 26, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส และ (2) ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ครู และนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส ในปีการศึกษา 2564 จำแนกเป็นครูกลุ่มอ้างอิง จำนวน 4 คน ครูผู้สอนจำนวน 25 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จำนวน 148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบประเมินและประเด็นการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่า t-test แบบ Dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร 7 ขั้นตอน โดยมีเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ 2) ผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งมีสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับสูง และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของครู ในระดับมากที่สุด และมีผลการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร; สมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ สู่ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purposes of this action research were to develop an administrative model to promote competency and to evaluate the use of an administrative model to promote competency in learning management toward the 21st century of teachers at Tessaban 3 Chumchonwatjantrawas School. The target group for this research was teachers and students of Tessaban 3 Chumchonwatjantrawas School in the academic year 2021. The tools used in this research included: document analysis, tests, questionnaires, and group discussion. Data analysis statistics were percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD), dependent t-test and content analysis. The results of this research were found that 1) the administrative model to promote the competency in learning management for the 21st century of teachers at Tessaban 3 Chumchonwatjantrawas School, consisting of a 7-step administrative process with conditions for applying the model, 2) the result of using the management model was shown that teachers had higher knowledge and understanding after using it than before using it, at a statistical significance of .01, as well as having the ability to manage learning at a high level and were satisfied at the highest level. Students are satisfied with teachers' learning arrangements at the highest level and had higher learning outcomes after using the model than before using it, statistically significant at the .01 level.

Keywords: Learning Management Model; Competency in Learning Management in The 21st century

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงเวลาที่ทำนายความสามารถของมนุษย์ เพราะเป็นยุคที่โลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งแนวทางการศึกษาทั่วโลกต่างก้าวพ้นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็นการเรียนรู้ในแบบกระบวนทัศน์ใหม่ เรียกได้ว่าเป็นการจัดการศึกษายุคฐานแห่งเทคโนโลยี หรือ Technology Based Paradigm (Martin, 2010) ด้วยสภาพการณ์ดังกล่าวจึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งในการพัฒนาเยาวชนให้บรรลุตามเป้าหมายแห่งศตวรรษที่ 21 บทบาทสำคัญอยู่ที่การจัดการเรียนการสอนของครูที่จะต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่เน้นคุณลักษณะเชิงวิพากษ์ (Critical Attributed) เชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ยึดโครงการเป็นฐาน (project based) และขับเคลื่อนด้วยการวิจัย (Research driven) เชื่อมโยงท้องถิ่นเข้ากับภาคประเทศและโลก (Narissara Bunsat, 2020)

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติ ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ 3R 7C กล่าวคือ 3R ได้แก่ 1. Reading (อ่านออก) 2. (W) Riting (เขียนได้) 3. (A) Rithmetics (คิดเลขเป็น) และ 7C ได้แก่ 1. Critical thinking & problem solving (ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการแก้ปัญหา) 2. Creativity & innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) 3. Cross-cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์) 4. Collaboration, teamwork & leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ และภาวะผู้นำ)

5. Communications, information & media literacy) (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ)
6. Computing & ICT literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) 7. Career & learning skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้) (Suthat Sangkaphan, 2014)

ปัญหาสำคัญของการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส คือขาดการบริหารในเชิงการสนับสนุนส่งเสริมและกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขาดบุคคลที่มีความรู้และทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ที่จะคอยแนะนำและกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด (Tessaban 3 Chumchonwatjantrawas School, 2020) จากสภาพความต้องการและจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ สภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครู และด้านการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาสทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส และมีหน้าที่รับผิดชอบงานพัฒนาบุคลากรครู สนใจศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส ให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจากการศึกษารูปแบบและวิธีการบริหารแบบต่าง ๆ พบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีจุดเด่นและจุดด้อยแตกต่างกันไป การจะนำมาใช้เพื่อช่วยครูในการพัฒนาวิชาชีพที่ส่งผลในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน ดังนั้น รูปแบบการบริหารที่จะพัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงต้องเป็นรูปแบบที่จะต้องพัฒนาหรือสร้างความตระหนักต่อการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ก่อน ในขณะที่เดียวกันในแต่ละระดับชั้นเรียนจะต้องมีครูที่มีความรู้ความสามารถเป็นเป็นที่เชื่อถือ ศรัทธา ซึ่งจะทำหน้าที่ให้ความรู้ แนะนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 รวมถึงกำกับติดตามไปในขณะเดียวกัน เมื่อครูเกิดความตระหนักต่อการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 และมีกลุ่มบุคคลคอยให้คำปรึกษา แนะนำ (ครูกลุ่มอ้างอิง) ครูจะมีความตั้งใจในการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 จนเกิดการปฏิบัติที่ยั่งยืน และส่งผลต่อ

คุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนาแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาสจึงตั้งอยู่บนรากฐานการคิดที่แตกต่างจากเดิม คือ การยึดหลักการ แนวคิด ในการสร้างความตระหนักในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 และสร้างครูกลุ่มอ้างอิงให้ครูคล้อยตามในการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างมาก สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของไทยในยุคปัจจุบันที่ต้องการครูผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่องานที่ทำและเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาครูด้วยกัน ประกอบกับแรงจูงใจในความต้องการในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพ ความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพของครู รวมทั้งปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน การใช้วิธีการบริหารที่มีการสร้างความตระหนักและการพัฒนาครูกลุ่มอ้างอิง เกิดแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่หลากหลายและสร้างสรรค์ น่าจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อครูและต่อสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

การพัฒนาแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครู มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครู
2. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครู ด้วยวิธีการ ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครู ระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21

2.2 ประเมินสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครูหลังการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21

2.3 ประเมิน ความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21

2.4 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครู

2.5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ระหว่าง ก่อน และหลังการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

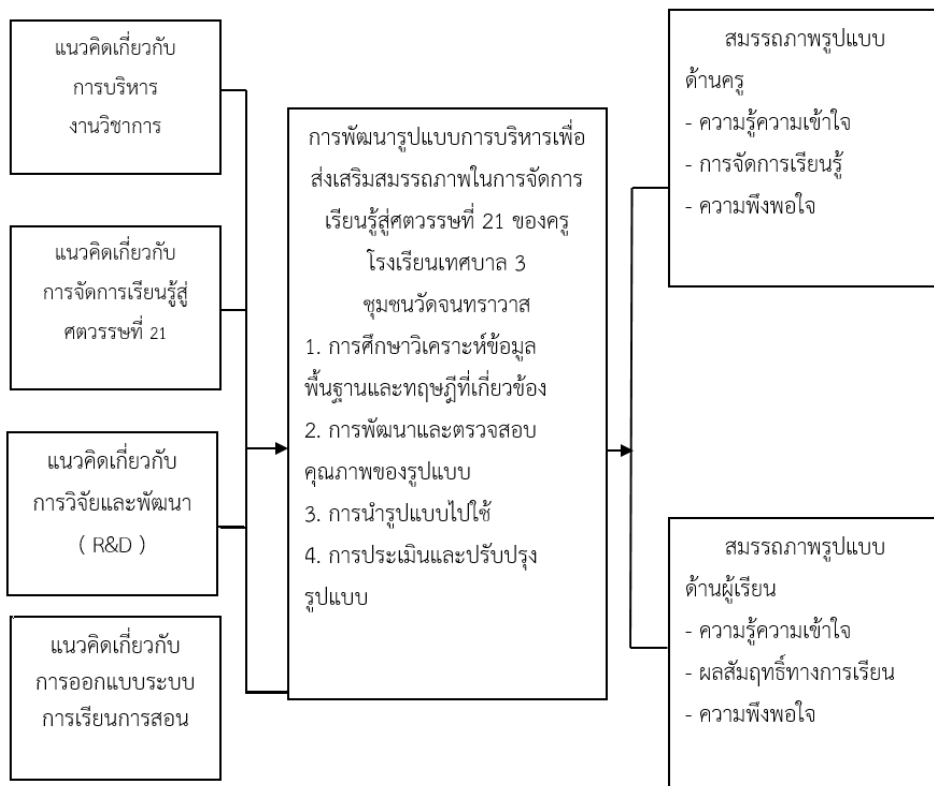
จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ด้านการบริหาร พบว่า การออกแบบและพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ด้วยวิธีการเชิงระบบ (System Approach) ในการดำเนินทั้งกระบวนการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการพัฒนาครูอย่างชัดเจน ซึ่งวิธีการเชิงระบบมีหลายวิธีด้วยกัน ผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการเชิงระบบที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการบริหาร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาสโดยผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดของกระบวนการออกแบบระบบการเรียนการสอนของนักวิชาการต่าง ๆ และสังเคราะห์องค์ประกอบกระบวนการสัมพันธ์กันทั้งระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงได้นำขั้นตอนการออกแบบระบบการเรียนการสอน (Instructional System Design) มาใช้ออกแบบและพัฒนารูปแบบการบริหารโดยการประยุกต์ใช้วิธีการออกแบบการเรียนการสอน ADDIE Model ตามแนวคิดของ Kevin Kruse (2008) ร่วมกับกรอบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มาพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครู ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการบริหารของรูปแบบ และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

ดังปรากฏรายละเอียด ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

การพัฒนาารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูมีสมมติฐานของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูก่อนและหลังการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน

2. ความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ สู่ศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน

4. ความพึงพอใจของนักเรียนหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส มีขั้นตอนในการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (Analysis) = การวิจัย Research1 (R₁) : การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและการพัฒนา (Design and Development) = การพัฒนา Development1 (D₁) : การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ (Implementation) = การวิจัย Research2 (R₂) : การนำรูปแบบไปใช้

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล (Evaluation) = การพัฒนา Development2 (D₂) : การประเมินและปรับปรุงรูปแบบ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ครู และนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส ในปีการศึกษา 2564 จำแนกเป็นครูกลุ่มอ้างอิงคือครูที่มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างดี

และเป็นครูที่เป็นที่ยอมรับ เชื่อถือ ศรัทธา ทั้งในเรื่องการจัดการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 และการปฏิบัติตนในการเป็นกัลยาณมิตรที่ดีของครู ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกของครูในระดับชั้นเรียนนั้น ๆ จำนวน 4 คน ครูผู้สอนโดยการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากเกณฑ์การมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ อย่างน้อย 10 ขึ้นไป จำนวน 25 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จำนวน 148 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของครู รายละเอียดดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 4 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21

ฉบับที่ 2 แบบประเมินความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส

2. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของครูได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ไปประเมินครู จำนวน 25 คน ก่อนดำเนินการใช้รูปแบบ

2. นำรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครู ไปใช้ตามรายละเอียดที่กำหนดไว้

3. หลังการใช้แบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครู ประเมินผลด้วยแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ครูจำนวน 25 คน อีกครั้ง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t - test) แบบ Dependent และค่าร้อยละ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 โดยใช้ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 โดยใช้ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ การบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครู โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้ค่า t-test แบบ Dependent

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาสสุรพล การวิจัยได้ ดังนี้

การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ โดยเน้นการสร้างความตระหนัก และบุคคลอ้างอิงให้ครูคล้อยตามในการปฏิบัติงาน ย่อมทำให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูและยกระดับคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการบริหาร 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมายการบริหารที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ (Win) ดำเนินการ

โดยผู้บริหารสร้างแรงจูงใจให้ครูทุกคนร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนางานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ ขั้นที่ 2 สร้างให้ครูเกิดความตระหนัก (Awareness) ดำเนินการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครู โดยให้ครูศึกษาหลักการ แนวคิด นโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของหน่วยงานทางการศึกษา ต่าง ๆ และศึกษาถึงแนวคิดหลักการ ในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 และดำเนินการให้ครูได้

วิเคราะห์วิจารณ์ถึงคุณค่าความสำคัญและผลที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามความต้องการของสังคมไทยและสังคมโลกในปัจจุบัน ขั้นที่ 3 พัฒนาทีมด้วยความรักและเข้มแข็ง (Teamwork) โดยเริ่มจากการสร้างครุกลุ่มอ้างอิง ดำเนินการพัฒนาครุกลุ่มอ้างอิงด้านการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 โดยให้ครูแต่ละระดับชั้นเรียนคัดเลือกครูที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 และเป็นครูที่เป็นที่ยอมรับนับถือ ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติในระดับชั้นละ 1 คน และดำเนินการพัฒนาครุกลุ่มอ้างอิง ให้มีความรู้และทักษะด้านการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างดี รวมทั้งเสริมสร้างเทคนิคในการถ่ายทอด เทคนิคในการกำกับติดตาม และทักษะทางสังคมให้เกิดความชำนาญ ขั้นที่ 4 เสริมแรงด้วยความคิดสร้างสรรค์ (Creative) ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินการพัฒนาให้ครูจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 โดยครูใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินการ 4 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 Design ดำเนินการให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวศตวรรษที่ 21 ขั้นที่ 2 Development ดำเนินการให้ครูปรับปรุงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวศตวรรษที่ 21 ขั้นที่ 3 Implementation ดำเนินการให้ครูนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามแนวศตวรรษที่ 21 ไปทดลองใช้ ขั้นที่ 4 Evaluation ดำเนินการให้ครูประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวศตวรรษที่ 21 ขั้นที่ 5 โดยมุ่งมั่นทำงานอย่างเต็มที่ (Heartily) ใช้การสังเกตและการสะท้อนผลดำเนินการให้ครุกลุ่มอ้างอิงและครูผู้สอนร่วมกันสังเกตและสะท้อนผลในการดำเนินการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 โดยดำเนินการสังเกตและสะท้อนผลทั้ง 4 ขั้นตอน ของการดำเนินการพัฒนาอย่างเต็มกำลังความสามารถ ขั้นที่ 6 มีเจตคติที่ดีในการพัฒนา (Attitude) สร้างเจตคติที่ดีในการพัฒนา โดยให้มีการประเมินผลและปรับปรุง ดำเนินการให้ครุกลุ่มอ้างอิง ครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ และผู้วิจัยได้นำเสนอผลการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และผลลัพธ์ที่ได้และให้มีการเสนอแนะอย่างกล้าหาญมิตร เพื่อการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูแต่ละระดับชั้น ขั้นที่ 7 ขยายผลต่อทุกภาคเครือข่าย (Network) ดำเนินการให้ครูผู้สอนที่มีผลงานการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ได้นำเสนอผลงานต่อเพื่อนครู ต่อสถานศึกษาอื่น และต่อหน่วยงานที่เป็นภาคี

เครือข่ายทางวิชาการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และได้กำหนดเงื่อนไขการนำรูปแบบการบริหาร ไปใช้ ดังนี้ 1) ครูมีความตระหนักในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 2) ครูกลุ่มอ้างอิงจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 และเป็นบุคคลที่ครูมีความเชื่อมั่นศรัทธาในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน 3) ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 4) ผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุนส่งเสริมครุกลุ่มอ้างอิงให้มีสมรรถภาพในการส่งเสริมพัฒนาและกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครู

ผลการตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎีความเป็นไปได้ และความสอดคล้องของรูปแบบ การบริหาร เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี มีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ ระหว่าง 0.80-1.00 ความเป็นไปได้ของรูปแบบ มีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ ระหว่าง 0.80-1.00 และความสอดคล้องของรูปแบบมีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ ระหว่าง 0.80-1.00 แสดงว่าขั้นตอนการพัฒนารูปแบบมีกระบวนการที่เป็นระบบ มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันทุกองค์ประกอบ ซึ่งก็คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ที่คาดหวัง

1. ผลการนำรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย สรุปได้ ดังนี้

1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูผู้รับ การบริหารตามรูปแบบการบริหาร เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 พบว่า ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ครูผู้รับการบริหารตามรูปแบบ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่กำหนดไว้ โดยหลังจากใช้รูปแบบการบริหารมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการบริหาร

1.2 ผลการประเมินสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูผู้รับการบริหารตามรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 พบว่าครูมีสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่

ศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก (ร้อยละ 85.12)

1.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบ หลังการใช้รูปแบบการบริหาร พบว่า โดยภาพรวมครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ของครูในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.95$, $SD=.14$)

1.3.1 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อองค์ประกอบของรูปแบบ พบว่าโดยภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.94$, $SD=.16$) โดยมีความพึงพอใจเป็น อันดับที่ 1 คือ กระบวนการบริหาร 7 ขั้นตอน มีความชัดเจน เหมาะสม และสัมพันธ์กัน องค์ประกอบของรูปแบบมีความชัดเจน และเป็นระบบ ($\bar{X}=5.00$, $SD=.00$) รองลงมาได้แก่ เงื่อนไขการนำไปใช้มีความเหมาะสม และกระบวนการบริหารและเงื่อนไขการนำไปใช้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน ($\bar{X}=4.94$, $SD=.18$)

1.3.2 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.95$, $SD=.14$) โดยมีความพึงพอใจเป็นอันดับที่ 1 คือ ขั้นสร้างความตระหนัก (Awareness) เป็นขั้นที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ขั้นโดยมุ่งมั่นทำงานอย่างเต็มที่ (Heartily) เป็นขั้นที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ขั้นมีเจตคติที่ดีในการพัฒนา (Attitude) เป็นขั้นที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ขั้นกำหนดเป้าหมายการบริหารที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ (Win) เป็นขั้นที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ($\bar{X}=5.00$, $SD=.00$) รองลงมาคือ ขั้นเสริมแรงด้วยความคิดสร้างสรรค์ (Creative) เป็นขั้นที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและขั้นการขยายผลต่อทุกภาคีเครือข่าย (Network) เป็นขั้นที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ($\bar{X}=4.94$, $SD=.13$) และ ($\bar{X}=4.89$, $SD=.13$) ตามลำดับ)

1.3.3 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อผลของการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.95$, $SD=.13$) โดยมีความพึงพอใจเป็นอันดับที่ 1 คือช่วยให้ครูได้จัดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนอย่างจริงจัง ช่วยให้ครูได้พัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 อันเป็นบทบาทสำคัญในวิชาชีพของครูยุคใหม่ ช่วยให้บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับยุคสมัย ($\bar{X}=5.00$, $SD=.00$) รองลงมา คือ ช่วยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ

ผู้เรียนด้านทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความเข้าใจในปัญหาและตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ช่วยให้บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับยุคสมัย ($\bar{X}=4.94$, $SD=.13$) และ ($\bar{X}=4.89$, $SD=.16$) ตามลำดับ)

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้รับการบริหารตามรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.91$, $SD=.14$) โดยมีความพึงพอใจเป็นอันดับ 1 คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.94$, $SD=.14$) รองลงมา คือ ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติ และด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ($\bar{X}=4.92$, $SD=.10$) และ ($\bar{X}=4.89$, $SD=.14$) ตามลำดับ)

3. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า ทุกวิชาทุกระดับชั้น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ของครู พัฒนาขึ้น โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 พัฒนาขึ้น

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ของครู โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส ผู้วิจัย อภิปรายผลจากข้อค้นพบตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาสมีชื่อว่า วัดจันทร์ (WATCHAN Model) มีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ คือ การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการสร้างความรู้ความตระหนัก และบุคคลอ้างอิงให้ครูคล้อยตามในการปฏิบัติงาน ย่อมทำให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ของครูและยกระดับคุณภาพผู้เรียน ผลการตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎีความเป็นไปได้ และความสอดคล้องของรูปแบบ

โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี มีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ ระหว่าง 0.80-1.00 ความเป็นไปได้ของรูปแบบ มีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ ระหว่าง 0.80-1.00 และความสอดคล้องของรูปแบบ มีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ ระหว่าง 0.80-1.00 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบการบริหารได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครู ที่ชัดเจนและเป็นระบบ โดยผู้วิจัยพัฒนามาจากแนวคิดการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผสมผสานกับแนวคิดการออกแบบระบบการเรียนการสอน ADDIE Model ของ Kevin Kruse (2008) ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร นำมาออกแบบและพัฒนาด้วยวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการออกแบบเชิงระบบของ Thitsana Khaemmanee (2017) ; Ekawit Kaewpradit (2002) ; และ Kevin Kruse (2008) ได้กล่าวถึงการออกแบบเชิงระบบ หากเริ่มต้นพัฒนาจากขั้นการวิเคราะห์สภาพที่แท้จริง เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงนโยบาย เป้าหมายและสภาพบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่คาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้น จะนำไปสู่การศึกษาปัญหา ความต้องการและจุดบกพร่องต่าง ๆ เพื่อระบุเป้าหมายและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ในการพัฒนาที่ชัดเจน สอดคล้องกับ Watchara Laoreandee (2017) ที่กล่าวว่า การกำหนดจุดหมายได้ชัดเจนเท่าใด ยิ่งทำให้มองเห็นแนวทางปฏิบัติและเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะงานบริหารวิชาการซึ่งเป็นงานที่ปฏิบัติร่วมกับครูเพื่อให้ส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรง และสอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce, Weil and Calhoun (2004) ที่ว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยพื้นฐานของความเชื่อ/ที่มาของรูปแบบการสอน (Orientation to the Model) ประกอบด้วยทฤษฎี/แนวคิด (Theories/Concepts) หลักการ (Principles) เป้าหมาย (Goal) เงื่อนไขหรือข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) หลักการสำคัญ (Major Concepts) ที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Bardo และ Hartman (1982) ที่ได้นำเสนอว่า รูปแบบมีความสำคัญ เป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยเป็นการแสดงโครงสร้าง

ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันของหน่วยต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ในเชิงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลอย่างกระชับภายใต้หลักการอย่างมีระบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Smart Thimnak (2010) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและข้อมูลที่เกี่ยวข้องมีความสอดคล้องกับหลักวิชาการของการนิเทศการสอน มีความสอดคล้องกับบริบทและความพร้อมของโรงเรียน มีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกันของแต่ละขั้นตอน มีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการ มีความสอดคล้องกับเครื่องมือที่ใช้ สามารถนำไปใช้จริงในภาคปฏิบัติ ผลการนำรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้ผลสรุปและนำไปสู่การอภิปราย ตามลำดับ ดังนี้

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูผู้รับการบริหารตามรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 พบว่า ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลังการใช้รูปแบบการบริหาร ยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้รับการบริหารตามรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญที่มีวิธีการฝึกอบรม ที่เป็นขั้นตอน มีการบรรยาย สาธิต ฝึกปฏิบัติ และให้ข้อมูลย้อนกลับ เข้าใจง่าย ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 มีการฝึกปฏิบัติในการออกแบบและวางแผน และการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 สาธิตการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ระหว่างการฝึกปฏิบัติมีการดูแล ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดจากครูกลุ่มอ้างอิง ประกอบกับในกระบวนการบริหารตามรูปแบบ มีขั้นตอนการให้ศึกษาความรู้ (Information) เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ทั้งการทบทวน และให้ความรู้เสริมเติมเต็ม แนวปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจนส่งผลให้ครูมีความ

รู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 หลังการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 สูงขึ้น ซึ่ง Glickman Gordon and Ross Gordon (2001) ได้สรุปเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ว่า ความพร้อมที่จะเรียนรู้ของผู้ใหญ่มีอิทธิพลจากความต้องการที่จะแก้ปัญหาชีวิตจริง ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานที่ต้องพัฒนาตนเองด้วย และ Watchara Laoreandee (2017) ได้เขียนสรุปไว้อย่างน่าสนใจว่าครูส่วนใหญ่กำลังพัฒนาวิชาชีพของตนอย่างต่อเนื่อง โดยการเป็นครุณักวิจัยเป็นครูยุคใหม่ที่ใช้ห้องเรียนที่ตนเองสอนเป็นห้องทดลองครูกำลังเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงานร่วมกับนักเรียนของตนเอง โดยมองห้องเรียนอย่างเป็นระบบด้วยการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนและสอดคล้องกับผลวิจัยของ Gilmer (1966) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาครุวิทยาสาสตร์ในระดับประถมศึกษา จากผลการวิจัย พบว่าจากการที่ครูได้ทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนควบคู่กับการช่วยเหลือ แนะนำจากเพื่อนหรือผู้ที่ทำหน้าที่ช่วยสังเกต บันทึกพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอน ทำให้ครูเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทชั้นเรียนของตนเอง และรู้จักนักเรียนดีขึ้น จึงส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 สูงขึ้น

3. สมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส ที่รับการบริหารตามรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก (ร้อยละ 85.12) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 และยังพบอีกว่าครูมีความสามารถในการออกแบบและวางแผนการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับสูงมาก (ร้อยละ 86.53) ส่วนความสามารถในการดำเนินการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 83.00) ส่งผลให้ครูมีความตั้งใจที่จะศึกษาความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 และนำไปสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับ Bennis and Chin (1969) ที่ได้เสนอยุทธวิธีทั่วไปของการเปลี่ยนแปลงไว้ 3 ยุทธวิธี คือ 1) ยุทธวิธีการใช้หลักเหตุผล และข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีความเชื่อว่า มนุษย์จะให้ความสนใจของตนเองให้ปรากฏชัดเจนได้ การเปลี่ยนแปลง จึงเกิดขึ้นจากการที่ตัวบุคคลกลุ่มบุคคลรู้สึกตัวตนเองมีความประสงค์และเห็นว่า มีผลดีตามความสนใจของตนเอง 2) ยุทธวิธีการให้การศึกษา

ใหม่หรือความรู้ใหม่ โดยมีความเชื่อว่า มนุษย์มีแรงจูงใจที่แตกต่างกัน ยึดความเป็นเหตุผลและความฉลาดของมนุษย์ โดยที่แบบแผนการปฏิบัติใด ๆ จะได้รับการสนับสนุน หรือเป็นผลจาก บรรทัดฐานของสังคมที่บุคคลนั้นยอมรับและยึดเป็นแนวปฏิบัติ และ 3) ยุทธวิธีการใช้อำนาจและการควบคุม กล่าวคือ เป็นการใช้อิทธิพลของตำแหน่งหน้าที่ และใช้ข้อมูลที่ไม่สามารถคัดค้านหรือปฏิเสธได้ ประกอบกับการนำเอากระบวนการเชิงวิศวกรรมมาเป็นกระบวนการในการดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูมีส่วนอย่างมากที่ทำให้ครูมีความสนใจและตั้งใจในการฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 เนื่องจากกระบวนการเชิงวิศวกรรม เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่นำมาใช้กับสะเต็มศึกษา ซึ่งเป็นนโยบายระดับชาติ ครูจึงมีความต้องการรู้และเห็นแนวทางในการออกแบบกระบวนการเชิงวิศวกรรมจึงได้ลงมือปฏิบัติในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 อย่างจริงจัง จึงมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 สูง สอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการเกิดความตระหนักของ Good (1989) ที่กล่าวว่าเมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า หรือรับการสัมผัสสิ่งเร้าแล้วจะเกิดความรู้ เมื่อรับรู้ขั้นต่อไปก็จะเข้าใจในสิ่งเหล่านั้น คือ เกิดความคิดรวบยอด และนำไปสู่การเรียนรู้ คือ มีความรู้ในสิ่งนั้นและนำไปสู่การเกิดความตระหนักในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนักต่างก็จะนำไปสู่การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งเรานั้น ๆ เป็นข้อมูลที่สนับสนุนได้ว่ารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครู โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาสที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ และมีความสอดคล้องของรูปแบบสูง บรรลุตามผลลัพธ์ที่ต้องการ คือ สมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูสูงขึ้น

4. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูพบว่าครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบ การบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด ยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อ 3 ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Rolfe (2008) ที่กล่าวว่า หากบุคคลมีความสมัครใจและเต็มใจในการเข้าร่วมกระบวนการแล้ว เขาจะเกิดความพึงพอใจที่จะปฏิบัติ

ตาม และสอดคล้องกับ Pask, Roger and Joy, Barry (2007) ที่กล่าวว่า กระบวนการให้คำปรึกษาและได้รับการยอมรับก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ตรงกับความต้องการอยากศึกษา และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานของแต่ละบุคคล และองค์กรได้อย่างเหมาะสม

5. ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการบริหารตามรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 โดยมีความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติ และด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความเป็นอิสระในการเรียนรู้มากขึ้น มีการนำเอาสถานการณ์หรือปัญหาในชีวิตจริงของนักเรียนมาเป็นหน่วยการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมายเพื่อนำไปใช้หรือนำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์งานอาชีพของตนเอง ประกอบกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ครูใช้รูปแบบการสอนหลัก 3 รูปแบบ คือการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (PBL) การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) และการสอนโดยใช้กระบวนการสืบสวน (IBL) โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะของกิจกรรมกลุ่ม ทำให้เกิดการร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ และเกิดความเป็นกัลยาณมิตรในการเรียนรู้สูง สอดคล้องกับแนวคิดของ Thitsana Khaemmanee (2017) ได้ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไว้ว่า กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์คือ กระบวนการที่ใช้กลุ่มในการแก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกัน เพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผู้เรียนจะเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ด้วยตนเอง และใช้วิถีวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียนซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้นเป็นกระบวนการสำคัญของการเรียนรู้

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 พบว่า หลังการบริหารตามรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก้าวหน้าขึ้นสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ 80) ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อ 5 ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงส่ง

ผลให้ผู้เรียนมีผลการเรียนดีขึ้น ดังที่ Good (1989) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นการช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ และการพัฒนาตนเองในเรื่องการเลือกและปรับปรุงจุดประสงค์การสอน สื่อการสอน วิธีการสอนและการประเมิน ผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Watchara Laoreandee (2017) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการบริหารงานวิชาการ คือ การปรับปรุงกระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้า ในวิชาชีพครูที่ส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากขั้นตอนการบริหารตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ที่เรียกว่า รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาสมีหลายขั้นตอน ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการนำรูปแบบการบริหารไปใช้ มีข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาสเป็นรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้ และความสอดคล้องของรูปแบบสูง และเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย มีประสิทธิผลเชิงประจักษ์สูง คือครูมีสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 สูงและนักเรียนมีผลการเรียนรู้พัฒนาขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรนำรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูไปใช้ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

2. ผลจากการนำรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาสไปใช้ ส่งผลให้ครูมีสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 สูงมาก ดังนั้น การนำรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพ

ในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครูไปใช้ จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักและต้องสร้างครุกลุ่มอ้างอิงให้มีความรู้และทักษะที่ดีคอยให้คำปรึกษาแนะนำ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาสเป็นรูปแบบที่สามารถพัฒนาสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครูให้สูงขึ้นและพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นด้วย ดังนั้น จึงควรมีการวิจัยเพิ่มเติม โดยการนำรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียน

รู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาสไปใช้ในการพัฒนางานวิชาการของครูด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ด้านการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา เป็นต้น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ผู้ศตวรรษที่ 21 ของครูที่มีจุดเน้นการสร้างความรู้และสร้างครุกลุ่มอ้างอิง ดังนั้น ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโดยทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการปฏิบัติงานวิชาการของครูในด้านอื่นๆ เนื่องจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ การมีเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

References

- Bardo, J. W., & Hartman, J. J. (1982). *Urban society: A systemic introduction*. New York: peacock.
- Bennis, K. D., & Chin, R. (1969). *The planning of change*. (2nd ed.). New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Bunsa-at, N. (2020). *21st Century skills that affects the academic leadership of educational institution administrators under the jurisdiction of the Samut Sakhon primary educational service area office*. Silpakorn University. (in Thai)
- Gilmer, V. B. (1966). *Applied psychology: Problems in living and work*. New York: McGraw-Hill.
- Good, C. V. (1989). *Dictionary of education*. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2001). *Super vision and instructional leadership*. (5th ed.). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2004). *Models of teaching*. (7th ed.). London, England: Pearson.
- Kaewpradit, E. (2002). *Educational technology principles and concepts into practice*. Songkhla: Thaksin University. (in Thai)
- Kruse, K. (2008). *Introduction to Instructional design and the ADDIE model*. Retrieved from http://www.e-learningguru.com/articles/art2_1.htm
- Khaemmanee, T. (2017). *Teaching science: Knowledge for organizing an effective learning process*. (8th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Laoreandee, W. (2017). *Proactive learning management strategy to develop thinking and raise the quality of education for the 21st century*. (12th ed.). Nakhon Pathom: Phetkasem Printing Group Co., Ltd. (in Thai)
- Martin, J. (2010). *The meaning of the 21st century*. Bangkok: Inc.
- Pask, R., & Joy, B. (2007). *Mentoring–Coaching: A handbook for education Professionals Open University press McGraw-Hill Education*. England: Berkshire.

- Rolfe, A. (2008). *Mentoring working*. Retrieved from <http://www.mentoringwork.com/definitions-of-mentoring.html>.
- Sangkaphan, S. (2014). *Why skills in the 21st century?*. Maha Sarakham: Maha Sarakham University. (in Thai)
- Tessaban 3 Chumchonwatjantrawas School. (2020). *Self-assessment report*. Phetchaburi: Tessaban 3 Chumchonwatjantrawas School. (in Thai)
- Thimnak, S. (2010). *Results of developing a teaching supervision model according to glickman's concept to develop competencies of organizing learning about reading skills for Thai language teachers using the research and development process together with the concept of systematic teaching design*. Silpakorn University. (in Thai)

แนะนำหนังสือ Book Review

โดย ปนัดดา เจริญศักดิ์

By Panadda Charoensak

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

School of Business Administration, Eastern Asia University

ชื่อเรื่อง: Makoto Marketing หลักสูตรการตลาดแบบจริงใจสไตล์ญี่ปุ่น

ผู้แต่ง: ดร. กฤตินี พงษ์ธนเลิศ

สำนักพิมพ์: The Cloud

ปีที่พิมพ์: 2564

จำนวนหน้า: 296 หน้า

บทนำ

หนังสือ “Makoto Marketing หลักสูตรการตลาดแบบจริงใจสไตล์ญี่ปุ่น” เป็นหนังสือที่ได้รวบรวมแนวคิดทางการตลาดที่มาจากใจ โดยใช้คำว่า “มาโกโตะ” ที่แปลว่า ความจริงแท้ ไม่ปรุงแต่ง เป็นแนวคิดทางการตลาดที่มาจากความจริงใจและใส่ใจ กุญแจที่จะนำพาธุรกิจให้ยืนยาว อาจกล่าวได้ว่าเป็นแนวทางการทำการตลาดที่ยั่งยืน เป็นการตลาดที่จะทำให้ผู้คน รวมถึงตนเอง (ผู้ทำธุรกิจ) มีความสุข

ผู้เขียนถ่ายทอดแนวความคิดการทำการตลาด 20 บท เรียนผ่านการตั้งคำถามเชิงธุรกิจจากบุคคลต่าง ๆ ที่เคยสอบถาม และใช้กรณีศึกษาการดำเนินธุรกิจในประเทศ

ญี่ปุ่นที่มีความสอดคล้องกับประเด็นปัญหาอธิบายเนื้อหาในแต่ละบทได้อย่างชัดเจน โดยในท้ายบทก็จะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลที่มาขอคำปรึกษา และมีแบบฝึกหัดพร้อมเฉลยให้กับผู้อ่านได้ลองคิดดูเล่น ๆ ว่าหากเป็นเรา เราจะแก้ปัญหาในโจทย์ต่าง ๆ นั้นอย่างไร พร้อมเฉลยแนวทาง วิธีการตอบคำถามดังกล่าวได้อย่างน่าสนใจ

จุดประสงค์

หนังสือเล่มนี้นำเสนอแนวความคิดการทำการตลาดแบบจริงใจ ในสไตล์ญี่ปุ่นตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นของธุรกิจ การคิดกลยุทธ์แบบจริงใจ รวมถึงการบริหารจัดการการตลาด ที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน โดยมีการเรียงเรียงเป็นลำดับขั้นตอน เหมาะสำหรับผู้ที่สนใจการทำธุรกิจและการตลาด สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายแม้ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านธุรกิจ

สาระสำคัญ

หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 20 บท 20 แนวคิดในการทำการตลาด ที่ทำด้วยหัวใจประกอบกรณีศึกษาที่ทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในแต่ละบท ดังนี้ 1. จุดเริ่มต้นของธุรกิจ คือการแก้ปัญหา 2. เริ่มจากความเชื่อของตนเอง เป็นตัวของตัวเอง 3. สร้างประโยชน์อะไร เพื่อใคร คำถามที่ต้องตอบก่อนคำถามขายอะไร 4. เลือกปัญหาหนึ่งอย่าง แล้วแก้ไขให้ถึงที่สุด 5. ระหว่าง Passion กับ Purpose 6. ไม่อ้างว่าอุตสาหกรรมนี้ตายแล้ว 7. พัฒนาสินค้าเพื่อลูกค้าจริง ๆ 8. ทำสินค้าที่ลูกค้า 1 คนซื้อร้อยครั้ง ดีกว่าสินค้าที่ลูกค้า 100 คนซื้อครั้งเดียว 9. คิดสินค้าที่ทำให้สื่ออยากมาสัมภาษณ์ 10. การสร้างแบรนด์ที่แท้จริง 11. บทบาทของร้านค้าปลีก คือการนำเสนอคุณค่าและช่วยแบรนด์ถ่ายทอด 12. Pro ใช้

ตัว duct will tell the story 13. ทำให้พนักงานทุกคน มีหัวใจการตลาด 14. บริหารทีมแบบวงออร์เคสตรา 15. แดกสินค้าจากแก่นธุรกิจ 16. เมื่อธุรกิจอิมิตัวมองหาลูกค้า ใหม่ 17. เมื่อถูกคู่แข่งเลียนแบบช่วยกันทำให้อุตสาหกรรม เติบโต 18. เติบโตและทำให้ผู้อื่นเติบโตด้วย 19. หนทางสู่ บริษัทที่เป็นที่รักของทุกคน และ 20. แยกให้ออกว่า สิ่งใด ควรเปลี่ยน สิ่งใดควรรักษา

จากเนื้อหา 20 บท ผู้เขียนจะหยิบยกตัวอย่าง ธุรกิจในแต่ละประเด็นเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในหัวใจ สำคัญที่ต้องการสื่อสารได้อย่างชัดเจน

สะท้อนคุณค่า

1. บทที่ 1-3 ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดจุดเริ่มต้น ของการทำธุรกิจ มิใช่การคิดว่าเราจะเติบโตหรือสร้างยอด ขายได้อย่างไรให้รวย แต่มาจากการแก้ไขปัญหาหรือช่วย เหลือลูกค้าเป้าหมายได้ โดยตั้งคำถามว่าธุรกิจของเรานั้น สร้างประโยชน์อะไร และประโยชน์นั้นเกิดขึ้นกับคนกลุ่ม ไດ ทั้งนี้ทั้งนั้นในการดำเนินธุรกิจ เราควรมีความเชื่อในสิ่ง ที่ตนเองทำ ความเป็นตัวของตัวเอง โดยตั้งต้นด้วยคำถาม ว่า เหตุผลที่ควรมีธุรกิจท่านอยู่ในโลกนี้

2. บทที่ 4-8 เป็นบทที่อธิบายการพัฒนาสินค้าและ บริการของธุรกิจ สรุปแนวคิดสำคัญได้ดังนี้ (1) ธุรกิจควร พยายามทำสิ่งที่เชื่อและคู่แข่งลอกเลียนแบบได้ยาก มุ่งมั่น ที่จะแก้ปัญหาให้แก่ลูกค้าอย่างเต็มที่โดยสุดความสามารถ (2) สิ่งสำคัญการดำเนินธุรกิจจุดเริ่มต้นอาจมาจากแรงผลักดัน หรือความหลงใหลในสิ่งนั้นก่อให้เกิดความสุขที่ได้อยู่กับสิ่งดังกล่าว (Passion) อย่างไรก็ตามการดำเนินธุรกิจ ยังสามารถมาจากการมีเป้าหมายเพื่อผู้อื่น การแก้ปัญหา ของลูกค้า (Purpose) ซึ่งจะนำไปสู่ความสุขได้เช่นกัน (3) หากการดำเนินธุรกิจมีโครงสร้างที่แข็งแกร่ง แม้ว่าสภาพ เศรษฐกิจ หรืออยู่ในอุตสาหกรรมที่มีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไป บริษัทนั้นจะสามารถมีทางออกได้ จากการนำเสนอคุณค่า ใหม่ที่ตอบสนองกลุ่มลูกค้าได้ หรืออาจนำเสนอคุณค่าไป ยังกลุ่มลูกค้ากลุ่มใหม่ก็ย่อมได้ (4) หัวใจของการทำการ ตลาด คือ ยึดลูกค้าเป็นศูนย์กลาง (Customer-center /Customer-oriented) หมายถึงการความรักและความ ปราบปรามดีต่อลูกค้าที่จะพัฒนาสินค้าและบริการให้ลูกค้า ได้ใช้แล้วเกิดความสุข นำไปสู่การเป็นลูกค้าประจำ ซึ่งควร ธารรักษาไว้

3. บทที่ 9-13 เป็นบทที่อธิบายถึงเทคนิคการ สร้างแบรนด์และการสื่อสารทางการตลาด โดยในการ พัฒนาสินค้าและบริการหากมีการดำเนินการที่โดดเด่น และแตกต่างย่อมนำไปสู่การเป็นที่รู้จักด้วยตัวของธุรกิจ เอง สิ่งสำคัญของการสร้างแบรนด์เพื่อให้เกิดการรู้จักใน สโลโก้ปุ่คือการสร้างความไว้วางใจ ผ่านการกระทำทุกชั้น ตอนทั้งสิ่งที่มองเห็นและมองไม่เห็น ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพ สินค้า การบริการ คุณภาพสินค้า รวมไปถึงการปลูกฝัง แนวคิดให้พนักงานทุกคนมีหัวใจการตลาด เพื่อให้ลูกค้า เกิดความไว้วางใจและเชื่อใจธุรกิจ และนำไปสู่การสร้างการ เป็นที่รู้จักที่สื่อสารออกไปได้อย่างยั่งยืน

4. บทที่ 14 บทที่ว่าด้วยการบริหารจัดการภายใน ของธุรกิจ ในส่วนนี้ผู้เขียนได้นำเสนอมุมมองทางการตลาด ว่าธุรกิจไม่ควรให้ความสำคัญเฉพาะการตลาดสำหรับลูกค้า ภายนอกเท่านั้น การบริหารจัดการพนักงานภายในก็สำคัญ ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เนื่องด้วยการตลาดเป็นเรื่องการ ทำความเข้าใจคน และทำให้คนเหล่านั้นมีความสุข หากนำ แนวคิดการตลาดมาใช้กับพนักงาน พนักงานก็จะมี ความสุขในการทำงานเช่นกัน การให้คุณค่า ให้ได้มีส่วนร่วมจะเป็นแรงผลักดันสำคัญให้พนักงานมีความสุขส่งผลถึงการ ส่งมอบคุณค่าไปยังลูกค้าด้วย

5. บทที่ 15-16 เป็นบทที่ว่าด้วยการบริหารธุรกิจ ที่นำไปสู่ความยั่งยืน โดยผู้เขียนได้นำเสนอประเด็นที่ธุรกิจ ต่าง ๆ ย่อมต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็น เทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของลูกค้า สภาพ แวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องปรับตัว โดยการปรับตัวอาจทำได้โดยการพัฒนาสินค้าใหม่ สร้าง คุณค่าใหม่ หรือกระจายไปทำธุรกิจอื่นเพื่อกระจายความ เสี่ยง อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่ธุรกิจควรตระหนักคือแก่น ของธุรกิจ หรือความถนัดนั่นเอง

6. บทที่ 17-19 บทที่ว่าด้วยเรื่องการแข่งขัน กับคู่แข่ง มุมมองการทำธุรกิจอาจเสี่ยงไม่ได้ที่มีคู่แข่ง ผู้ประกอบการบางรายอาจถูกลอกเลียนแบบในสินค้าที่ตน ได้พัฒนาขึ้น หลักการแข่งขันเมื่อเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว สามารถเปิดมุมมองในความร่วมมือกัน เพื่อเสริมคุณค่า หรือเรียกว่า Coopetition โดยเน้นการสร้างเอกลักษณ์ ของตนเองที่ไม่เหมือนกัน แต่ในเชิงประโยชน์บางอย่าง ที่ร่วมกันเพื่อสร้างคุณค่าให้ลูกค้าพึงพอใจร่วมกันได้ อาจแสวงหาความร่วมมือร่วมใจแทนการแข่งขัน แนวคิด

ที่น่าสนใจที่ผู้เขียนนำเสนอคือ ธุรกิจที่อยู่ได้อย่างยั่งยืนนั้น ไม่ได้ Maximize profit แต่ต้อง Maximize everyone's happiness

7. บทส่งท้าย บทนี้เป็นการสรุปข้อคิดในการทำการตลาดแบบจริงใจ และสรุปกรณีศึกษาโดยย่อให้ผู้อ่านอีกครั้ง พร้อมข้อสอบให้ผู้อ่านได้ทดลองตอบ

สรุป

หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาการตลาด และการดำเนินธุรกิจ โดยไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ด้านธุรกิจก็สามารถอ่านเข้าใจได้ง่าย เนื่องจาก

มีตัวอย่างการดำเนินธุรกิจประกอบการอธิบายได้สอดคล้องชัดเจน มีแบบฝึกหัดให้ผู้อ่านได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองพร้อมเฉลยเหมือนอ่านหนังสือประกอบการเรียน แต่มีความสุข เพราะมีการหยิบยกกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งทั้งหมดนี้คือจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ ซึ่งทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในธุรกิจและการทำการตลาดได้จริง

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

เลขที่ 200 หมู่ 1 ถ.รังสิต-นครนายก ต.รังสิต อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

โทรศัพท์ : 0-2577-1028 ต่อ 377, 378 โทรสาร : 0-2577-1053

www.eau.ac.th E-mail: eau_heritage@eau.ac.th

<http://eauheritage.eau.ac.th/>

ปรัชญา

“บ่อเกิดแห่งปัญญา คือ การศึกษาที่กว้างไกล”

(Wisdom Through Global Education)

วิสัยทัศน์

“มหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้เพื่อคุณภาพและคุณธรรมในเอเชีย”

(Learning University for Quality and Morality in Asia)

